

Rejtélyes világ.....

Jelige: ARV 826

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	2
KIVONAT.....	5
BEVEZETÉS	7
TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA.....	10
I. ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS	12
1.1. MODERN BÜNTETÉS-ÜGYI RENDSZER	12
1.2. BÜNTETÉSHEZ VALÓ VISZONYULÁS TÁRSADALMI MEGKÖZELÍTÉSben.....	12.
II. BÖRTÖNNEL KAPCSOLATOS FOGALMAK TISZTÁZÁSA	14
2.1. BÖRTÖNKÖZEG.....	14
2.2. BÖRTÖN JELENSÉG	15
2.3. CSOPORTDINAMIKA - MEZŐELMÉLET	15
2.4. SZERVEZETFEJLESZTÉS.....	16
2.5. BÖRTÖNÁRTALMAK	16
2.5. 1. Klasszikus börtönártalmak	16
2.5.2. Hozott (inherens) börtönártalmak.....	17
2.5.3. Immanens börtönártalmak	17
2.6. INZULÁCIÓ	18
2.7. A FOGVATARTOTTAK ALAPVETŐ SZÜKSÉGLETEI	19
2.8. FONTOSABB BÖRTÖNKUTATÁSOK	
2.8.1. AMERIKAI BÖRTÖNKUTATÁSOK	19
2.8. 2. MAGYARORSZÁGI BÖRTÖNKUTATÁSOK.....	20
III A SZAMOSÚJVÁRI MAXIMÁLIS BIZTONSÁGÚ SZIGORÍTOTT BÖRTÖN, KOLOZSVÁRI KÜLSŐ SEKCIÓJÁNAK TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE	23
IV. SZABADSÁGUKAT VESZTETT SZEMÉLYEK	24
4.1.A SZABADSÁGUKAT VESZTETT SZEMÉLYEKRŐL	24
4.2. AZ LETARTÓZTATÁS FELTÉTELEI.....	24
4.3. A BÖRTÖNSZOLGÁLTATÁSOK FUNKCIÓI	24
4.4. A VÉGREHATÓI RENDSZER TÍPUSAI	26
4.4.1.Maximálisan zárt rendszer.....	26

4.4.2. Zárt rendszer.....	27
4.4.3. Félig zárt rendszer.....	27
4.4.4. Nyílt rendszer.....	27
4.5. A LÁTOGATÁSOK PROGRAMJA	27
4.6. A LÁTOGATÁSI GYAKORISÁG	28
4.7. A LÁTOGATÓKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	28
V. BEAVATKOZÁS	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5.1. A BEAVATKOZÁST MEGELŐZŐ KUTATÁS	30
5.2. A BEAVATKOZÁS BEMUTATÁSA	33
5.2.1. A beavatkozás általános célja	33
5.2.2. A beavatkozás Specifikus célja	33
5.2.3. A beavatkozás időtartama.....	34
5.2.4. Humán és anyagi erőforrások.....	34
5.2.5. A beavatkozás Célcsoportja	34
5.2.6. A beavatkozás módszerei	36
5.2.7. A beavatkozás során Alkalmazott technikák	36
5.2.8. Az egyes Csoporttevékenységek tematikái és céljai	37
VII. A Csoportfoglalkozás bemutatása	42
VI. ESETISMERTETÉSEK	46
6.1. ELSŐ ESET: D.M., 20 ÉVES ANYA, 2 ÉVE- 6 HÓNAPJA A BÖRTÖNBEN	46
6.2. MÁSODIK ESET: B. A 24 ÉVES ANYA, 3 ÉVE- 6HÓNAPJA A BÖRTÖNBEN.	48
6.3. HARMADIK ESET: E. 27 ÉVES ANYA, 1 ÉVE- 4 HÓNAPJA A BÖRTÖNBEN.	50
6.4. NEGYEDIK ESET: L. 48 ÉVES ANYA, 1 ÉVE A BÖRTÖNBEN.	52
6.5. ÖTÖDIK ESET: A. 46 ÉVES ANYA, 1 ÉVE- 6HÓNAPJA A BÖRTÖNBEN.	54
6.6. HATODIK ESET: V. 48 X ÉVES ANYA, 3 ÉVE A BÖRTÖNBEN	56
VII. ESETTANULMÁNY	58
7.1 AZ ESET BEMUTATÁSA.....	58
7.1.1 Kapcsolatfelvétel.....	58
7.1.2 Az első találkozás.....	59
7.2. AZ ELSŐ HIPOTÉZIS	60
7.3. KLIENSEM RÖVID JELLEMZÉSE	60
7.4 AZ ELSŐ TALÁLKOZÁS INFORMÁCIÓI.....	61
7.4.1 Szerződés-kötés	61
7.4.2 Az első ülést követő benyomásaim a kliensről	61

7.5. A TOVÁBBI ÜLÉSEK SORÁN ALAKULÓ „MUNKAFOLYAMAT” LEÍRÁSA.....	62
7.5.1 MÁSODIK ÜLÉS.....	62
7.5.2 HARMADIK ÜLÉS	64
7.5.3 NEGYEDIK ÜLÉS	65
7.5.4. ÖTÖDIK ÜLÉS.....	65
7.5.5. HATODIK ÜLÉS	66
7.6. A FOLYAMAT LEZÁRÁSA, ÖSZEGZÉSEK	66
VIII. KONKLÚZIÓK	68
IX. JAVASLATOK	70

Kivonat

Kutatásomat a Szamosúlvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön Kolozsvári Külső Szekcióján végeztem.

Dolgozatom általános célja: bemutatni a női/anyai börtönvilágot. Ennek bemutatása mögött kettős tapasztal áll: egyrészt egy két évet felölelő kutatómunka, másrészt egy három hónapos időtartamú rendszeres beavatkozás (csoportmunka formájában).

Specifikus célok: a kommunikáció fejlesztése; a társadalom felől érkező címkék/megbélyegzés lereagálása, feloldása, kezelése; az anyakép felidézése a túlélésben való kölcsönös segítségnyújtás börtönben lévő nők és anyák esetében; a gyerekek specifikus szükségleteinek feltárása a fejlődési szakaszoknak megfelelően; a problémás helyzetek felismerése és a megfelelő kezelések, illetve megoldások feltérképezése.

A kérdőíves kutatás keretében felmértem a kolozsvári börtönben levő nők/anyák specifikus jellemzőit.

A kutatás eredményei - a börtönben lévő nők/anyák pozitív tulajdonságainak felismerési szükségessége, a kommunikáció szintjén tapasztalt hiányosságok, a csoportkohézió-, az együttműködés-, és az egymásra figyelés hiányosságai-alátámasztották a beavatkozás szükségességét.

Ennek érdekében csoportos foglalkozást hirdettem meg a börtönben lévő nőknek/anyáknak, mely egy három hónapig tartó, heti egyszeri alkalommal történő, 60 perces foglalkozások formájában volt megtervezve.

A beavatkozás célkitűzései: képességfejlesztés, ami hozzájárul a fogva tartott anyák gyerekeikkel és embertársaikkal való kapcsolatának javításához; kommunikáció és kapcsolatteremtés fejlesztése; együttműködés, egymás meghallgatása illetve egymás segítése csoportfoglalkozás által.

A beavatkozás populációját 12 börtönbüntetésre ítélt anya alkotta, akiket különböző bűntények elkövetéséért tartottak fogva (lopás, sikkasztás, hamisítás, emberkereskedelem, emberölés,).

A csoportos foglalkozás eredményei: a nők együtt dolgoztak, őszintén felvállalták élettapasztalataikat, felvázolták a jövőben megjelenő lehetőségeiket, az esetleges akadályokat. Betekintést nyerhettek mindennapi viselkedésükbe, viselkedésük hátterébe, motívumrendszerükbe, hogyan ítélik meg az emberi kapcsolatokban játszott szerepüket, és milyen hatások érik, ezeket pedig milyen formában kezelik. A „Ki vagyok én?” „Milyen vagyok én?” kérdések is felmerültek; a beavatkozás során felmerült az énkép problematikája is. A kommunikáció témakörében érintettük az empátia, az egymásra hangolódás, a véleményegyeztetés, a közös döntés, az érdekek egyeztetése, a konfliktusok kezelésének problematikáit. Kiemelkedő fontossággal bírtak még a következő témakörök: a nyitottság-, rugalmasság-, tolerancia fontossága és szerepe az emberi kapcsolatokban. A csoport alkalmak keretében a nők saját tapasztalatainak megosztása során belátást nyerhettem a kolozsvári börtönvilágába, a fogvatartottak mindennapjaiba, megismervén örömeik-, és nehézségeik forrásait, a túlélési és az alkalmazkodási stratégiáikat, a társas kapcsolataik kiépítésének módszereit, az anya-gyerek kapcsolat tapasztalatát, valamint a börtönben lévő anyák gyerekeikkel való kapcsolattartás lehetőségeit.

Konklúziók: csoport ereje, csoporttagok egymásra való hatása erősíti az egyént, segít a túlélésben.

Bevezetés

“Két ember nézett át a börtön rácsain keresztül. Az egyik sarat látott, a másik csillagokat.” (ismeretlen)

Alapvető szerepet tölt be az egyének életében, az, hogy milyen életszemléletük van, milyen a gondolkodásmódjuk, milyenek a nézeteik a körülöttük levő világban történekekről- és az egyéni életükre nézve. A börtönben levő nők esetében is meghatározó szerepet tölt be az, hogyan értelmezik jelenlegi helyzetüket és a gyerekeikkel való kapcsolatukat mi jellemzi, csak a rosszat látják a börtönbe levő mindennapjaikba és csak a túlélésért küzdenek, vagy pedig a nehézségek közepette a múltban elkövetett tetteket és eseményekre úgy tekintenek, mint habár negatív dolog, de számukra tanulságos, sőt egyes esetekben építő jellegű is. Személyiségvonásuk, mentalitásuk, rokonok és barátok hozzáállása meghatározzák, hogy a börtönbe levő egyén a börtön rácsain keresztül mit lát, önmagát hogyan értékeli, milyennek látja a börtön világát és milyen jövőbeli céljai és tervei vannak saját életükre nézve és gyerekeivel való kapcsolatban.

A munka során az egyéni tapasztalatok, vélemény nyilvánítás, nézőpontok megosztása során rálátást nyerhettem, hogy milyen egy nő/anya élete a börtönben. Számos érzelem nyilvánul meg a mindennapokban, néha unalmasnak, máskor élménnyel telinek tűnnek a napjaik. Megfigyelhető a jókedv, a szomorúság, ugyanígy az aggodalom, félelem vagy boldogság, gyötrellem. Akárcsak a börtön falain kívül levő világban, a börtön falain belül élő személyeknek is számos helyzettel kell megküzdeniük.

Továbbiakban a dolgozatom fejezeteinek rövid ismertetését mutatom be.

I. Elméleti megközelítés

Dolgozatom első fejezetében bemutatom börtönbüntetés elméleti hátterét a a modern büntetési rendszert Foucault börtön történetek elemzésén keresztül, a

hatalom gyakorlás modern mechanizmusát a fegyelmező társadalom kialakulását. Második részében pedig büntetéshez való viszonyulás társadalmi megközelítésben

Denis Szabó „konszenzusus” és „konfliktusos” modell alapján és Svensson szerint a svéd emberek attitűdje által adott magyarázatot. A „Miért büntetnek” dilemmája szorosan összefügg a „Hogyan büntetnek” kérdésével is foglalkozom. A büntetés lényegét érintő változás folyamatában a következő nagy lépésen is felvázolom, mely Andrew Scull nevéhez fűződik, aki két párhuzamosan érvényesülő hatásnak tulajdonít jelentőséget.

II. Börtönnel kapcsolatos fogalmak tisztázása

Második fejezetben fogalmak tisztázása fektetem a hangsúlyt: börtönközeg, börtön jelenség, csoportdinamika – mezőelmélet, szervezetfejlesztés, börtönártalmak (klasszikus börtönártalmak, hozott (inherens) börtönártalmak, immanens börtönártalmak), inzuláció, fogvatartottak alapvető szükségleteik

III. Börtön kutatások

Dolgozatom további részében külföldi börtön kutatást bemutatok be. Egy amerikai és egy magyarországi kutatást.

Amerikai börtön kutatás Joel Norris – az FBI-nak dolgozó kutató és magyarországi börtön kutatás Rédei Dorottya, Sáfrány Réka és Tóth Herta a családon belüli erőszak témájában, 2005-ben kutatást végzett a fogvatartottak körében. A vizsgálatban 50 nő és 49 férfi vett részt.

IV. Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciójának történeti áttekintése

A Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciójának történelmi áttekintését mutattam be.

V. Szabadságukat veszített személyek

Dolgozatom V.-ik fejezetében az Igazságügyi Minisztérium által előírt rendeleteket mutatom be. A szabadságukat veszített személyekről, a letartóztatás feltételei, a börtön szolgáltatásainak funkciói, a végrehatói rendszer, (maximálisan zárt rendszer, zárt rendszer, félig zárt rendszer, nyílt rendszer) látogatások programja.

VI. Beavatkozás

A beavatkozást megelőző kutatás kutatási része. A kérdőíves kutatásom célcsoportját a Szamosútvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekcióján levő anyák képezték. A kutatás mintájába 120 nő, illetve anya került.

Beavatkozásom gyakorlati részét csoporttevékenység képezte

Csoporttevékenység célja, specifikus célja a csoporttevékenységnek, program időtartama humán és anyagi erőforrások, a csoportülések alkalmával felhasznált módszerek, alkalmazott technikák, csoporttevékenységek tematikája és céljai, a hatodik csoporttevékenység részletes bemutatása (az ülés célja, indoklása bemelegítő fázis, munkafázis, befejező/lezáró fázis

VIII. Esetismertetések

Hat eltérő esetet mutatok be dolgozatom VIII. fejezetében. Eltérő koru és eltérő büntényért elítélt anyákkal végeztem interjúk, akiknek gyerekük fejlődésük szakasza alapján kiskorú vagy nagykorúak. Interjú technikát alkalmaztam. Interjú fő témája az anyaság megélése azt tartva szem előtt, hogy a gyerekek eltérő korosztályba sorolhatóak.

IX. Esettanulmány

Esettanulmányomban az Emmával folyó munkát fogom bemutatni. Kapcsolatfelvétel, az első találkozás, első hipotézis kliens rövid jellemzése, első találkozás információi, az első ülést követő benyomásaim a kliensről, a további ülések során alakuló „munkafolyamat” leírása, folyamat lezárása, összegzés.

X. Konklúziók

Dolgozatom végén megfogalmaztam a következtetéseket, melyek a munka során megfogalmazódtak bennem.

XI. Ajánlások, javaslatok

Témaválasztás indoklása

Dolgozatom témája, a börtön női részlegének világa. Egyetemi tanulmányok során másod év második félévében a Deviancia tantárgy keretén belül tanultunk a börtönben levő egyének életéről, a börtön világáról. Fontosnak és érdekesnek tűnt számomra az, amikor elhangzott kurzus keretén belül az, hogy a börtönben levő személyekkel való munka során az fontos, hogy ne csak az egyén cselekedetét (az elkövetett bűncselekményt) tartsuk szem előtt, hanem az egyénre, mint önmagában értéket jelentő személyre tekintsünk. Amikor lehetőség adódott a Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekcióján levő nőkkel foglalkozni, kihívásnak éreztem kipróbálni azt, hogy az elméleti ismereteimet gyakorlatba ültessem. Kezdetben a szakirodalom tanulmányozása által ismereteket szereztem a börtön világáról, a börtönben levő nőkről és az anya-gyerek kapcsolatokról.

Számos különbséget fedeztem fel a börtönben lévő anyák között abban, ahogyan megélik anyaságukat a börtön falai között. A börtönben levő nőkkel való munka során a hangsúlyt a kapcsolataik kialakításának formájára és minőségére irányítottam, valamint a kapcsolataik közül kiemelkedő szerepet kapott az anya-gyerek kapcsolat minősége az anyák szempontjából megközelítve.

A „Felelősség”, „bűntudat”, „anyai szerep”, „anyakép” alkották a csoportfoglalkozások alappilléreit. A külső tényezők, társadalmi elvárások, anyák önmagukról kialakított képét figyelembe véve fény derült az anyai szerep jellemzőire.

I. Elméleti megközelítés

A **börtönbüntetés**: a szabadságvesztés, büntetés, börtön, fokozatban történő végrehajtási módja, illetve, annak tartama. A börtönt, – mint végrehajtási fokozatot – a bíróság határozza meg az ítéletében. A fokozat végrehajtására szolgáló intézetet a Büntetés-végrehajtás illetékes szervezeti egysége jelöli ki.

1.1. Modern büntetési-ügyi rendszer

A modern büntetési rendszerben központi helyet a foglal el a börtönbüntetés. (Foucault, 1990) Foucault nagy hatású művében a központi helyet a börtön történetek elemzésén keresztül, a hatalom gyakorlás modern mechanizmusát a fegyelmező társadalom kialakulását vázolta fel.: „egyének fölött és minden egyes személyre külön ki írott állandó felügyelet, ellenérzés, büntetés, jutalmazás formájában korrekciós funkciót lát el, vagyis bizonyos normák érvényesülését szem előtt tartva munkálkodik az egyének átalakításán” (Foucault, 1990).

1.2. Büntetéshez való viszonyulás társadalmi megközelítésben

A büntetéshez való viszonyulásban a haszonelvű szemlélet a Felvilágosodás korában jelent meg. A büntetés igazolása ugyanis mindig szoros kapcsolatban van azzal, hogy mit gondolunk a büntetés céljáról. A megfogalmazott büntetési elméletek tehát mindig a büntetés alkalmazását igazoló államfelfogásba illeszkednek, ugyanakkor tükrözik az adott kor emberfelfogását is. A bűnös emberi magatartás okainak keresése átalakította a büntetés igazolásáról és céljáról alkotott felfogásokat.) Szabó „konszenzusos” és „konfliktusos” modellbe sorolja a kriminológiai elméleti megközelítéseket. E két paradigma emberképe, illetve az ember és környezetének viszonyáról alkotott felfogása alapvetően különbözik (Szabó, 1981).

A beavatkozás a kívánatos cél elérése érdekében jóléti elemekkel kombinálja a büntető rendszert. Denis Szabo az emberképnek ilyen felfogását „*homo socius*” - nak nevezi.

Az ezzel szembenálló másik felfogás emberképét „*homo moralis*”-nak nevezhetjük, ez ugyanis szkeptikus az ember változásra való képességeit illetően, s vallja, hogy a cselekedet és a magatartás az emberi szervezet biológiai és pszichológiai határai által behatárolt. A büntetés igazolását nem a lehetséges kimenetek oldaláról közelíti, és nem tekint a büntetés feltételezhető jövőbeni hatására. A múltban elkövetett cselekményt értékeli, amely önmaga adja meg a szükségszerűen pozitív reakció mértékét (Szabó, 1981).

Svensson (1979) szerint a svéd emberek attitűdje adja a magyarázatot, akik – különösen a vagyon elleni bűncselekmények körében – fontosabbnak tartják a helyreállítást, mint a tettesek szabadságvesztésre ítéelését. Savelsberg (1994) az USA és Németország bűnözési és büntetéskiszabási adatait hasonlította össze. Németországban az 1960-as években a börtönnépesség létszáma nem változott, annak ellenére, hogy a bűnözés 25 százalékkal növekedett. 1970 és 1984 között a bűnözés 75 százalékos emelkedését a szabadságvesztés 50 százalékos növekedése kísérte. Az Egyesült Államokban viszont a bűnözés 1960-70-es évekbeli drámai növekedése ellenére sem változott a szabadságvesztés gyakorisága. Ezzel szemben az 1980-as években a bűnelkövetési gyakoriság enyhe emelkedése mellett a szabadságvesztés alkalmazási gyakorisága megkétszereződött. Savelsberg a jelenséget azzal magyarázza, hogy az USA-ban a treatment, illetve a labelling teóriák térhódítása miatt nem következett be a szabadságvesztési gyakoriság növekedése (Borbíró, A., Kiss, A., & Velez, E., 2009).

A „Miért büntetnek” dilemmája tehát szorosan összefügg a „Hogyan büntetnek”

kérdésével is (Bócz, 1998). A büntetés metamorfózisának folyamatában a legfontosabb változás az a „nagy átalakulás” volt, amelynek során a 18-19. század fordulóján a testi büntetést, az intézményben végrehajtott büntetés váltotta fel (Foucault, 1979). Kitűnt ugyanis, hogy a régi szegényjogi ellátórendszer képtelen megbirkózni a kilátástalan helyzetben lévők tömeges szegénységével, akiknek jó része a munkaerő szempontjából használhatatlan volt, de magukról

sem tudtak gondoskodni. A folyamatot erősítette, hogy a szegények és a gazdagok közötti társadalmi kötelezettségeket feudális formában rendező társadalmi kontroll hagyományos formái maguk is kérdésessé váltak. A tömeges nyomor, a nagyszámú jogsértés és a potenciálisan veszélyes néptömegek kezelésének leggazdaságosabb megoldása tehát a nagy intézményes gondozási rendszerek kialakítása volt, amelyek alkalmasak voltak az improduktív és deviáns embertömeg féken tartására (Scull, 1977).

A büntetés lényegét érintő változás folyamatában a következő nagy lépésnek az 1960-as évek időszaka tűnik. Andrew Scull (1977) két párhuzamosan érvényesülő hatásnak tulajdonít jelentőséget:

(1) a közösségi szankció-végrehajtás megjelenésének, amelyben a bűnelkövetőt sújtó szankciókat közösségi körülmények és nem intézményi keretek között hajtják végre.

(2) a közösségi gondozásnak, amely hasonló elvek érvényesítésével, közösségi körülmények között kezeli a mentális betegeket.

II. Börtönnel kapcsolatos fogalmak tisztázása

2.1. Börtönközeg

A **börtönközeg** fogalom alatt a börtönben levő szelf-ek összességét értjük. A szelf tulajdonképpen az egyének szerepeinek összessége, tehát a börtönközeg a börtönben tartózkodó összes egyén szerepeit karolja fel. Általános felfogás szerint a börtönközeget nem lehet pozitív jellemzőkkel körülírni, mivel a legtöbb fogva tartott egyén szerepe negatív, a bűnözői szerepet társadalmi megközelítésben deviánsnak tekintik, a bűncselekményt a bíróság elítéli és a börtön hivatalos szerepét jogszabály által korlátozott jellegűek (Fliegauf G. & Ránki S. 2008).

A börtönközeg változó, és mindezt befolyásolja az, hogy a rabok a börtönbe más-más változó szerepet töltenek be, hetente több rab érkezik a börtönbe,

évszakok alapján változó időjárás miatt más-más programokat szervezhetnek a raboknak, illetve programokon vehetnek részt, a bíróságon szünetet tartanak nyáron és télen, személyzet szabadságra megy. Az említett körülmények a világ összes börtönére nézve érvényesek, erre alapozva kijelenthetjük, hogy a börtönközeg általános jelenség és összehasonlítható (Ibidem, 2008).

2.2. Börtön jelenség

Ez a fogalom nemcsak a börtönt foglalja magába, hanem a börtönbe levő egyének vélekedését, mit gondolnak a börtönről, a börtön szerepéről, hatásáról, illetve a társadalom részéről érkező vélekedés, a média részéről érkező információk. A börtönrendszert erkölcsi értelemben nem lehet értelmezni, mert a börtönben történő igazságtalanságok jogi értelmezése és erkölcsi megítélése között éles különbségek adódnak (Kabódi, Lőrincz & Mezey 2005).

A börtönártalmak feloszthatóak klasszikus börtönártalmakra, hozott inherens és immanens börtönártalmakra (Fliegauf G. & Ránki S. 2008).

2.3. Csoportdinamika - mezőelmélet

A börtön működési rendszerében megfigyelhető a csoport. Ezek a csoportok kialakulási formája lehet spontán és jogszabályok által definiált. A spontánul kialakult csoportok hatékonysága magasabb mint a jogszabály alapúaké. Kurt Lewin által megfogalmazott mezőelmélet érthetőbbé teszi a börtön valódi működését. Kurt Lewin kétfajta csoportot különböztetett meg egymástól. A primer csoport, melyet az emberek laza társulása képezi (pl. a villamoson utazó emberek), a másik pedig azok a csoportok melyek funkcióval rendelkeznek. A börtönben minden csoport valamilyen funkcióval rendelkezik, mivel a börtön dinamikus mezője térben zárt (Kariel, H. S., 1956).

Bruce Tuckman elmélete a csoportok geneziséről, hogy a csoportot négy fejlődési folyamat alapján lehet felosztani. A fejlődési folyamatok a következők: a "forming", amikor az emberek szeretnek együtt lenni, a "storming", amikor udvariassági határok alakulnak ki, a "norming" amikor bizalom és egy közös

tevékenység alakul ki, az utolsó a “performing” amikor hatékony együttműködésre törekszik a csoport (Tuckman, Bruce W., 1965).

2. 4. Szervezetfejlesztés

A **szervezet** egy vagy több cél elérésére alkotott munkaközösség, amit egy vagy több személy alkot, melynek fejlődése a hatékonyságban érhető tetten. A szervezetfejlesztésnek Lewin szerint a szervezetnek a következő funkciói vannak:

- a belső kapacitás növelése,
- a hatékonyság növelése,
- a cél és a küldetés folyamatos alakítása,
- hosszú távú felhasználás.

Belső kapacitás a büntetés-végrehajtás rendszerén belül a munkáltatás, a képzés és általánosságban a foglalkoztatás. A büntetés-végrehajtás hatékonyságát nagyon nehéz mérni, de vannak meghatározó faktorok mint például az önkárosítások, öngyilkosságok, rendkívüli események (Komor L., 2003).

2. 5. Börtönártalmak

Börtön diszfunkciójának felülkerekedését jelentik a börtönártalmak, valamint ennek hatását az egyén személyiségére. A börtönártalmak, nemcsak a rabokra, hanem hozzátartozóikra, örökre és örök hozzátartozóira is kihat. A börtönártalmakat a közeg képezi, mely keretén belül a rab személyisége a börtönközeg negatív részével áll interakcióba. A börtönártalom állandó jelleggel jelen van a börtönben, minden rab érintkezik a börtönártalmakkal, mivel a börtön zárt és társas közeg (Fliegauf G. & Ránki S., 2008) .

2.5. 1. Klasszikus börtönártalmak: amerikai kutatót írták le, olyan ártalmak melyeket már a múlt század harmincas éveitől megfigyeltek

A börtönártalom neve:

- a) Prizonizáció:** a fogvatartottaknak a börtönbe lehetőség adódik arra, hogy újabb bűncselekmény elkövetését tanulják meg egymástól, a fogvatartottak *gengek*be tömörülnek

b) Depriváció: megfosztottság

c) Stigmatizáció: megbélyegzés (Fliegauf G. & Ránki S., 2008)

2.5.2. Hozott (inherens) börtönártalmak: ártalmak, melyek az elkövető életében már a börtönbe kerülése előtt is jelen voltak, a börtönbe ezek súlyosodnak és megnehezítik az egyén reintegrálódását a társadalomba.

c) Alacsony szocio-ökonómiai státusz: társas szegénység, a börtön miatt a családdal való kapcsolat erőssége csökken

d) Mentális deficit: értelmi fogyatékoság, ami a börtönben speciális kezelést igényel

e) Áldozattörténet: nagyjából azonos a viktimizációval

f) Bullying: kortárs bántalmazás

g) Gengjelenség: bűnözői érdekcsoportba való tartozás

h) Kábítószer-fogyasztás

i) Institúciónalizáció: intézeti kör, azaz árvaház, nevelőintézet, kórház, elmegyógyintézet, elmeszociális otthon, menekült státusz, hontalanság (Fliegauf G. & Ránki S., 2008).

2. 5.3. Immanens börtönártalmak

A fogvatartottak saját alkotásaikban fejezhetik ki az immanens börtönártalmakat, ezek a társadalom számára nem egyértelműek, de érezhetőek. A börtönben levők önmagukon érzik ezeket az ártalmakat. Meadm szerint, minden marginális társadalmi jelenség a többségi társadalom devianciáról alkotott vélekedését hordozza magán és nagyon gyakran annak megfelelően viselkedik (Fliegauf G. & Ránki S. 2008).

A börtönártalom neve:

a) Animalizáció

b) Bad apple – rossz alma a fogva tartott rossz időben, rossz helyen van, és az esetleg jó közeget is megmérgezi

- c) Detrimentalizáció- személyiségromlás
- d) Elidegenedés: fogva tartott nem érzi, hogy az általa létrehozott termék az ő munkájának az eredménye
- e) Hospitalizáció-önállóság vesztese: a folytonos napirend és ellátás következménye, ami szabadulási pánikot is előidéz
- f) Inkapacitáció: zárkán belüli tétlenség, a társadalom nem akarja, hogy rab vagyonhoz jusson, hogy a családjának pénzt küldhessen, vagy hogy tanuljon a börtönben
- g) Inkarcerációs sokk: letartóztatási sokk és minden fázisa külön ártalmas lehet, fennáll az öngyilkossági veszély és a drogelvonási veszély
- h) Inzuláció elszigetelődés, ami a társas státusz elvesztésével jár, gyermekhiány, elzárkózás a börtönben
- i) Medikalizáció: gyógyszerártalom
- j) Negativizmus: rossz énkép, a stigmatizáció elleni védekezési stratégia, a rab nem gondol jól magáról
- k) Reluktancia: hanyagság, szemhunyas, ami magába foglalja a személyzet konformista viselkedését, a társadalom hanyagságát a börtön valóságával szemben, a börtönvesztés tehetetlensége és a jogszabályok mögé bújás
- l) l) Retribúció: a bosszúbüntetés, az erkölcsi és jogi összeomlás, egyéni sérelmek rabokon való megbosszulása, rejtette rabverés (Fliegauf G. & Ránki S. 2008).

2. 6. Inzuláció

A fogvatartott nők leggyakoribb és legszembetűnőbb deprivációja a gyermekek és általában a család hiánya. Ez nem azonos a férfiak társadalomtól való elválasztottságával, azaz az izolációval. A nők elszigetelődnek a gyermekeiktől, a családjuktól, és ennek következtében a fogvatartott társaiktól is. Ez a jelenség az inzuláció (Crawley. 2001).

2.7. A fogvatartottak alapvető szükségleteik

A fogvatartottak alapvető szükségleteik három kategóriába sorolhatóak:

Fizikai szükségletek: biztosítsák a fogvatartottnak a megfelelő orvosi ellátást, tápláló eledelt, ezáltal lehetővé tenni a fogvatartott számára is a személyes higiénia betartását, testmozgást, tiszte egészséges környezetet.

Biztonsági szükségletek: biztosítva legyen a fogvatartott számára a biztonság a börtön keretén belül is. Pl. társaival való konfliktus során.

Társadalmi szükségleteik: kapcsolattartás családtagokkal, és barátokkal. Látogatási lehetőség a börtönbe, és a börtönbe levő fogolytársakkal kialakított kapcsolat lehetősége (Kabódi, Lőrincz & Mezey 2005) .

2.8. Fontosabb börtönkutatások

Dolgozatom további részében külföldi börtönkutatást bemutatok be. Egy amerikai és egy magyarországi kutatást.

2.8.1. Amerikai börtönkutatás

Joel Norris – az FBI-nak dolgozó kutató – a börtönlakók aktáit tanulmányozva a következő jellegzetességre bukkant:

- rituális viselkedés (a fogvatartottak társadalma egyébként is rendkívül erős rituálékon alapszik)
- mentális labilitás (a labilitás itt egyrészt kiszámíthatatlanságot, másrészt bizonytalanságot jelent)
- periódikus segítségkérés (a fogvatartottak által beadott kérelmi lapok többsége valójában segítség kérése, a többi kérelmi lap a külső kapcsolattartás erősítését jelenti, úgy tűnik, hogy minden mást – pl. hozzájutás egyes luxuscikkehez, azaz cigarettához, kávéhoz - a fogvatartottak egymás között oldanak meg)
- öngyilkossági tendenciák (az önkárosítás kommunikációvá válik, és aztán azzá generálódhat, ez utóbbi esetben a fogvatartott életveszélyes állapotban van)
- támadások (ez egyezik az antiszociális személyiségzavarral – drámai módon

azonban a fogvatartottak többsége a szűkebb társas közegben követi el az erőszakos tetteit)

- fejsérülés
- születési sérülés
- drog és alkohol abúzus (lásd első évfolyam, második félév!)
- családon belüli erőszak elszenvedői gyermekkorukban
- nem várt terhességből születtek
- az anya terhesség közbeni betegsége
- boldogtalan gyermekkor
- neurológiai panaszok („teljesen kivagyok idegileg”)
- erőtlenség (nem motivátlanság)

Diszciplináris Társadalom lényege abban áll, hogy nem elégszik meg a tett megtorlásával, hanem az egyén teljes életét ellenérvzés alá veti.

2.8.2. Magyarország börtön kutatás

Rédai Dorottya, Sáfrány Réka és Tóth Herta a családon belüli erőszak témájában, 2005-ben kutatást végzett a fogvatartottak körében. A vizsgálatban 50 nő és 49 férfi vett részt. A kutatás eredményei a következők voltak:

	Fogvatartott nő		Fogvatartott férfi	
Börtönbekerülése előtt	92%	45	44%	46
családon belüli erőszak áldozata				
Gyermekkorukban családon belüli erőszak szemtanúi	68%	33	54%	27
Gyermekkorukban bántalmazást szenvedtek el	86%	42	33%	17
Szexuális erőszak áldozata	21%	11		
Szexuális erőszak áldozata gyerekkorukban	21%	11		

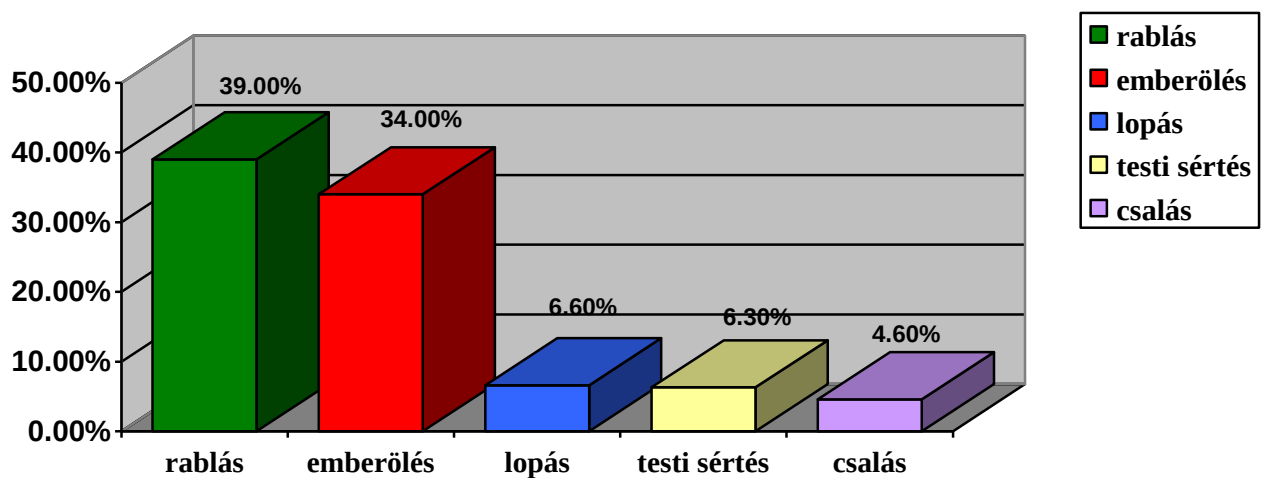
1. számú táblázat Családi erőszak fogvatartottak körében

- (1.) A nők 92%-a számolt be arról, hogy börtönbekerülése előtt családon belüli erőszak áldozata volt, az elkövetők általában a partnerek voltak. A férfiak 44%-a számolt be családon belüli erőszakról, amelyet gyermekkorukban szenvedtek el.
- (2.) A családon belüli erőszak elkövetői a szülők, nevelőszülők és mostohaszülők voltak. A férfiak 54%-a számolt be arról, hogy gyermekkorukban családon belüli erőszak szemtanúi voltak, ez az arány a nőknél 68%. Az áldozatok általában nők és gyerekek voltak.
- (3.) A partnerbántalmazás esetén mind a bántalmazók, mind pedig a bántalmazottak, korábban – a gyermekkorukban – bántalmazást szenvedtek el. (Ez a családon belüli erőszak legfontosabb, esszenciális eleme: a bántalmazás és a bántalmazottság generációkon át öröklődik, durkheimi szemszögből nézve funkciót tölt be) A nők 86%- rendszeres és ciklikus bántalmazás áldozata volt. A férfiak 33%-a (az erélyes szelf-reprezentáció ellenére) vallotta be, hogy bántalmazta a nevelésében lévő gyermekeket vagy az élettársát. A női fogvatartottak 40-50%-a életellenes bűncselekményért kerül börtönbe. Ezt megelőzően próbálták az elkövetővel megszakítani a kapcsolatot, vagy a környezettől és a hatóságoktól segítséget kérni, de ezek nem történtek meg. Ezek után követték el a nők az életellenes tetteiket. A férfiak a családon belüli erőszak elkövetéséért az alkoholt és a féltékenységet okolták, míg a nők saját magukat okolták a tett elkövetése szempontjából.
- (4.) A fogvatartott nők 21%-a szexuális erőszak áldozata volt, 21%-uk gyermekkorban is.
- (5.) A kutatók az eredmények mellett társadalmi jellegű problémákra hívták fel a figyelmet:
- a hatóságok hozzáállása nem kielégítő, nem avatkoznak be, „amíg vér nem folyik”.
 - a büntetőeljárás során kirendelt ügyvédek munkája – különösen a családon belüli erőszak értelmezésének ügyében – nem hatékony
 - a jogos védelem jogi definícióját át kellene értelmezni

- nem egységes az ítélkezési gyakorlat
- a börtönben nem zajlik célzott (trauma-elaboratív) terápia.

Magyarországi börtönök többsége a 19. század végén épült, amikor nem lehetett beszélni női büntetés-végrehajtásról, akkoriban a bűnöző életvitelű nők szigorú zárdákba kerültek, ezért a börtönök építészeti sajátosságai a férfiak igényit követik.

Friss adatok szerint a magyar fogvatartott nők jellemző bűncselekményei a következők:

1. számú ábra. Magyar fogvatartott nők jellemző bűncselekmények alapján

A börtönben levő nők esetében megfigyelhető, hogy 39% rablás miatt van fogvatartva. 34% emberölés, 6,6% lopás, 6.3% testi sértés és 4.6% csalás miatt van elítélve.

Ezzel kapcsolatban a következőket kell megjegyezni: Szinte közhely, hogy a nők által elkövetett életellenes cselekményeknek két formája van: saját gyermek megölése és élettárs megölése.

A saját gyermek sérelmére elkövetett emberölés büntetőjogi megítélése eleve társadalmi vitákat generál. Az élettárs megölése pedig a jogos védelem büntetőjogi kategóriáját feszegeti. A nők által elkövetett rablás jellemző elkövetési módja a társtettség, azaz a markecolás, azaz férfiak nélkül a leggyakrabban elkövetett női bűncselekmények nem történtek volna meg. (Rédai D., Sáfrány R. & Tóth H. 2005).

III. Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciójának történeti áttekintése

A börtönön belül levő legrégebbi épületek az 1540-ben épített bástya részei, melyeket a váradi püspök és kancellár, George Martinuzzi építtetett. 1785 október 20-tól II-ik József király a bástyát Erdély központi börtönévé változtatta (Carcer Magni Principatus Transilvaniae). 1857 és 1860 között volt felépítve a központi részleg a fogvatartás helyiségeként. 1913-ban kiskorúak számára prevenciós intézménnyé alakítják. A kommunizmus idején két periódus határozható meg: 1945-1964 között politikai foglyok számára fenntartott börtön, a második periódus 1964-1989 közötti periódus, amikor a börtönt közös joggal rendelkező foglyok számára működtettek. 1989 után a szamosújvári börtön teljes biztonságot nyújtó, a jelenben is egy modernizálási folyamat figyelhető meg 1995-től kezdődőleg.

1787-ben megfogalmazódnak a börtönszabályok, 1797-ben sebészorvost alkalmaznak a börtönbe, 1808 augusztus 21-én megjelennek azok a kritériumok, melyek alapján a büntett súlyossága alapján meghatározható a szabadság veszteség időszaka. 1817 szeptember 15-én gyárat nyitnak, ahol a fogvatartottaknak lehetőség nyílik dolgozni, részesednek a jövedelem 1/3-ba. 1856-ban az enyedi börtön létesítése következtében, a Szamosújvári börtönben csak a férfiak maradnak, mivel a nőket áthelyezik Enyedre. 1867-ben a két börtön koordinálása feloszlik, egyénileg valósul meg. 1918 éve jelentős abból a szempontból, hogy létesítenek börtön keretén belül szakiskolát, jobbulnak az ott dolgozók munkakörülményei, azáltal, hogy lakásokat biztosítanak és megnövelik a jövedelmet. 1960-ban a börtön egy részét kórházzá alakítják. 1990 az az év, amikor egy nagyméretű lázadás tör ki a foglyok szervezésében. 2007 október 20-a hivatalosan a Szamosújvári Börtön Napjává tűzik ki.

IV. Szabadságukat veszített személyek

4.1.A szabadságukat veszített személyekről

Szabadságvesztett személyek jogai biztosítottak és nem korlátozhatóak csakis a törvények és az Alkotmány által: vallásos meggyőződések, a tudat és a véleménynyilvánítás szabadsága, információszerzés szabadsága, kérvényezéshez való jog, jog a levelezéshez, kapcsolattartáshoz, telefonbeszélgetésekhez való jog, mindennapi sétához való jog, látogatók fogadásához való jog, közszükségleti cikkekhez való jog, vásárlási engedélyhez való jog, orvosi ellátáshoz való jog, jog a diplomáciai segítséghez, jog a házasság megszakításhoz, törvényes váláshoz. A fent említett jogok betartását a szabadságvesztés büntetésének végrehajtásáért kinevezett ügyvéd biztosítja (Igazságügyi Minisztérium (www.just.ro)).

4.2. Az letartóztatás feltételei

A Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekcióján, mint bűnügyi rendszer a következő rendeltetésekért vállalja a felelősséget: biztosítja az egyén alapvető jogainak tiszteletben tartását a bűntények végrehajtásában és a szabadságvesztéssel kapcsolatos intézkedéseket

A tevékenység végrehajtásában a Szamosújvári Börtön szem előtt tartja (tekintettel van) a következőket: az egyén alapvető jogainak tiszteletben tartása és az emberi méltóság; a szabadságvesztettek rehabilitációjának lehetősége; a szabadságvesztettség negatív hatásainak csökkentése (Igazságügyi Minisztérium (www.just.ro)).

4.3. A börtön szolgáltatásainak funkciói

1. az egyén jogainak tiszteletben tartásának biztosítása – a Szamosújvári börtön biztosítja a törvény által megfogalmazott jogok felismerését, biztosítását és a tényleges alkalmazását, abból a célból, hogy ezáltal megteremthessen egy egészséges környezetet

2. egység biztosítása- a Szamosújvári Börtön a szabadságvesztettek számára biztonságos környezetet létesít

3. rendfenntartás- a Szamosújvári Börtön fenntartja a rendet és fegyelmet a megfelelő környezeti feltételek biztosítása céljából

4. az egészség- a Szamosújvári Börtön biztosítja a szükséges orvosi ellátást forrás

Az elítéltek fogadása sajátos, speciálisan kialakított helyiségekben történik a jogvesztettség elfogatóparancsa alapján, szem előtt tartva az elkülönítés kritériumait, a nőket elkülönítik a férfiaktól, a kiskorúakat a felnőttektől. A börtön közigazgatásának kötelessége tudatni az elítélt hozzátartozójával hol tartózkodik a letartóztatott, az értesítés történhet telefonon keresztül vagy levélben, a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell hogy az értesítés megtörtént.

Az elítéltek egyénileg vagy többen vannak a cellákba, feltétel hogy legyenek megfelelően kivilágítva ezek a cellák. A fogvatartottak viselhetnek civil ruhát a bűntény elkövetésétől függetlenül, amennyiben nincs saját ruhájuk, a börtön biztosít ingyenes ruházatot. A börtön biztosítja a szükséges ételmezt a higiéniai normáknak megfelelően. Amennyiben bármelyik fogva tartott elutasítja a kapott ételmezt, az ügyvédnek kötelessége kihallgatásra hívni az adott személyt és nyilatkozatot követel annak érdekében, hogy kiderüljön mi az élelem elutasításának oka. Meg kell hozni a megfelelő intézkedéseket, ami abban áll, hogy az illető személyt a börtön betegszobájába helyezik át, ahol orvosi felügyeletet kell biztosítani, annak érdekében, hogy az élete ne kerüljön veszélybe.

Az elítéltek elkülönítettek a biztonság fenntartás céljából, ezáltal megelőzhetővé válnak a valós veszélyek, mint a szökések, erőszakos megnyilvánulások, mások bántalmazása, és javak rongálása.

Tilos az elítéltek láncokkal történő mozgásának korlátozása. Csak kivételes alkalmakkor megengedett a bilincsek, kényszerzubbonyok vagy más jellegű mozgáskorlátozó elemek alkalmazása. A kényszerítő módszerek csak szükség esetén alkalmazhatók, amikor a veszély elhárításának nincs semmilyen más

jellegű módja, ezeket a módszereket és a tetteket, ami ezek alkalmazását követelte ismertetni kell az ügyvéddel. (Igazságügyi Minisztérium (www.just.ro))

4.4. A végrehatói rendszer

A végrehajtói rendszer tartalmazza azokat a szabályokat, melyek a büntetés végrehajtásának alapját képezik, az elítéltek áthelyezhetők egyik rendszerből a másikba, a differenciálás a szabadságvesztettség időtartamának, a fogvatartás feltételeinek és a tevékenységek lezajlásának milyenségétől függnnek.

Börtöntípusok, börtön rendszerei:

- maximálisan zárt rendszer
- zárt rendszer
- félig zárt rendszer
- nyílt rendszer (Fliegauf G. & Ránki S. 2008)

4.4.1. Maximálisan zárt rendszer

Maximálisan zárt rendszerbe helyezik azokat a személyeket, akik halálraítéltek, illetve azokat, akik több mint 15 éves szabadságvesztésre ítélték. Ezeket a személyeket egyénileg helyezik a cellába, állandó felügyeletet és kíséretet biztosítanak számukra,

A következő szempontokat figyelembe véve nem sorolhatók maximálisan zárt rendszerbe a szabadságvesztettek:

- férfiak, akik betöltötték a 60 évet és az 55 évet betöltött nők
- terhes nők, vagy azok az anyák, akiknek 1 éves vagy ennél fiatalabb gyereke van
- kiskorúak
- azok a személyek, akik egyes fokú súlyossági kategóriába tartoznak, illetve a súlyos mozgássérültek

4.4.2. Zárt rendszer

Zárt rendszerbe helyezhetők azok az egyének, akiket több mint 5 évi szabadságvesztésre ítélték el, de kevesebb mint 15 évre. Csoportosan helyezik el őket a cellákba, dolgoznak, részt kell vegyenek nevelő jellegű, kulturális tevékenységeken, pszichológiai tanácsadáson kis csoportokon belül, állandó felügyelet, ellenőrzés alatt.

4.4.3. Félig zárt rendszer

Félig zárt rendszerbe helyezik az 1-5 év közötti évekre ítélt egyéneket. A börtönön belül kíséret nélkül tartózkodhatnak, dolgoznak, részt kell vegyenek nevelő jellegű, kulturális tevékenységeken, pszichológiai tanácsadáson kis csoportokon belül, állandó felügyelet, ellenőrzés alatt olyan helyiségekben, melyek nyitván tartottak a mindennapok során.

4.4.4. Nyílt rendszer

Nyílt rendszerbe sorolhatók azok az egyének, akiket maximum 5 év szabadságvesztésre ítélték, kíséret nélkül tartózkodhatnak a börtönben, dolgozhatnak, részt vehetnek nevelő jellegű, kulturális tevékenységeken, pszichológiai tanácsadáson kis csoportokban, felügyelet nélkül. Annak függvényében, hogy milyen az illető egyén magatartása, személyisége, az illető személy áthelyezhető más rendszerbe, maximálisan zárt, zárt vagy félig zárt rendszerekbe.

4.5. Látogatások programja

A Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekcióján börtönbe való látogatás megvalósulhat naponta 08.00-19.00 óra között, előzetes időpontkérés alapján a rendelkezésre álló telefonszámon, illetve emailen keresztül.

Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekcióján Hétfő - Vasárnap 07:30-19:30 között

Hétfő: 07:30-19:30 között

Kedd: 07:30-19:30 között

Csütörtök: 07:30-19:30 között

Szombat: 07:30-19:30 között

A szabadság vesztettek meglátogatása a hozzátartozók által megvalósulhat nap mint nap a következő időközökben:

- első csoport: 08:30 órakor
- második csoport: 11:00 órakor
- harmadik csoport: 14:00 órakor
- negyedik csoport: 16:30 órakor

4.6. Látogatási gyakoriság

1. Előzetes letartóztatás esetén, illetve amikor még nem pontosan meghatározott a szabadság veszteség, hónaponként megengedett 4 látogatás
2. A maximálisan zárt rendszerben tartózkodó fogvatartottaknak hónaponként megengedett 2 látogatás
3. A zárt rendszerben levő személyeknek egy hónapba megengedett 3 látogatás
4. A félig zárt rendszerben levő egyéneknek 4 látogatás a megengedett egy hónapban
5. A nyílt rendszer fogva tartottainak 5 látogatás a megengedett egy hónapban
6. A kiskorúaknak és a terhes nőknek, vagy azoknak, akik szültek és a börtönben nevelik gyermeküket, megengedett a nyolcszori látogatás egy hónapban.

A látogatás időtartama 30 perctől 2 óráig terjedhet a rendelkezésre álló helyiség és a látogatók számának függvényében. A kiskorúak látogatási ideje 1 és 3 óra között van.

A szabadságukat vesztetteknek egyetlen látogatás megengedett egy nap.

4.7. Látogatókra vonatkozó szabályok

A szabadságvesztetteknek joguk van csomagot kapni hónaponként, viszont tilos az olyan csomag fogadása, mely fémelemeket, illetve értékes drágaköveket tartalmaznak. A csomag súlya nem haladhatja meg a 10 kilót, amihez hozzáadható 6 kilogramm gyümölcs és 20 liter víz és/vagy üdítő. Évenként még kapható 3 csomag ünnepek, születésnapok vagy a nemzeti ünnep alkalmával,

illetve jutalmazás céljából. A kapott csomagokat az egyének jelenlétében ellenőrzik.

A fogvatartottaknak tilos: az olyan csomagok fogadása, melyek olyan élelmet tartalmaznak, mely fogyasztásához felmelegítés főzés szükséges, kivételt képeznek ez alól a kávé, a tea és a tej. Tiltott listán van a citrom (fogadása és vásárlása). A nem fogadható élelmet, illetve termékeket azonnal visszaadják annak a személynek, aki hozta, kivéve azokat a termékeket, melyek törvény által tiltottak. A tiltott termékek jelenlétéről értesítik az ezért felelős személyeket.

Gyógyszereket csak tablettá formájában kaphatnak. A leszigetelt flakonokban, dobozokban (nem lehet kupakkal lezárt gyógyszer, por vagy kenőcs, sem fiola), való gyógyszert csak az intézmény orvosának jóváhagyásával lehet bevinni, s kizárólag olyan esetekben, ha azt szakorvos írta elő. A gyógyszert az előírt recepttel együtt fogadják el, a gyógyszerek szavatossági ideje minimum 6 hónap.

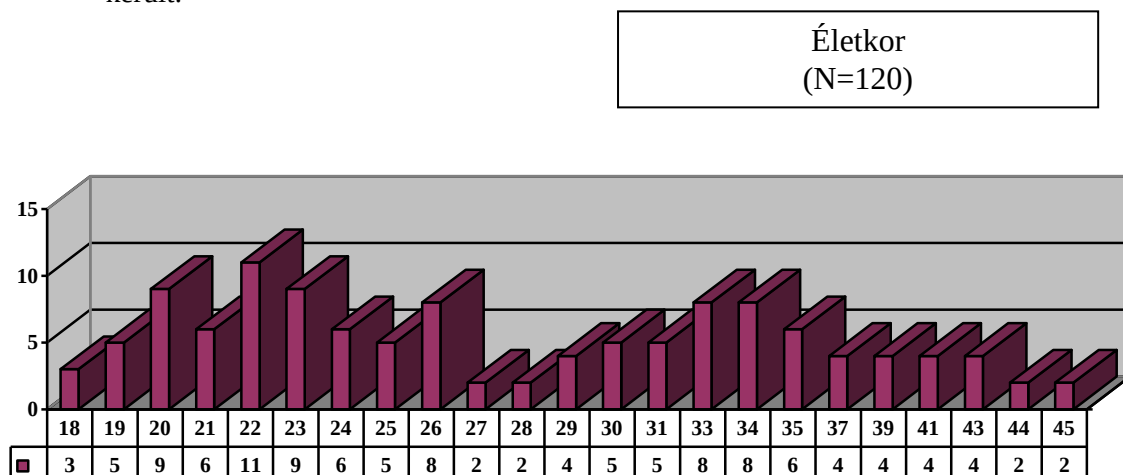
Saját célú használatra az egyéneknek joguk van gyógyszert igényelni, vásárolni. A börtönön belül vásárolt gyógyszerek ára nem haladhatja meg a gyógyszertári árat. Ruházatra, cipőre vagy hosszabb időközre használt eszközök vásárlására kapott engedély esetén használható a meghatározottnál nagyobb mennyiségű pénzösszeg. (Igazságügyi Minisztérium (www.just.ro))

V. Beavatkozás

A „Gyerek nevelése a börtön rácsain belül” című beavatkozásom Európa Uniós projekt keretén belül zajlott, amelynek támogatója a DAPHNE III. program és a partnerszervezetek. Beavatkozással kapcsolatosan fontosnak vélem megemlíteni, hogy csoportmunkára fektettem a hangsúlyt. A kutatási résznek kisebb mértékű szerepet szántam, melynek célja, hogy a célcsoportom tagjaira jellemző egyéni tulajdonságokat számszerűen is kimutathassam.

5.1. A beavatkozást megelőző kutatás kutatási része

A kérdőíves kutatásom célcsoportját a Szamosúlvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekcióján levő anyák képezték. Az adatfelvétel két hónapi munkát vett igénybe. A kutatási mérőeszközök között szerepelt egy több részből álló, nyílt és zárt kérdéseket tartalmazó kérdőív. A kérdőíves kutatás keretében felmértem a kolozsvári börtönben levő nők specifikus jellemzőit a ICAST-R & ICAST-P kérdőívekkel (anamnézis adatok, gyerekek életkorát, kapcsolattartási formákat és ennek rendszerességét, kapcsolat és probléma felmérést, a nők gyerekkorukra vonatkozó információkat, a bűntények időtartami és elzárás vonatkozásait, a nő és családja fizikai és mentális egészségét). A kutatás mintájába 120 nő, illetve anya került.

1. számú ábra. Életkor szerinti megoszlás a kérdőíves kutatásban

A válaszadók többsége a fiatalabb korcsoportokból került ki, a minta átlagéletkora 32,5 év. A legfiatalabb interjúalany 18 éves, a legidősebb 45 éves volt.

Gyerekek száma					
		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Halmazodó Százalék
Érvényes	1	59	33.1	43.7	43.7
	2	52	29.2	38.5	82.2
	3	4	2.2	3.0	85.2
	4	2	1.1	1.5	86.7
	6	16	9.0	11.9	98.5
	7	1	.6	.7	99.3
	8	1	.6	.7	100.0
	Összesen	135	75.8	100.0	
Hiányzik	Rendszer	43	24.2		
Összesen		178	100.0		

2. táblázat Gyerekek száma szerinti megoszlás a kérdőíves kutatásban

A megkérdezett nők eloszlása az alapján, hogy kinek hány gyereke van a következő: egy gyerek 43.7% , két gyerek 38.5%, három gyerek 3.0%, négy gyerek 1.5%, hat gyerek 11.9%, hét gyerek 7%, nyolc gyerek 7%.

A hipotéziseimben azt fogalmaztam meg, hogy az anya életkora és gyerek életkora, illetve az hogy a gyerek fejlődésének melyik szakaszában van kihat az anyai szerep megélésére és átértékelődésére. Ismérvek melyeket alapul vettem az anyai szerep mérésében az életkor az anya gyerekével szembeni megélt empátia, megértés, kontroll, érzelem és kötődés.

Életkor, empátia és megértés korreláció			
		Életkor	Empátia és megértés
Életkor	Korrelációs együttható	1	.117
	Sig. (2-tailed)		.182
	N	131	131
Empátia és megértés	Korrelációs együttható	.117	1
	Sig. (2-tailed)	.182	
	N	131	136

3. számú táblázat Életkor, empátia és megértés korreláció

Az életkor és az empátia korrelál egymással, felismerhető egy igen enyhe kapcsolat a két változó között (szignifikancia 0.182). A korrelációs együttható közel 1, akkor van pozitív korreláció. Ha a szám megközelíti a -1, akkor van egy negatív korreláció. Ha a szám közel 0, akkor a változók korrelálatlanok. Az életkor és empátia, megértés közötti korreláció értéke, korrelációs koefficiens 0.182 ez alapján megállapíthatjuk, hogy a két ismerv között igen gyenge pozitív korreláció van.

Korreláció			
		Életkor	Érzelem és kötődés
Hány éves? (életkor)	Korrelációs együttható	1	.023
	Sig. (2-tailed)		.793
	N	131	131
Érzelem és kötődés	Korrelációs együttható	.023	1
	Sig. (2-tailed)	.793	
	N	131	136

4. számú táblázat Életkor, érzelem és kötődés közötti korreláció

Az életkor és a gyermekhez való érzelmi kötődés korrelál egymással, felismerhető egy enyhe kapcsolat a két változó között (szignifikancia 0.793).
 $p < 0,05$

Életkor és kontroll			
		Életkor	Kontroll
Életkor	Korrelációs együttható	1	.229*
	Sig. (2-tailed)		.031
	N	131	89
Kontroll	Korrelációs együttható	.229*	1
	Sig. (2-tailed)	.031	
	N	89	136

5. számú táblázat Életkor és kontroll közötti korreláció

Az életkor és nevelésben megjelenő kontroll egymással, felismerhető egy igen gyenge kapcsolat a két változó között (szignifikancia 0.031).

5.2. Beavatkozás

Beavatkozásom gyakorlati részét csoporttevékenység képezte (csoporttevékenységek részletes bemutatása, lásd 2. melléklet) Azért esett a választásom a csoportmunkára, mivel a csoportfoglalkozás értékes tanulási tapasztalat, magas fokú hatékonyság jellemzi, csapat fejlesztés, tárgyalás, konfliktuskezelés és megvalósítás, fejlesztésre is összpontosít és elősegíti a hatékony kapcsolatot a csoport tagjai között.

5.2.1. Csoporttevékenység célja

Csoporttevékenységek célját azoknak a képességeknek a fejlesztése képezte, melyek elősegítik a fogva tartott nők és gyerekeik közötti kapcsolattartást, a börtönben való túlélést valamint növelik a csoporttagok önismeretét.

5.2.2. Specifikus célja a csoporttevékenységnek

Az anyai szerep jellemzőinek feltárása, átértékelése; a gyerekek személyiségfejlődésének és pszichomotoros fejlődési szakaszainak ismerete, felismerése: megfelelő kapcsolattartási módszerek elsajátítása a gyerekekkel,

illetve a mikro- és makroszociális környezetben levő személyekkel. Készségek fejlesztése, önismeret, csoportépítés.

5. 2.3. Program időtartama

A program lefolyása 12 hét, heti egy alkalom.

Egy csoporttevékenység időtartama 70 perc.

Első csoporttalálkozás időpontja: 2011. 01. 03.

Utolsó találkozás időpontja: 2011. 03. 21.

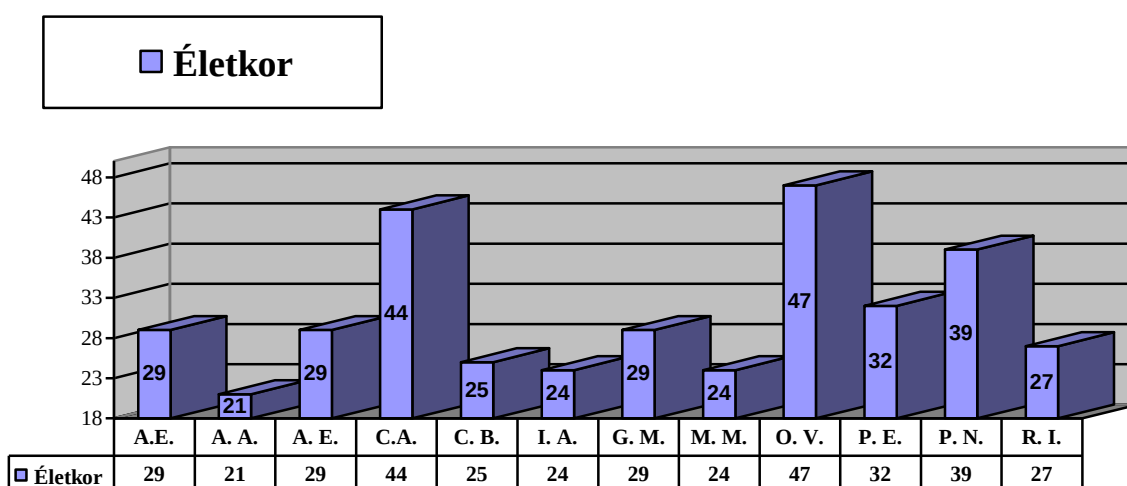
5. 2.4. Humán és anyagi erőforrások

Anyagi erőforrások, eszközök: ceruza, fehér papírlap, színes ceruzák, ragasztószalag,

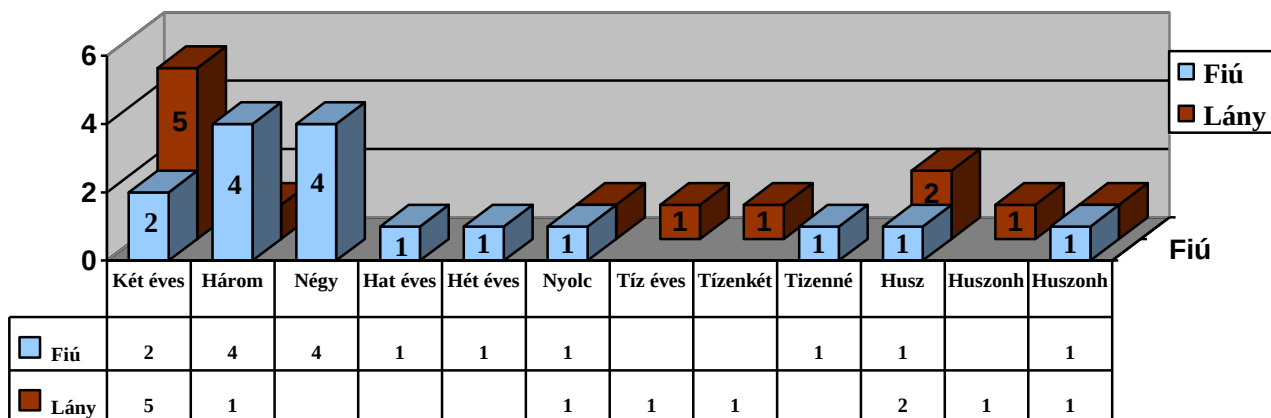
Direkt résztvevők: a csoporttagok (a börtönben levő nők-anyák)

5.2.5. Célcsoport

A börtönben levő anyákról a pszicho-szociális felmérés során bebizonyosodott, hogy nehézségekkel küzdenek a gyerekeikkel való kapcsolat kialakításában és szeretnék fejleszteni a szülői készségeiket. A csoportot tizenkét anya alkotta, nemzetiségi megoszlásuk négy roma, három magyar és öt román anyanyelvű személy. Vallási megoszlásuk három romai-katolikus, hét ortodox és két baptista.

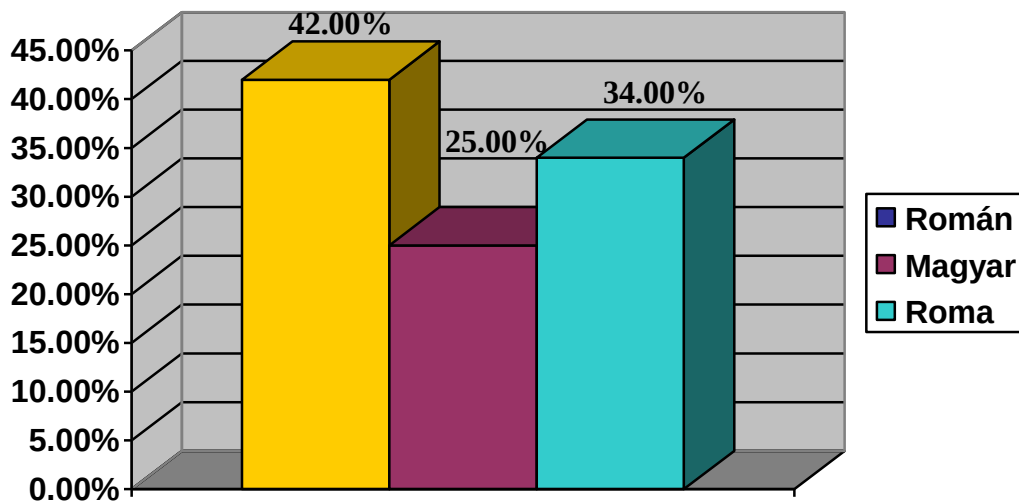

3. ábra Életkor szerinti felépítése a csoportnak

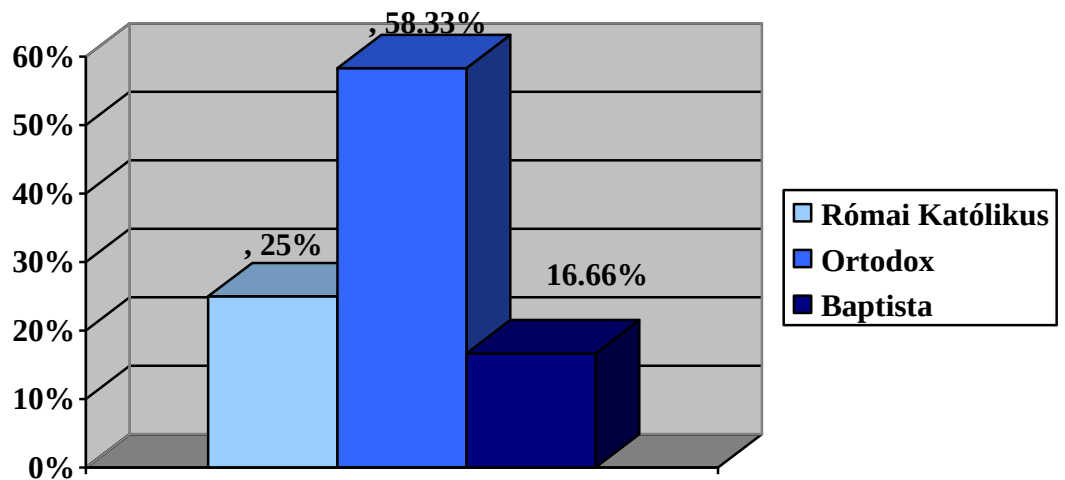

4. ábra Nők gyerekeinek száma szerinti felosztás

Gyerekek szám szerinti megosztás a csoportban 12 nő, összesen 25 gyerek.
 Életkor szerinti megosztás legkisebb 2 éves, legidősebb 27 éves. Nem szerinti megosztásuk 64% fiú és 52% lány.

5. ábra Etnikai hovatartozás alapján a csoport felépítése

6. ábra Csoport felépítése vallási megoszlás alapján

5.2.6. A csoportülések alkalmával felhasznált módszerek

Előadás, kifejtés, beszélgetés, tárgyalás, vita, szerepjátékok, egyéni és csoportos feladatok

5.2.7. Alkalmazott technikák

Ecomap elkészítése során grafikusán ábrázolták a csoporttagok családjukat és szükségleteiket. Ecomap célja az volt, hogy a lehető legtöbb embert hozzanak össze a kapcsolatok változásainak elősegítése érdekében, illetve kiválasztani azokat a személyeket, akik alkalmasak a változtatás elősegítésére jelenlegi helyzetükben, illetve a szabadulást követően. (lásd 3. melléklet)

Félmondat technikája keretén belül, megadtam a mondat első részét, a csoporttagok feladata az volt hogy mindenki egyénileg folytassa a megkezdett mondatot. (lásd 4. melléklet)

Time-line módszer: egy egyenes vonalat rajzoltunk és mindenki fel kellett tüntesse élete fontosabb eseményeit időrendi sorrendben, folytonos vonal feletti részen a pozitívnak vélt eseményeket, a vonal alatt a negatívnak vélt eseményeket. (lásd 5. melléklet)

„Gyökerem, törzsem, virágaim” című gyakorlat során az egyén egy fát rajzol melynek van gyökere, törzse és lombja. Ez a fa a családot ábrázolja három generációt foglalva magába. Fel kell tüntesse a közös és egyéni tulajdonságokat a generáció közötti hasonló és eltérő jellemzőket. (lásd 6. melléklet)

Családi fényképek technikát is alkalmaztam, a nők elhozták saját fénykép albumukat, ahonnan kiválasztott mindenki három képet, felidézte hogy milyen eseménnyel hozható összefüggésbe a kép, kik vannak a képen, miért azt a képet választotta, milyen érzéseket idéz elő a kép..

Szimbólumok: szimbólumok segítségével ábrázolniuk kellett lelkiállapotukat saját kreativitásuk alapján. (lásd 7. melléklet)

5.2.8. Csoporttevékenységek tematikája és céljai

1. Téma: „Ismerkedjünk!”
2. Téma: „Anyakép”
3. Téma: „Én és a gyerekem”
4. Téma: „Gyerek fejlődési szakaszai és szükségletei”
5. Téma: „Tudok én kommunikálni a gyerekemmel?”
6. Téma: „Érzelmek kifejezése, ennek nehézségei”
7. Téma: „Határok kitűzése”
8. Téma: „Fegyelmezési módszerek és szabályok kitűzése”
9. Téma: „NEM -et mondani”
10. Téma: „Címkék, stigmák”
11. Téma: „Probléma megoldás” és „Különleges napra való készülődés”
12. Téma: „Mit tanultam ezekből a találkozásokból

	TÉMA	CÉL
1.	„ISMERKEDJÜNK!”	A CSOPORTON RÉSZTVEVŐ NŐK ÉRTSÉK MEG A PROGRAM CÉLJÁT, KÖZÖSEN TŰZZÜK KI A CSOPORTSZABÁLYOKAT, MELYEKET BE KELL TARTANIUK, KERETEK

		MEGBESZÉLÉSE, A CSOPORTTAGOK LEGYENEK KÉPESEK AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSRE ÉS KOMMUNIKÁLJANAK EGYMÁSSAL.
2.	„ANYAKÉP”	ÁTBESZÉLNI A CSOPORTBAN LEVŐ NŐKKEL, HOGY A SAJÁT ÉDESANYJUKRÓL KIALAKÍTOTT KÉP MILYEN HATÁSSAL VAN AZ EGYÉNRE. ÉRTÉKELNI A NEVELÉSI MÓDSZERT AMELYBEN ŐK RÉSZESEDTEK, MEGHATÁROZNI, HOGY ŐK MILYEN DOLGOKON VÁLTOZTATNÁNAK. FONTOS INFORMÁCIÓSZERZÉS A CSOPORTTAGOKRÓL. ÖNFELTÁRÁS, ÉRZELMI HAJLÉKONYSÁG ALAKÍTÁSA, BIZALOM, INTIMITÁS, EGYMÁS IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉS, MÉLYEBB MEGISMERÉS, TAPINTAT KIALAKÍTÁSA.
3.	„ÉN ÉS A GYEREKEM”	CSOPORTTAGOK MEGOSSZÁK EGYMÁSSAL AZOKAT A MÚLTJUKBAN TÖRTÉNT ESEMÉNYEKET, MELYEKNEK MEGHATÁROZÓ SZEREPET TULAJDONÍTANAK. AZ ÉNAZONOSSÁG-TUDAT ERŐSÍTÉSE, A JÖVŐTUDAT MEGALAPOZÁSA. BESZÉLGETNI A MÚLT, JELEN, JÖVŐ PERSPEKTÍVÁJÁBAN.
4.	„GYEREK FEJLŐDÉSI SZAKASZAI ÉS SZÜKSÉGLETEI”	FOGALMAK TISZTÁZÁSA ÉS EZEKNEK MEGÉRTÉSE. CSOPORTTAGOK ISMERJÉK MEG A GYEREKEK SAJÁTOS SZÜKSÉGLETEIKET, ÉS SAJÁTÍTSÁK EL AZOKAT A MÓDSZEREKET MELYEK POZITÍV IRÁNYBA BEFOLYÁSOLJÁK A GYEREK VISELKEDÉSÉT.
5.	„TUDOK-E ÉN KOMMUNIKÁLNI A	AKTÍV HALLGATÁS FEJLESZTÉSE ÉS KIALAKÍTÁSA. MEGÉRTENI A

	GYEREKEMMEL?”	NON VERBÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ HATÁSÁT. TUDATOSÍTANI A KOMMUNIKÁCIÓ FONTOSSÁGÁT ÉS SZEREPÉT A GYEREKNEVELÉS FOLYAMATÁBAN, A METAKOMMUNIKÁCIÓS JELZÉSEK MEGÉRTÉSÉNEK GYAKORLÁSA
6.	„ÉRZELMEK KIFEJEZÉSE, ENNEK NEHÉZSÉGEI”	ÉRZELMEK KIFEJEZÉSÉNEK FONTOSSÁGA. ÉRZELMEK VERBÁLIS ÉS NON VERBÁLIS FORMÁBAN TÖRTÉNŐ KIFEJEZÉSÉNEK NEHÉZSÉGEI. A LETARTOZTATÁS IDŐPONTJÁBAN MILYEN ÉRZELMEK LEHETTEK A GYEREKBE ÉS MIT ÉREZTEK ŐK? AZ EMPÁTIA, AZ ÉRZELMEK ÉS A FELELŐSSÉG EGYEZTETÉSE. A SEGÍTŐ ATTITÚD KIALAKÍTÁSA.
7.	„HATÁROK KITŰZÉSE”	TUDATOSÍTANI A SZABÁLYOK ÉS HATÁROK FONTOSSÁGÁT A CSALÁDBAN AMI ELŐSEGÍTI A GYEREK NEVELÉSÉT. MEGÉRTENI MI AZ ALAPJA A GYEREK NEM KÍVÁNT VISELKEDÉSÉNEK. ELSAJÁTÍTANI OLYAN MEGOLDÁSOKAT AMELYEK EZEKET ELŐSEGÍTIK.
8.	„FEGYELMEZÉSI MÓDSZEREK ÉS SZABÁLYOK KITŰZÉSE”	A GYEREK POZITÍV VAGY NEGATÍV VISELKEDÉSÉRE, CSELEKEDETÉRE MEGFELELŐ VÁLASZREAKCIÓ, VISSZAJELZÉS, FEGYELMEZÉSI MÓDSZER KIVÁLASZTÁSA.
9.	„NEM -ET MONDANI ÉS TILTANI”	MEGTANULNI NEMET MONDANI A NEM HELYES DOLGOKRA ÉS A TÁRSADALMILAG NEM ELFOGADOTT NORMÁKRA, VISELKEDÉS-FORMÁKRA. ANYA SZEREPE, HOGY A GYEREK EZT MEGTANULJA.

10.	„CÍMKÉK, STIGMÁK”	A STIGMÁK FELISMERÉSE, FELISMERNI, HOGY KIK RÉSZÉRŐL ÉRKEZNEK A MEGCÍMKÉZÉSEK, FELISMERNI, HOGY A GYEREKEK MILYEN FORMÁBAN FEJEZIK KI SZENVEDÉSÜKET TUDATOSÍTANI AZ ANYÁBA HA HIBÁSNAK ÉRZI MAGÁT, AKKOR MIT TEHET EZ AZ ÉRZÉS ELLEN.
11.	„PROBLÉMAMEGOLDÁS”	PROBLÉMA MEGOLDÁSI KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE, CSOPORTBAN VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS KIALAKÍTÁSA. A CSOPORTNAK A FELADAT MEGOLDÁSÁHOZ KÖZÖS MEGEGYEZÉSRE KELL JUTNIA, AZ EGYES SZEMÉLYEKNEK „ÁLDOZATOKAT” KELL HOZNIA A CSOPORT KÖZÖS ÉRDEKEIÉRT, ÍGY A FELADAT A CSOPORT EGYÜTTMŰKÖDÉSÉT, ÉS AZ ÖSSZETARTOZÁS ÉRZÉSÉT IS FEJLESZTI. A KREATIVITÁS FEJLESZTÉSE, A KÖZÖS TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYESSÉGÉNEK ÉS ÖRÖMÉNEK MEGTAPASZTALÁSA
12.	„MIT TANULTAM EZEKBŐL A TALÁLKOZÁSOKBÓL?”	EDDIGI CSOPORTFOGLALKOZÁSOK ÉRTÉKELÉSE ÉS A POZITÍV HATÁSOK KIEMELÉSE, MEGERŐSÍTÉSE.

Csoport foglalkozások során azt tapasztaltam, A. E. nyitottsággal és meglepő aktivitással vett részt az alkalmakon. Meg is jegyezte a csoportfoglalkozás keretén belül, hogy ő minden hétfő délután átöltözik és már egy órával a csoportfoglalkozás előtt készül az alkalomra. A. A. 21 éves de nagyon tisztán és megfontoltan gondolkodik. Ki is fejtette számára fontos, hogy olyan értékrendszere legyen ami elősegíti őt a becsületes életvitelben. Hibázott, most itt

van, de megy az élet tovább. A. E. gyerekei számára legfontosabbak. A visszajelzés során kifejtette, hogy ott ahol a gyerekeiről beszélhet és gyerekekről van szó, oda nagyon szívesen eljön és részt vesz az alkalmakon. C. A. bölcs hölgy bántalmazás során védekezés céljából férjét megölte. Jogosnak látja az ítéletet amit fölötte kimondtak, de ez csak emberi ítélet. C. S. várja a szabadulás napját. Csoportfoglalkozások első felében passzív volt, fordulat következett be hiszen nyitni kezdett a csoport felé. Aktívan részt vett a tevékenységeken és felvállalta személyes dolgait a csoport előtt. I. A. szabadulás napját várja. Megosztotta a csoportba, hogy nagyon fél a gyerekével való találkozástól, mi lesz ha nem ismeri meg őt. G. M.-nek sikerült teljes mértékbe felvállalni dolgokat, a csoportfoglalkozás záró alkalma keretén belül ezt meg is osztotta a csoporttal. M. M. visszajelzett, hogy nem hitte volna, hogy kialakul ez a csoport. Közelebb került emberekhez és úgy érezte teljes mértékbe elfogadják. O. V. számára nem mondható sikeresnek a csoportfoglalkozás. Neki rossz a gyerekeiről beszélni. P. E. megosztotta a csoporttal, hogy számos dologra rájött. Számára sikerélmény és meglepődés hiszen a szórakoztató játékok keretén belül, teljesen megfélemledik az itteni gondjairól. P. N. sokat gondolkodott olyan dolgokról melyekről eddig nem. Csoportfoglalkozások keretén belül nagyon csendes volt. Utolsó találkozás során elmondta, hogy cellában levő társainak elkezdett mesélni a gyerekeiről, ez nagyon meglepődött, hogy egy ilyen témáról tudnak beszélgetni. R. I. volt olyan helyzet mikor elbátortalanodott, hogy osszon e meg személyes dolgokat a csoportba. A csoportfoglalkozások második felében, amikor ilyen helyzet alakult, ki a csoporttársai segítettek neki, biztatták és figyelemmel hallgatták.

Most részletesen mutatom be a VI.-ik csoportfoglalkozást. Azért éppen ezt, mert a csoportfoglalkozást mutatom be, mivel e alkalom keretén belül tapasztalhattam a csoporttagok változását, úgy érzem ez az a pont amikor kifejeződött a csoport egy bizonyos szintű fejlődése.

6. A hatodik csoporttevékenység részletes bemutatása

VI. Csoportfoglalkozás

A csoportfoglalkozás bemutatásának kezdetén felvázolnám a csoportfoglalkozás tematikáját, időpontját, időtartamát, helyszínét és a résztvevők számát.

Téma: „Érzelmei kifejezése, ennek nehézségei”

Találkozás időpontja: 2011. 02.07.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön,
Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztvevők száma: 12 személy

Második csoportos tevékenység részletes bemutatása:

1. Az ülés célja

Érzelmei kifejezésének fontossága. Érzelmei verbális és non verbális formában történő kifejezésének nehézségei. A letartoztatás időpontjában milyen érzelmek lehettek a gyerekek és mit éreztek ők? Az empátia, az érzelmek és a felelősség egyeztetése. A segítő attitűd kialakítása. Önfeltárás, érzelmi hajlékonyság alakítása, bizalom, egymás iránti érdeklődés, mélyebb megismerés, tapintat kialakítása.

2. Indoklása

A csoporttagok egymást mégjobban megismerjék bizonyos helyzetbe a csoport játékok segítségével. Információkat osszanak meg egymással és kapcsolataik kiépüljenek. Az énazonosság-tudat erősítése, egymás megismerése, elfogadása

3. Bemelegítő fázis

Mindenki elmondja hogy Hogy érzi magát? Milyen érzésekkel, gondolatokkal érkezett, mi történt vele múlt alkalom óta?

4. Munkafázis

Tárgyilagos műveletek:

Érzelmek kifejezésének fontossága. Érzelmek verbális és non verbális formában történő kifejezésének nehézségei. A letartoztatás időpontjában milyen érzelmek lehettek a gyerekekben és mit éreztek ők?

Csoportfoglalkozás menete

Téma: „Érzelmek kifejezése, ennek nehézségei”

Találkozás időpontja: 2011. 02.07.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön,
Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztvevők száma: 12 személy

Csoportfoglalkozás célja érzelmek kifejezésének fontossága. Érzelmek verbális és non verbális formában történő kifejezésének nehézségei. A letartoztatás időpontjában milyen érzelmek lehettek a gyerekekben és mit éreztek ők? Az empátia, az érzelmek és a felelősség egyeztetése. A segítő attitűd kialakítása.

Csoporttagok megérkeztek, helyet foglaltak. Elmondtam, hogy a mai alkalom témája az érzelmek kifejezése. Felveztem, az első játékot, mely abból állt, hogy különböző élethelyzeteket ábrázoló képeket helyeztem egy asztalra. A csoporttagokat arra kértem fel, hogy mindenki válasszon két képet. Egyik kép segítségével fejezze ki azt, hogy most mit érez, másik pedig, hogy érezte magát a múlt héten. Ezt követően sorba mindenki elmondja, mit láthatunk a képen és milyen érzelemmel asszociálta a képet.

Mindegyik csoporttag választott két képet. A. A. megosztotta a csoporttal, hogy jelenleg nagyon magányosan érzi magát, a gyerekének írt levelet, de nagyon rég nem válaszoltak neki. Egy olyan képet választott, melyen sötét színek vannak. Félt, hogy mi vár rá. Gyerekeit szereti, de a félelem sokszor erősebb mint a szeretet. A. A. a csoportfoglalkozások keretén belül, nagyon ritkán szólalt meg,

és mindig általános érvényű igazságokról beszélt. Ez alkalommal saját érzéseit tárta fel a csoport előtt. M. M. örömét osztotta meg, ezért egy vidám színekkel teli képet választott. Örül mivel gyerekei meglátogatták. Egy ember aki magányosan ül, volt a másik kép amit M.M. kiválasztott, mert egy ilyen állapot jellemezte az elmúlt heteit. A. E. egy olyan képet választott, melyen egy virág állt. Felelevenítette A. E. azt az alkalmat mikor virágot kapott, megjegyezte, hogy az nagyon rég volt, de számára kellemes érzés, és most csoporttevékenység kezdésekor ezt érzi. Pontosan megnevezni nem tudja ezt az érzést, de felismeri.

A csoporttevékenység folytatásként, a csoporttagok hármastagú csoportokat alkotnak és mindegyik csoporttag két-két képkártyát kap, melyen 1-1 érzelem vagy állapot áll. A kártyán levő érzelmeket non verbálisan kell kifejezzék és a csoporttagok ki kell találják milyen érzelmet mutat be a társuk. A sötét zölddel írt érzelmet szavakkal kell körülírják és a csoporttagok meg kell fejték az érzelmet.

Nagycsoportban megbeszéltük, kinek mi volt könnyebb. Könnyen rájöttek-e a csoporttársak arra amit non verbálisan kifejezett. Egyének mit gondolnak magukról mi könnyebb az érzelem kifejezés non verbálisan vagy verbálisan. R. I. számára könnyebb a verbális kommunikáció. O.V. azt mondta jobban szeret másokat meghallgatni. P. E. vélekedése az volt, hogy neki mindkét kommunikációs forma tetszik, de a verbális formát jobban tudja alkalmazni, megjegyezte, hogy ő nem jó színész. M. M. elmondta, hogy neki erőssége a kommunikáció, ő ezt tudja bárkit bármire rábeszélhet, de a mimikázást nem szereti. P. N. Nagyon szerette ezt a játékot, elmutogatni, kifejezni dolgokat és mások megértsék. Könnyen ment. Eddig még ilyet nem játszott. A. E. és A. A. nem szerették ezt a játékot. Nem szeretnek mimikázni, ők úgy tudják magukról, hogy nem jó az arckifejezésük. C. A. ő legaktívabban találta ki a csoportba a társainak az érzelmeit a mimikázás alapján. G. M. kifejtette, hogy számára sikerélmény volt ez a játék építő a játék, olyan tulajdonságra jött rá amit eddig nem tudott magáról.

A csoporttársai kitalálták az összes érzelmet amit kifejezett non verbálisan, ez számára most öröm és siker. J. A. és C. B. megosztották, hogy most nincsenek

valami jól, de jót nevettek a játék keretén belül. Meglepődtek, hogy milyen sokat jelent az arcról leolvasható állapotok. Egy tartalmas beszélgetés alakult ki, számos személy vállalta erősségét, gyengeségeit a kommunikáció terén. Beszélgetés során elhangzott az is, hogy miben különbözik a kommunikáció a kapcsolatok minőségétől, formájától, és a kommunikációban résztvevő egyének betöltött szerepétől. Eltérőek a kommunikáció jellemzői egy anya és gyerek, férj és feleség, rab és rabtársai között, fogvatartott és őnök, felügyelők között.

félelem „frică”	sajnálát „părere de rău”
öröm „bucurie”	egyedüllét „singurătate”
szomorúság „tristețe”	biztonság „siguranță”
hála „slavă”	csemenye „speranță”
irigység „invidie”	bátorság „curaj”
szerelem „dragoste”	félelem „spaimă”
gyűlölet „ură”	depresszív „depresiv”
idegesség „furie”	doldog „încăntat”
meglepődés „uimire”	öntelt „îngănfat”

félelem „teamă”	melakólikus „melancolios”
szeretet „iubire”	depresszív „depresiv”

Záró játékkén, a csoporttagok párokat alkottak. A párok egymás mellett álltak, de nem érhetnek egymáshoz. Kevés koncentráció után - mindenféle külső jelzés nélkül - egyszerre kellett elindulniuk, meghatározott számú lépést szinkronban megtenniük, majd megállniuk. Az indulásra nem beszélhettek meg előre stratégiát, csak érzéseikre, gesztusaikra hagyatkozhatnak. Miután párosával ez működött, akkor már egy csoportban játszhatták hárman, négyen is. Kezdetként nehéz volt, nagyon sokat kellett próbálgatni, nem tudtak egymásra hangolódni, egymásra odafigyelni a csoporttagok. Idővel kialakult a csoportokba egy kisebb összhang és egymásra figyelés.

5. Befejező/lezáró fázis

Ennek a fázisnak a fő célja a csoportban történeteket összegezni, konklúziókat levonni a csoportnak és /vagy a csoporttagoknak, megbizonyosodni, hogy minden csoporttag érzelmileg megfelelő állapotban fejezi be a foglalkozást. Zárásként megbeszélni a következő találkozás időpontját és helyszínét.

Dolgozatom további részében, hat eset ismertetést vázolnák fel, majd követi egy esettanulmány.

VII. Eset ismertetések

7.1. Első eset D.M. 20 éves, két éve és négy hónapja van börtönben

D. M. 20 éves, nő, román nemzetiségű, ortodox vallású. M. kilenc osztályt végzett, Szamosújváron tanult szakiskolában varrónő szakon. A családban ő az elsőszülött, van három kisebb testvére. P. 16 éves fiú aki szakiskolába tanul, szoba festő lesz. G. 10 éves fiú IV. Osztályos és I. hat éves óvódás. M. szülei, édesapja 50 éves, édesanyja 47 éves mezőgazdasággal foglalkoznak és Szamosújvár mellett egy kis faluban élnek. M. megismerkedett egy idősebb férfival és hozzá költözött. A bonyodalmak akkor kezdődtek, amikor M. állapotos lett és élettársa elhagyta. M. semmit se mondott szüleinek, mindent eltitkolt. Gyereket megszülte és kint hagyta a mezőn. Egy hét eltelte után a faluból egy néni a mezőre menet, megtalálta a csecsemő holttestét, és kihívták a rendőrséget. Elkezdődött a nyomozás. Sokan gyanították, a sok stressz miatt végül bevallotta, hogy az ő gyereke volt. M. megfogalmazta, hogy a félelem volt az ami miatt ezt a megoldást választotta. Akkor abban a helyzetben, ez volt számára a legmegfelelőbb. Borzalmas volt az éjszaka amikor faggatták. Elítélték négy évre és hat hónapra. Két évet és négy hónapot töltött eddig a büntetéséből. Nem érzi hibásnak magát. Fiatal volt és felelőtlen. D. azt mondta, hogy egy életre tanult belőle. Szeretne majd egy szép családot, egy fiú és egy lány gyereket.

M.-nek nagyszüleivel rossz kapcsolatba van nagypja elítéli tette miatt, azzal magyarázva, hogy szegény mindaz amit elkövetett.

M. személyiségtípus szerint, erőteljes kolerikus. Beszédes, verbális, nyitott típus. A kolerikus egyéniség már magában is nagyszerű vezető, mindig mindent elér amit szeretne és feljut a csúcsra. Bármilyen történik mindig hozzá tud szokni az új dolgokhoz és nagyon gyorsan feltalálja magát. Egy másik tulajdonsága, hogy nagyszerű szervező. Nem is kell tudnia, hogyan működik valami, nem kell ismernie a szabályokat, magától kiosztja mindenkinek a megfelelő feladatot, munkát és menedzseli az embereket. Az ilyen emberek, azok akik szeretnek mindent elérni, lépésről-lépésre leírják mit kell csinálni és hogyan, utána addig csinálják amíg nem érik el. Egy nagyszerű tulajdonsága még a kolerikus személyiségnek, hogy ha valamilyen akadállyal szembenéz azt megakarja hódítani. A kolerikus összegyűjti az erejét és addig üti azt, amíg el nem tűnik. Az

akadályok csak fokozzák a lelkesedését. Ezért is érnek fel könnyebben a csúcsra mint mások. Parancsolgató, túlságosan rendezett, okoskodó és irányítási vágy él benne. Ezek pontosan azok a tulajdonságok, amit mások nem szeretnek. A társas kapcsolatokban ezekkel a dolgokkal van a legnagyobb problémája. az irányítás vágya.

Mindent összefoglalva a kolerikus személyiség nagyszerű vezetői képességekkel rendelkezik, jó szervező és irányító, mindig célra tör, csúcsra jut, de észben kell tartania, hogy a csúcson elég magányos lehet egyedül az élet.

Erik Erikson pszichoszociális fejlődés szakaszokat véve alapul M. az identitás, V. szakaszba sorolható. M.-re az identitás keresés a jellemző, megpróbálja felfedezni saját értékeit, negatív pozitív tulajdonságait és törekszik megtalálni a helyét a világban. Társadalmi szerepeket próbál kiválasztani, és azok szerint élni, így elérve azt, hogy a közösségbe egy bizonyos szerepet tölthessen be. M. az énképének az összetevői között nem talál konfigurációt, énképe és én ideálja nagyon eltér egymástól és ez szerepkonfúziót eredményez.

M. kapcsolatrendszerében jelen van a család, a barátok, a börtönben kialakult barátságok, kapcsolatokat, és az otthoni barátokat, börtön vezetőségét.

7.2. Második eset B.A. 24 éves, három éve és hat hónapja van börtönben

B. A. 24 éves román nemzetiségű, ortodox vallású nő, Medgyesen született és nevelkedett. Édesanyja elhagyta a családjukat, édesapjuk nevelte A.-t és két testvérét, S. 25 éves fiút és S. 21. éves lányt. Édesapjuk fiatalon meghalt, ezért a gyerekek bekerültek egy gyerekotthonba. A. két osztályt végzett. A.-nak van két gyereke, két fia egy öt és három éves. Jelenleg gyerekotthonba vannak, szoktak telefonon beszélni és szokott levelet írni nekik. A. alkohol függőségbe szenvedett, mielőtt bekerült volna a börtönbe, A barátok társaságában, vagy egyedül ivott, a nagynénje volt akivel először fogyasztott alkoholt. A börtönbe való bekerülést követően, nagyon rosszul volt mert nem került alkohol közelébe, testileg és lelkileg is kezdett leépülni. A. szerint azért nem jó alkoholt

fogyasztani, mert az ember elveszíti az önkontrollját, nem figyelsz oda másokra, nem tartja az ember számon a körülötte levő emberek szükségleteit.

A. lopásért van elítélve, többször is lopott az üzletekből élelmiszert, ruhákat, olyan dolgokat amelyekre szüksége volt a mindennapi megélhetőség céljából. Három és év hat hónapra van elítélve, a börtönbe van egy éve.

Nem látogatja senki a börtönbe, számos nehézsége van, de megtanulta értékelni a szabadságot. A börtönbe vannak nők akik nagyon rendesek és vannak akik nagyon rosszak. A börtöntársaival nem kell veszekedni, és akkor nincs gond. A testvérei tudják hogy ő börtönbe van, de nem látogatják. Szeret dolgozni, segít a börtönbe a takarításba és papucsokat varnak. 12 pár papucsért 60 RON kap, mivel ő nem kap családtagoktól, meg ismerősöktől anyagi támogatást, ezért A. csak abból a pénzből él amit itt bent a börtönbe megkeres.

A. nem tervezi azt, hogy családja legyen, előbb szeretne egy lakást és munkahelyet és a gyerekeket magához vegye. Felszeretné venni a kapcsolatot a testvéreivel és rokonaival. Beszeretné bizonyítani az ismerősöknek, és szomszédoknak, hogy igenis az ember változhat. Itt a börtön falai között anyai szerepét nem tudja betölteni. Gyerekei kiskorúak, sok mindent nem értenek meg. Felelőssége is nagyobb és nagyon sokat aggódik. Ha majd szabadulni fog vajon gyerekei megismerik-e? Idegenként fognak-e rá tekinteni? Úgy érzi, hogy a kapcsolati kötelékek kezdenek megszakadni, ezért anyai szerepe nem tud kiteljesedni. A kicsiknek fontos az anyai jelenléte és nem csak az anyai létezése.

Erik Erikson pszichiszociális fejlődésmélete alapján A. a hatodik fejlődési szakaszba sorolható 20-40 éves kor, fiatal felnőttkor. Ebben az életkorban fejezi be a személy a tanulmányait és családalapításra törekszik. Megjelenik az intimitás iránti igény, a személy beilleszkedik egy családba, baráti társaságot alakít ki, kialakítja saját személyes életterét. Amennyiben nem sikerül, elszigetelődik, a személy fokozatosan leválik környezetéről, magányos lesz. Elszigetelődés bekövetkezhet olyan esetben amikor valaki saját kezdeményezésére marad távol a többiektől, vagy akkor is ha az intimitását féltve nem enged közel magához senkit. Munkahelyén fontossá válik az egyre

magasabb státusok betöltése, de ezeket össze kell egyeztetni a családon belül betöltött szerepeivel. Legtöbbször a konfliktus abból adódik, hogy a személy nem tud megfelelni mindkét elvárásnak, és ez is elszigetelődéshez vezet.

Jövőre nézve, vannak céljai: ne legyen függő, legyen megértőbb a körülötte levő emberekkel, a becsületesen szerzett pénz a legtisztább, és értékelje mindazt amit neki megadatott.

A. sokat imádkozik és ez segít neki. Jobb akar lenni. Van amikor depressziós és ez nagyon zavarja.

7.3. Harmadik eset E . 27 éves, egy éve és négy hónapja van börtönben

E. 27 éves, nő, kolozsvári, magyar nemzetiségű, nem volt megkeresztelve nem gyakorol semmiféle vallást. 2007-ben elvált. Prostitúció miatt van börtönbe egy év és kilenc hónapig terjedő büntetést kapott, ebből már eltöltött egy évet és négy hónapot. E. -nek négy gyereke van, három fiú és egy lány. R. 11éves 5-ik osztályos, E. 9 éves első osztályos, A. négy éves óvódás, és C. két éves és két hónapos. A kilenc és két éves gyereket a nagymama neveli. A nagyok ők gyerekotthonba vannak Tordán. A gyerekek tartják a kapcsolatot az édesapjukkal, rendszeresen találkoznak. E.-nek hét osztálya van. Gyerekei csak a két nagyobbik tudja hogy anyjuk börtönbe van. Szoktak levelezni egymással. Ritkábban szoktak telefonon is beszélni, mert E. telefonál a gyerekotthonba.

Édesanyja rendszeresen látogatja. Szüleivel tartja a kapcsolatot, édesanyja háztartással foglalkozik, édesapja éjjeli őr. Szülei között számos konfliktus veszekedés volt, édesanyja is volt börtönbe mert egyszer egy veszekedés során leszúrta férjét E. édesapját. Kibékültek a szülei de heti rendszerességgel vannak konfliktusok a szülők között. 16 éves korában megismerkedett egy 25 éves férfivel, aki a barátja lett és prostitúcióval foglalkozott. Őt is belevitte az egészbe és elhagyta. Azzal érvelt, hogy sokkal jobb élete lesz. Elvette feleségül és az első gyerek megszületése után elhagyta. Ekkor E. folytatta a prostitúciót ezáltal biztosítani akarta a gyereknek a megélhetést. Vásárolt egy lakást és abba akarta hagyni a prostitúciót elkezdett virágokkal kereskedni, virágüzletet nyitni, de

csődbe ment és itt is hatalmas adósága lett. E. szülei nem tudták hogy valóban mivel foglalkozik. E. azt mondta szüleinek, hogy a városban a piacon elárusítóként dolgozik. Megismerkedett egy nagyon kedves férfival aki jelenleg az élettársa ő a három kisebbik gyereke apja. 2007 ben letartóztatták, egy valaki jelentést tett a rendőrségre, hogy E. mivel foglalkozik. E. már akkor nem volt prostituált, de mivel találtak számos bizonyítékot és volt már egy dossziéja ezért elítélték, de mivel E. gyereke R. súlyosan lebetegedett, ezért E. kérte hogy engedjék haza, hogy lehessen gyereke mellett. Őt hazaengedték és teherbe esett, majd ezt követően két évig és négy hónapig halasztották a büntetését.

E. vélekedése szerint a börtönbe nagyon rosszak a körülmények, egy 19 ágas szobába van ahol összesen jelenleg 14 nő van. Nincsenek megfelelő higiéniai körülmények, nincs tisztaság, az étel nagyon rossz. A nők irigyek, kötekednek. Magyarként sokszor diszkriminálva van. A börtönbe kerüléskor sok mindent meg kellett tapasztalnia, hogy milyen az élet a börtönbe, hogy tudja túlélni a mindennapokat. Itt van pár jó barátnője is. Ha nem lenne anya könnyebb lenne neki a börtönbe, mind anyagilag, mind érzelmileg. Jelenleg bánja hogy megismerkedett azzal a férfival, és ha most újra 16. éves lenne biztos nem ezt csinálná, nem akar többé se férjhez menni, se több gyereket. A börtönbe dolgozik, papucsokat varr. Dolgozott a szezonális munkákban is, és mivel hét hónapig kitartóan dolgozott, ezért pár nappal a büntetése idejének letelésekor pár nappal hamarabb engedik őt haza. E. cigarettázik.

E. szangvinikus személyiségtípusba sorolható más emberek szeretetétől övezve érzi magát értékesnek élénk és mozgékony, igénye van a társaságra, a közönségre, bárkivel könnyen teremti kapcsolat. bármikor szívesen kezdeményez beszélgetést, részben azért, mert kíváncsisága folytán minden érdekli érdeklik, események, sztorik és pletykák.

E. érzelmi világára az jellemző, hogy érzelmei hullámvasútként működnek. Könnyen felindul, de hamar lecsillapodik. E. érzelmei nem csupán nagy ívűek, hanem sokkal több ember felé is irányulnak. Pontosan a komolytalansága miatt nem is lehet haragudni erre a személyiségtípusra. E. szó szerint is színt visz az

életbe, változatosabban öltözködik, mint az átlag. Hajlamos feltűnő kiegészítőket és ékszereket hord. E. mindenhol szereti az élénk árnyalatokat, a kedélyes hangulatot sugárzó elemeket. E. lelkes és ötletes, vidám és beszédes.

Kretschmer meggyőződése szerint a temperamentum és a testalkat kölcsönösen megfelel egymásnak. L. testalkata alapján piknikus testalkat jellemzi. Rövid végtagok, zömök, kerekded külső a jellemző. Keskeny váll, hordóalakú törzs. Közvetlenek, szívesen feloldódnak a jelenben, a külső világban. Kedvelik az érzéki örömeket, vállalkozó szellemű vidám és mozgékony vagy pedig kényelmes, nehézkes, búskomorságra hajlamos emberek.

Erik Erikson pszichiszociális fejlődésmélete alapján A. a hatodik fejlődési szakaszba sorolható 20-40 éves kor, fiatal felnőttkor. Ebben az életkorban fejezi be a személy a tanulmányait és családalapításra törekszik. Megjelenik az intimitás iránti igény, a személy beilleszkedik egy családba, baráti társaságot alakít ki, kialakítja saját személyes életterét. Amennyiben nem sikerül, elszigetelődik, a személy fokozatosan leválik környezetéről, magányos lesz. Elszigetelődés bekövetkezhet olyan esetben amikor valaki saját kezdeményezésére marad távol a többiektől, vagy akkor is ha az intimitását féltve nem enged közel magához senkit. Munkahelyén fontossá válik az egyre magasabb státusok betöltése, de ezeket össze kell egyeztetni a családon belül betöltött szerepeivel. Legtöbbször a konfliktus abból adódik, hogy a személy nem tud megfelelni mindkét elvárásnak, és ez is elszigetelődéshez vezet. E. nem tudta magát jellemezni, egyetlen egy pozitív tulajdonságot mondott, hogy ő tudja magáról, hogy ambicios. Jövőre nézve, ha szabadul, akkor szeretne a családdal együtt élni. Munkahelyet találni.

7.4. Negyedik eset L. 48 éves, egy éve van börtönben

L. 48 éves nő, Fehér megyei származású, házasságban, román nemzetiségű, ortodox vallású. Hét testvére van, szülei meghaltak. Négy gyereke van A. 20 éves lány, C. 19 éves fiú, Ők L. Első házasságából vannak, és M. 12 éves lány és G. 13 éves kisfiú a második házasságából vannak. Egy kisfia meghalt, születés után. Ocska

vas lopásért ítélték el, egy éve van a börtönbe, összesen két és fél évet kapott. Francia országba volt kéregetet. Az egész család hívők lettek, csak ő és férje nem és a gyerekei. Férje ritkán szokta látogatni. A gyerekek most jelenleg az apjukkal vannak együtt. Nagyobb gyerekeivel másabb a kapcsolata, nem függnék tőle, önállóbbak kialakították saját világukat és karrierjüket. A kisebbek akik még iskolában tanulnak rendszerességgel találkoznak azzal a ténnyel, hogy édesanyjuk hol van és kinek a felügyelete alatt vannak, ki gondoskodik róluk.

A börtönbe az élet nehéz, sok feladat van. Számos konfliktus van már van pár jelentése mert ellenkezett az örökkel. Vannak személyek akikkel nagyon jól egyezik, de van akikkel nem. De kerüli a verekedéseket és konfliktusokat. Szezonmunkában részt vett, almát szedett, de nem volt könnyű. Részt vesz a miséken. A börtöne L. Megtanulta hogy nem jó ha az ember rosszat tesz.

L. domináns személyiség típusa melankolikus. L. a nagybetűs Gondolkodó. L. alaposan eleméz, és ismét rendszerbe rak, újra meg újra harmóniára törekszik. L. meg akarja érteni a dolgok működését, a történések miértjét. L. csak néhány dologgal szeret foglalkozni, de amit elkezd, azt igyekszik tökélyre vinni, napjait tervszerűen, céltudatosan éli, megjelenése harmonikus. Hajviselete ápol, környezete rendezett. Különös gondossággal ügyel a részletekre. Melankolikus személyiségtípus tagjai erősen érzelmi lények. Különösen igaz ez a negatív érzések (szomorúság, düh, aggodás) esetében, nehezen viseli az állandó aggodalmaskodás terheit. L. erősen befelé forduló alkat, ő elsősorban magában tépelődik, ami persze nem azt jelenti, hogy egyáltalán nem látszanak rajta érzelmek – a rossz kedve például igencsak észrevehető. L. testalkata hosszú, vékony végtagok, henger alakú törzs, keskeny mellkas és váll a jellemző Kretschmer alkati tipológiája alapján aszténiás testalkat sorában sorolható. A többi embertől, a világtól akár sértődékenysége, akár túlérzékenysége miatt visszahúzódik, ezért gyakran különcnek tartják. Hűvös, sokszor nem törődik másokkal, egoista.

Erik Erikson pszichoszociális fejlődésmélete alapján A. a hatodik fejlődési szakaszba sorolható 20-40 éves kor, fiatal felnőttkor. Ebben az életkorban fejezi

be a személy a tanulmányait és családalapításra törekszik. Megjelenik az intimitás iránti igény, a személy beilleszkedik egy családba, baráti társaságot alakít ki, kialakítja saját személyes életterét. Amennyiben nem sikerül, elszigetelődik, a személy fokozatosan leválik környezetéről, magányos lesz. Elszigetelődés bekövetkezhet olyan esetben amikor valaki saját kezdeményezésére marad távol a többiektől, vagy akkor is ha az intimitását féltve nem enged közel magához senkit. Munkahelyén fontossá válik az egyre magasabb státusok betöltése, de ezeket össze kell egyeztetni a családon belül betöltött szerepeivel. Legtöbbször a konfliktus abból adódik, hogy a személy nem tud megfelelni mindkét elvárásnak, és ez is elszigetelődéshez vezet.

Jövőben szeretné ha a gyerekek tanultak lennének.

7.5. Ötödik eset A. 46 éves, egy éve és hat hónapja van börtönben

A. 46 éves, román nemzetiségű, ortodox vallású, háztatással foglalkozott és virágokat árult börtönbekerülése előtt. Összeházasodott, de mivel alkoholizált a férje és bántalmazta őt, ezért elvált és most együtt él egy féfivel, aki nagyon szeret. Első házasságából született három gyerekek 22 éves fiú, 19 éves lány és 17 éves fiú, jelenleg kapcsolatából ikrek születettek 15 évesek. Gyerekekről jelenleg gondoskodik a nagymama és a nagynénjük.

A. családja nagyon sokat segít neki. Édesanyja támogatja, és három testvére két fiútestvére és egy lánytestvére. Édesapja meghalt amikor A. 11 éves volt. Édesanyja beteges, cukorbeteg és szívrendszeri problémái is vannak. Anyai szerepe a szeretetben és érzelmi kötelékekben jelenhet meg. Mikor meglátják gyerekei akkor ellátja őket jó tanácsokkal, de azt tapasztalja nincs szükségük az ő tanácsaira már.

A. befogadott egy lányt a lakásába aki 17 éves volt. Az utcán találkoztak és azt állította a lány hogy nincs hol lakjon. A. befogadta, majd A. anyósa panaszt tett a rendőrségre, hogy a menyé emberkereskedelemmel foglalkozik. Ekkor az történt hogy A. nagyobbik fia elszaladt otthonról, gondok vannak a magaviseletével. A nagyobbik fia az utcákon élt három hónapig. Ember

kereskedelemért ítélték őt el három évre és A. egy éve és hét hónapja van elítélve. A. úgy érzi hogy ő jót akart csinálni és rossz lett belőle, mert segíteni akart azon a lányon.

A börtönbe kerülés nagyon nehéz volt, mert a családtól is elkellett Anak szakadni, a körülmények nagyon rosszak, az étel nagyon rossz, nők nagyon kegyetlenek. A számára nagyon nehéz volt megszokni a zártságot.

Részt vesz a börtönbe levő programokon, az írás olvasás tanulásokon, a sport tevékenységeken és beszokott rendszeresen járni a lelkésszel való találkozásokra és szertartásokra.

A. személyiségtípusa alapján a flegmatikus személyiségtípus jellemzői lelhetők fel, megjelenése, tekintete, beszéde kifejezéstelen, jellegtelen, öltözéke visszafogott.

A. érzelmei nagyon lassan alakulnak ki, és nem is igazán mélyek, nincsenek erős kitörései sem negatív, sem pozitív irányban: ritkán esik kétségbe, de lelkesnek sem sűrűn látod. A legtöbbször egykedvű, higgadt, kiegyensúlyozott. A. képes külső megfigyelőként szemlélni a világ eseményeit.

A. csak él bele a világba, hálásan fogadja, amit kap, nem rágódik a múlton, és nem aggódik a jövő miatt. Legszívesebben csak szemlélődik és ábrándozik. A flegmatikus személyiségtípus nem kapkod, nem ideges, és szinte sosem emeli fel a hangját. A. érdeklődését viszonylag kevés dolog kelti fel, ám ezekkel elmélyülten foglalkozik. A. kapcsolataiban legtöbbször nem ő a kezdeményező, és nem is ő szakítja meg a köteléket. Két kapcsolat között jól viseli a magányt, hisz sok barátja van, és kedvenc tevékenységeivel is végtelen időt tud elszöszmötölni. A. esetében előfordul, hogy a flegmatikust elsősorban a megszokás motiválja egy kapcsolatban. A. a feszültséget sokáig tűri, és mivel nem akar konfliktust, nem mondja ki nyíltan sem az igényeit, sem a problémáit. Amikor azonban „betelt a pohár”, akkor vagy némán lelép, vagy „hirtelen felindulásból” elkövet valamit. A. meg van elégedve a saját életével, nincsenek nagy vágyai. Akár egészen apró dolgoknak tud is örülni, bár ezt nehezen mutatja ki. Sokak szerint komoly nehézséget okoz, ha meg szeretnék lepni valamivel.

Kretchmer testalkati tipológiája alapján A. az aszténiás testalkat jellemző hosszú, vékony végtagok, henger alakú törzs, keskeny mellkas és váll a jellemző. Az aszténiás testalkathoz tartozó skizotím lelkialkatra a befelé fordulás, a valóságidegen eszme és álomvilág a jellemző. A többi embertől, a világtól akár sértődékenysége, akár túlérzékenysége miatt visszahúzódik, ezért gyakran különnek tartják. Hűvös, sokszor nem törődik másokkal, egoista.

40-60 éves kor, felnőttkor. Ezt a szakaszt Erikson a generativitás illetve stagnálás szakaszának tekinti. Ebben az életkorban a személyek még nem érzik öregnek magukat ahhoz, hogy bizonyos változtatásokat eszközöljenek életükbe, legtöbbször ekkor érik el alkotóképességük csúcsát. Megpróbál a személy még ki nem aknázott lehetőségeket találni életében, változtatni szeretne. Amennyiben ez sikerül nyugodtan készül fel az öregedésre. Ellenkező esetben a személy stagnálhat, beletörődik abba amit elért, nem akar változtatni, vagy szubjektíven úgy ítéli meg nincs lehetősége a változtatásra

Jövőben szeretné ha minden jó lenne a családnak, ha haza megy akkor együtt lakhasson majd a gyerekekkel, találjon egy munkahelyet. Sokat fog magyarázni a gyerekeknek, hogy ne kerüljenek oda ahova az anyuk került.

7.6. Hatodik eset V. 50 éves, négy éve van börtönben

V. 50 éves, nő, román nemzetiségű, ortodox vallású. V. kilenc osztályt végzett, Maros megyében levő faluban nevelkedett. Szakiskolát végzett. Szakácsnőként dolgozott egy étterembe, másod állásban esküvőkön besegített a főzésbe. V. családban ő az elsőszülött, van négy testvére. P. 40 éves férfi fa feldolgozó gyárban dolgozik, van egy felesége és két gyereke. M. 44 éves férfi mezőgazdasággal foglalkozik és van négy gyereke. Három lány és egy fiú. T. 48 éves nő aki óvónő egy Vásárhely melletti faluban, neki egy lánya van. V. szülei mezőgazdasággal foglalkoztak. Édesapja öt éve édesanyja három éve halt meg.

V. 20 éves korában férjhez ment. Nagyon szerette férjét. Három gyerekük született. G. 21 éves fiú, idén végzi a sport egyetemet, O. 24 éves lány, ápolónőként dolgozik, férjénél van és van egy egy hónapos kislányuk. P. 28 éves

fiú, tanár neki is családja van, egy két éves és három éves kislánya. V. Vélekedése alapján a házassága nem alakult, úgy ahogy ő elképzelte. Férje alkohol függő volt. V. szüleinek alapvető szerepük volt a családban, anyagilag segítettek és besegítettek a gyereknevelésbe is. V. –t férje bántalmazta, számos vita volt és nézeteltérés. V. megölte férjét egy bántalmazás során. Bíróság elítélte hat évre. V. nagyon sokat olvas. Gyerekeivel tartja a kapcsolatot, rendszeresen látogatják, leveleket írnak és telefonon beszélgetnek. Másnak véli a gyerekekkel való kapcsolatát V. mivel a gyerekek önállóak felnőttek. V. elmondta, hogy anyai szerepét abban látja, hogy habár távol van, de sokszor gondol gyerekeire, érdeklődik jólétük iránt.

M. személyiség típus szerint, erőteljes kolerikus. Beszédes, verbális, nyitott típus. A kolerikus egyéniség már magában is nagyszerű vezető, mindig mindent elér amit szeretne és feljut a csúcsra. Bármilyen történik mindig hozzá tud szokni az új dolgokhoz és nagyon gyorsan feltalálja magát. Egy másik tulajdonsága, hogy nagyszerű szervező. Nem is kell tudnia, hogyan működik valami, nem kell ismernie a szabályokat, magától kiosztja mindenkinek a megfelelő feladatot, munkát és menedzseli az embereket. Az ilyen emberek, azok akik szeretnek mindent elérni, lépésről-lépésre leírják mit kell csinálni és hogyan, utána addig csinálják amíg nem érik el. Egy nagyszerű tulajdonsága még a kolerikus személyiségnek, hogy ha valamilyen akadállyal szembenéz azt megakarja hódítani. A kolerikus összegyűjti az erejét és addig üti azt, amíg el nem tűnik. Az akadályok csak fokozzák a lelkesedését. Ezért is érnek fel könnyebben a csúcsra mint mások. Parancsolgató, túlságosan rendezett, okoskodó és irányítási vágy él benne. Ezek pontosan azok a tulajdonságok, amit mások nem szeretnek. A társas kapcsolatokban ezekkel a dolgokkal van a legnagyobb problémája. az irányítás vágya.

Mindent összefoglalva a kolerikus személyiség nagyszerű vezetői képességekkel rendelkezik, jó szervező és irányító, mindig célra tör, csúcsra jut, de észben kell tartania, hogy a csúcson elég magányos lehet egyedül az élet.

Erik Erikson pszichoszociális fejlődés szakaszokat véve alapul 40-60 éves kor, felnőttkor jellemző V.-re. Ezt a szakaszt Erikson a generativitás illetve stagnálás szakaszának tekinti. Ebben az életkorban a személyek még nem érzik öregnek magukat ahhoz, hogy bizonyos változtatásokat eszközöljenek életükbe, legtöbbször ekkor érik el alkotóképességük csúcsát. Megpróbál a személy még ki nem aknázott lehetőségeket találni életében, változtatni szeretne. Amennyiben ez sikerül nyugodtan készül fel az öregedésre. Ellenkező esetben a személy stagnálhat, beletörődik abban amit elért, nem akar változtatni, vagy szubjektíven úgy ítéli meg nincs lehetősége a változtatásra

M. kapcsolatrendszerében jelen van a család, a barátok, itt említette a börtönben kialakult barátságokat, kapcsolatokat, és az otthoni barátokat.

VIII. Esettanulmány

8.1. AZ ESET BEMUTATÁSA

8.1.1 Kapcsolatfelvétel

2010 nyarán volt első alkalom, mikor kérdőívek kitöltése céljából lehetőségem adódott arra nézve, hogy a Kolozsvári börtönbe belátást nyerhessek a benti életbe, valamint személyesen találkozhatnék fogvatartott nőkkel. Ekkor kerültem kapcsolatba egy 22 éves fiatal anyával, akit Emmának fogok megnevezni az esettanulmány bemutatása során.

Emma gyilkossági kísérlet és csalás miatt került börtönbe. A vele folytatott interjú során megtudtam, hogy eltérően a bűnöző nők többségétől, Emma iskolázott, szaklíceumi végzettséggel rendelkezik. Jelenleg férje is börtönben van Szamosújváron. Férjét csalás miatt ítélték el. Két fiúgyerekük van, egyik három éves, a másik két éves. Jelenleg a nagyszülőknél vannak, gondozásukba Emma lánytestvére is besegít.

Emma nagyon egyedi módon próbálja túlélni a börtönben letöltendő éveit. Mögötte álló emlékekből táplálkozik, minden és mindenki elől elzárkózik. Törekszik elkerülni a börtönvilág súlyos hatásait és következményeit.

Az eset könnyebb áttekinthetősége céljából röviden felvázolom Emma történetét. Anyósa házába lakott családjával és férjével. Számos családi vita volt, férje rendszerességgel bántalmazta és apósa és anyósa között is rendszeresek voltak a veszekedések, melyek sokszor tettlegességig fajultak.

A férj külföldre ment dolgozni, s ezzel csak súlyosbodott Emma helyzete, hiszen ekkor már apósa, őt is bántalmazni kezdte. Egy családi vita folytán Emma a konyhai késsel leszúrta apósát. Mentőt hívtak és nyomozás indult, anyósa is ellene fordult és gyilkossági merénylet miatt elítélték. Férje hazaérkezett külföldről és kiderül, hogy különböző okiratokat hamisított (Emma aláírásával) ami miatt négy év és hat hónap börtönbüntetést kapott.

A börtönben dolgozó szociális munkás segítségével vettem fel a kapcsolatot Emmával, aki nyitott volt a beszélgetésre, a folyamatot felölelő munkára.

Munka során szem előtt tartottam:

1. Eddigi elméleti ismereteim gyakorlatba ültetése (aktív hallgatás, parafrázálás, visszatükrözés)
2. Megfelelően működjön az információ feltárás az egyén szükségleteiről, mindennapjairól, életviteléről, társas kapcsolatairól és az erőforrásairól.

Esettanulmányomban az Emmával folyó munkát fogom bemutatni.

8.1.1 Az első találkozás

Az első találkozás időpontja 2011. január 9-én volt, a börtön tanácsadó termében. Emmának elmondtam miből állna a közös munka. Az egyéni munka hat alkalomból állna, heti egyszeri gyakorisággal, 50 perces időtartammal. Emma szavai ezek voltak: “Nyitott vagyok a beszélgetésekre, megosztani a változásokat az életemből és a benti életemről.” Elmondtam, hogy mind azok az információk melyeket velem megoszt Emma azt konfidenciálisan kezelem, ha felhasználom is abban az esetben álnevet fogok használni.

Emmát megkértem önmagáról meséljen. Mit tart legfontosabbnak magáról. Családját említette. “Távol vagyok a családtól, nem tudom, azt hogy a gyerekek

biztonságba vannak-e? Nagyon rossz itt nekem bent, sokszor már az életem értelmét se látom. Próbálok elzárkózni itt bent, de nem igazán lehet. Sokszor beavatódok dolgokba akaratom ellenére is. Rossz vagyok” Emma vélekedése önmagáról, hogy rossz nagyon alaposan megfontolt és egyértelmű volt, hogy ilyennek látja önmagát. Úgy éreztem, nincs kialakulva még a megfelelő a bizalom velem szemben ahhoz, hogy Emma vélekedésére válaszoljak.

A beszélgetés végére Emma kifejezte, hogy nyitott a további munkára és jó neki elmondani dolgokat és az, hogy meghallgatva legyen.

8.2. AZ ELSŐ HIPOTÉZIS

Végig az volt a benyomásom, hogy Emma hibásnak érzi magát a törtétekért, de azt állítja hogy megoldotta magában és látja a bent létének pozitív töltetét. Nagyon negatív képe van saját magáról és meg kellene találni azokat a fogódzókat, melyek elősegítik őt a túlélésben. Fontos megemlíteni, hogy eddig gyerekeinek még nem írt levelet.

A találkozások fő cél: információ szerzés, elősegíteni Emmának abban, hogy feltárja azokat a fogódzókat, erőforrásokat melyek elősegítik a túlélést és a reális énkép kialakítását.

8.3. KLIENS RÖVID JELLEMZÉSE

Emma

Emma közepes magasságú, kerek arcú, zömök, kerekded külső, 22 éves nő, román nemzetiségű, ortodox vallású, Temesváron született és nevelkedett. A családban ő a második gyerek. Összesen hárman vannak testvérek: bátyja 25 éves, húga 21 éves.

Varrónőként dolgozott, 20 éves volt mikor férjhez ment, házasságuk első hónapjában állapotos lett. Férje hat évvel idősebb, építkezési vállalatnál dolgozott és otthon földműveléssel foglalkozott. Két fiúgyerekük van egy három éves és egy két éves. Gyerekek jelenleg a nagyszülők gondozzák. Emma lánytestvére is besegít a gyerekek nevelésében.

„Szüleim büszkék voltak rám, és mindig törekedtem megfelelni. Gyerekkoromban jobban megfelelttem mint most. Szüleim felelősségre tanítottak, és jó kapcsolatom volt szüleimmel. Most is az, csak érzem hogy haragszanak rám, miért így akartam megoldani a helyzetet és miért nem mondtam el nekik a körülöttem levő dolgokat.”

8.4 AZ ELSŐ TALÁLKOZÁS INFORMÁCIÓI

Az első ülés során megkértem Emmát meséljen magáról, mit tart fontosnak. Elmondta, hogy nagyon nehéz neki itt bent és nem panaszkodás céljából mondja. Nagyon erősnek láttam és felvállalta Emma a nehézségeit. Teljesen átlátta reálisan azt hogy ez a zártság mit okoz az ő életében. Kifejtette „most egy olyan pontra jutottam az életembe, hogy várom már teljen el a mai nap is és a következő is, elfogadtam, semmi különös nem történik”. Felmerült benne a kérdés, hogy szeretne e valami képpen változtatni jelenlegi helyzetén vagy sem. Mikor ezt megkérdeztem, elbizonytalanodva mondta, hogy nem látja magát képesnek.

8.4.1 Szerződés-kötés

Szerződést kötöttünk Emmával megerősítvén abban, hogy mindaz amit elmond, az köztünk marad. A találkozások keretén belül megvan a szabadsága a számára kényes témakörökben nemet mondani. Összesen hat ülésben egyeztünk meg.

8.4.2 Az első ülést követő benyomásaim a kliensről

Emmának igen erős büntudta van a tette miatt. Hibásnak érzi magát, annak ellenére, hogy többszörösen bántalmazták, a férjével való kommunikáció nem működött, házasságuk megromlott, egymással szemben rideg és távolságtartó a viszonyulásuk volt. Emma nagyon erősnek mutatja magát, nem vállalja fel gyengeségét (talán nem mer szembenézni a ténnyel), határozottságot mutat, elmondása alapján tudatosan döntötte el, hogy a börtönben senkit sem enged magához közel, e döntése mellett határozottan kiáll.

Gyerekekkel való kapcsolat nagyon jó volt, Emma elmondta „szeretem, szerettem és szeretni fogom gyerekeim. Azt nem tudom hogy mit mesélnek nekik rólam, fogják e tudni ki vagyok mikor hazaérek”. Megjelenik a félelem, hogy gyerekeivel a kapcsolat meginog a hosszú idő eltelte után. Tudja Emma, hogy új kapcsolatot kell kiépítenie gyerekeivel, de nem tudja mit tehet e kapcsolat kialakulásának érdekében. Emma elmondta, hogy lánytestvérével ritkán szoktak telefonon beszélgetni. Testvérére jellemző, hogy sok mindent megígér de nem minden szavat tudja teljesíteni is. Fiú testvérével megszakadt a kapcsolata. Fiútestvérének családja van, anyagilag is nagyon jól állnak. Emma nem küzd azért, hogy ezek élő kapcsolatok legyenek, mert úgy gondolja úgysem fogadnák őt el, és nem lenne építő a családra nézve.

A kezdeti hipotézisen kiegészül azzal, hogy Emma önmagáról kialakított negatív énképe és elzárkózása hozzájárul ahhoz, hogy társkapcsolatai leépüljenek.

8.5. A TOVÁBBI ÜLÉSEK SORÁN ALAKULÓ „MUNKAFOLYAMAT” LEÍRÁSA

8.5.1 MÁSODIK ÜLÉS

Emma önmagáról mesélt. Szimbólum segítségével ábrázolta önmagát.

A szimbólum egy rácsos ajtó volt, használt színek fekete, fehér és kék. Emmával elbeszélgettünk, hogy mit ábrázol. „Zártság, börtön. A zártságom azt nem csak a börtön adja, hanem legbelül is ezt érzem.” Nagyon sokat unatkozik bent a börtönbe és sokat gondolkodik. Gyerekeire sokat gondol. Erősnek tartja magát, mert erősnek kell lennie. Olvasni is elkezdett, de a gondolatai mind a gyerekein járnak. Anyai szerepét másképp éli meg. Nem lehet mellettük. Sokat gondol rájuk, de a gyerekek ezt lehet nem is tudják. Nem szeretné ha a gyerekek meglátogatnék. nem is szeretné, hogy a gyerekek lássák azt, hogy édesanyjuk hol van. Jelenleg is úgy tudják, hogy édesanyjuk külföldön dolgozik. Mindig úgy képzelte el, hogy gyerekeivel olyan kapcsolatot épít ki, mint amilyen volt közte és az édesanyja között. Az utóbbi időben rendszeresen szokott sírni. Megkértem Emmát, hogy mondjon magáról pozitív tulajdonságot és nem tudott. Megkértem

jellemezze magát. Külsőleg körülírta, hogy néz ki, de a belső tulajdonságokat nem tudott önmagáról megnevezni. Elmondott pár olyan esetet amit megtapasztalt, melyekből sikerült azt levonni, hogy segítőkész. Továbbiakban a kapcsolatairól beszélgettünk. Megfogalmazódott, hogy családdal való kapcsolatán ha javítana az sokat segítene. A családdal való kapcsolat a további munka során szem előtt tartottam és Emma önmagáról kialakított negatív képének a javítása. Munka során kitűzött célok melyeket Emma megfogalmazott a kapcsolattartás javítása, értékek feltárása.

Ecomap elkészítése során grafikusan ábrázolta Emma családjával való kapcsolatát és szükségleteiket. Az ecomap elkészítésének célja az volt, hogy tárjuk fel a lehető legtöbb emberi kapcsolatot melyek elősegítik. Ugyan akkor kiválasztani azokat a személyeket, akik alkalmasak a változtatás elősegítésére jelenlegi helyzetükben, illetve a szabadulást követően.

Bünténye negatívan hatott rá. Úgy érzi Emma, hogy élete hátra levő szakasza megbélyegződött. Szégyen az amit tett. Úgy érzi, hogy teljesen elveszítette az önkontrollt. Úgy érezte, hogy ennek a helyzetnek véget kell vetnie. Elméje elborult, nem emlékszik tisztán utána mi történt. Vita volt és elvette a kést fenyegetni akarta apósát. Ezt követően egy kórházi ágyon ébredt. Elkezdődtek a kihallgatások, és nyomozások. Ügyvéd keresése. Két hónapra a történetek után férje haza érkezett külföldről. Kiderült, hogy elindult egy nyomozás a férje ellen, hivatalos papírhamisítás miatt. Egy nap munkából hazajövet a rendőrség állt a kapujuk előtt. Őt keresték és bevitték kihallgatásra. Ekkor derült, ki hogy a hamisított papírokon az ő aláírása is szerepel. Bíróságra került az ügy törvényi keretek között. Tanúskodtak ellene, de ő azokat a személyeket nem látta soha életében. Emma elmondta „ megtanultam értékelni mind azt ami oda kint van”. Próbálja Emma fellelni a börtönbe létének értelmét, de nem sikerül. Hiányoznak gyerekei és a családja.

8.5.2 HARMADIK ÜLÉS

Emma családjáról mesélt feltérképezte jelenlegi viszonyukat. Részletesen elmondta, milyennek látja családját. Röviden jellemezte a családtagokat. „Kapcsolataim másabbak.” Látható, hogy Emma is érzékeli, hogy kapcsolatai átértékelődtek a börtönbe kerülése előtt. Három szakaszra osztható a családjával való kapcsolattartása. Házassága előtti időszak amikor nagyon jó szülői kapcsolatról mesél. Házasságát elleneztek. Házasság után megromlott a kapcsolat. Ebben Emma fontos szerepet játszik mivel ő szakította meg részben a kapcsolatot. A harmadik szakasz pedig a börtönbe kerülése. Rossz az egész helyzet, de a szülei rendszeresen küldenek neki csomagot. Majd elvégezte Emma a **„Gyökerem, törzsem, virágaim”** című gyakorlatot, mely során Emma egy fát rajzolt melynek van gyökere, törzse és lombja. Ez a fa a családot ábrázolja három generációt foglalva magába. Fel kellett tüntesse a közös és egyéni tulajdonságokat a generáció közötti hasonló és eltérő jellemzőket.

Emma esetében a másokon való segítség tulajdonság megjelent mindhárom generáció jellemzői között. Harmadik generáció jellemzői határozottság, küzdelem. Második generáció tulajdonságaként feltüntette a becsületességet és hűséget. Az első generációhoz pedig a kitartást és elfogadást írta.

Családi fényképek technikát is alkalmaztam, Emma elhozta saját fénykép albumát, ahonnan kiválasztott három képet, felidézte hogy milyen eseménnyel hozható összefüggésbe a kép, kik vannak a képen, miért azt a képet választotta, milyen érzéseket idéz elő a kép. Első kép az Emma esküvői képe volt. Elmondta Emma, hogy nagyon boldog volt, és akkor neki a legjobb döntésnek tűnt az egész, de most visszatekintve nem volt a legmegfelelőbb döntés. Nagyon szereti, hogy néz ki a képen. Nagyon szép a képen. Második képen két gyereke volt. Emma felidézte az alkalmat mikor ünnep előtt családi fotót készítettek az új fényképezőgéppel. „Öröm tölti el szívem mikor nézegetem a csöppségeket.” megjegyezte Emma a kép nézegetése közbe. Végül a harmadik kép egy családi kép volt Emma elvégezte a nyolcadik osztályt. Ünnep volt a családban, őt ünnepelték és érezte hogy nagyon jó volt neki akkor ott.

8.5.3 NEGYEDIK ÜLÉS

Első részében a Time-line módszert alkalmaztam, Emma egy egyenes vonalat rajzolt és a feladata az volt, hogy tüntesse fel élete fontosabb eseményeit időrendi sorrendben. A folytonos vonal feletti részen a pozitívnak vélt eseményeket, a vonal alatt a negatívnak vélt eseményeket. Első munkahely megtalálása, testvére ballagása, esküvője napja, gyerekei születése került az egyenes fenti részébe, alsó része az első családi vita, amikor bántalmazva volt először. Nagyobbik fia egy évesen bekerült a kórházba betegség miatt. Édesapját sürgősen bevitték kórházba mert rosszul lett, és kiderült, hogy szív betegségben szenved. A bűntény napját is feltüntette Emma, és a karácsony szombatja előtti napot, amikor letartóztatták. Ezt követően próbáltuk felvázolni mi minden történt az elmúlt héten. Elmondta Emma, hogy döntött és megpróbál levelet írni. De nem tudja mit írjon bele. Takarítás közbe míg a folyosót mosta, egyik idős rabtársnője 50 éves, elkezdett vele beszélgetni. Annak ellenére hogy látta zártságát. Elbeszélgettünk arról, mi lehet e nő oka, hogy elkezdett vele beszélni. Emma elmondta, hogy jó volt beszélgetni. Teljes elfogadást érez a részemről, és azonos érzést érzett az idősebb hölggyel szembe.

Emma eddig nem akart munkát vállalni mert félt, hogy elrontja. Feltérképeztük a két lehetőséget: elkezd dolgozni és elrontja a cipő varrást akkor mi történik. Emma ő maga fogalmazta meg, hogy semmi különös biztosan kibonthatja és újra kezdheti. Abban az esetben ha jól sikerül, akkor örülhet a pénznek és el is foglalja magát.

8.5.4. ÖTÖDIK ÜLÉS

Vidáman lépett be Emma a tanácsadói terembe. Elkezdett cipőket varrni és nagyon jól sikerültek. Második párnál hibázott, de újra kezdte és megoldotta. Elhozta a papírt és írószert amit a börtönből kért és átgondolta, mit írhat a levélbe. Két levelet szeretne írni egyed szüleinek és egyet fiútestvérének.

Félmondat technikát alkalmaztam mely keretén belül, megadtam a mondat első részét, és Emma feladata az volt, hogy folytassa a megkezdett mondatot. Mondatok önértékeire világított rá. Majd beszéltünk Emma jövő terveiről.

Nagyon lelkesen mondta, hogy reménykedik a változásba. Ha dolgozik lesz pénze is, több mindent megengedhet magának. „Eddig csak gondolkodtam, azon mások hogyan intézik ilyen ügyesen életüket, most kezdek ráébredni, nem is olyan nehéz. Gyerekeim képeit feltettem az ágyam fölé, ahogy a cellában a nő társaim szokták. Most már azt is átlátom, miért szoktak így eljárni.” Könyvtárból kikölcsönzött Emma egy könyvet most azt olvasgatja Jules Verne könyv az volt az első regény amit kiolvasott.

8.5.5. HATODIK ÜLÉS

Emma belépett a terembe és első mondata az volt, szülei válaszoltak a levélre, de testvére nem. Megkérdeztem Emmát, hogyan érzi most magát és ha szimbólummal kellene ábrázolja önmagát, hogyan nézne ki az a szimbólum. Emma azt mondta, hogy a rács az még mindig ott lenne, de több minden felkerülne a rajzra. Kedvenc színe a gyerekiné ami a piros és kék, a könyv, mert ismét kedve van olvasni, a tű és a cérna. Kiértékeljük az alkalmakat. Emma elmondta, hogy elfogadva érezte magát, és jó volt elmondani valakinek dolgait. A börtönbe nem bízik az ott dolgozókbá. Fél, hogy nehogy valamit amit elmond ellene fordítják. „Számos dolog megerősödött bennem, mert más amikor ki is mondom, vagy csak ott van gondolatba.” Jól érzi most magát. Emma tudott mondani magáról öt pozitív tulajdonságot: pontos, becsületes, tisztamunkát szereti, küzdő, tiszteli embertársait.

8.6. A FOLYAMAT LEZÁRÁSA, ÖSZEGZÉSEK

Egyedi és különleges volt számomra ez az eset. Első alkalom, mikor kliensem egy börtönben levő anya. Első alkalommal mikor elmondta, hogy nem nyit emberek felé elgondolkodtam, hogy a bizalom kialakítását hogyan fogom elnyerni. Meglepett hogy az elfogadás érzése volt az amivel sikerült kliensem bizalmát elnyerni. Sikerélményként éltem meg ezt a folyamatot. Kliensem szemmel láthatóan meglepő módon fejlődött, alakult. Kliensem akart változni és nyitott volt a változás lehetőségére. Ez elősegítette a vele való munkát. A munka során ő maga jött rá, hogy hol vannak az elakadások, milyen dolgokon kellene

változtatni. Számára a beszélgetések és feltett kérdések segítő mankóként voltak jelen a fejlődésében.

A munka során sikerült alkalmazni a hatékony kérdésfeltevést, aktív hallgatást, hallgatóként megpróbáltam megérteni a beszélő üzenetét és az ahhoz kapcsolódó érzéseit. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy csendben figyeltem, megfelelő szemkontaktust tartva, nyílt testtartást vettem fel, és megfelelő helyen tett észrevételeimmel bátorítottam a beszélőt a folytatásra. Azért, hogy buzdítsam a beszélőt és biztosítsa arról, hogy helyesen értem, időnként újrafogalmaztam a beszélő üzenetét. Az empátikus viszonyulás, azaz, hogy a kliensem szempontját felfogtam és megértettem az ő jelenlegi helyzetét. A klienssel való találkozás előtt átgondoltam az interjú témáját, mi lesz az a téma ami köré a napi beszélgetés építjük. Az interjúvezetés során előre megfogalmazott és megtervezett, átgondolt kérdéseket tettem fel a kliensnek, de nem ragaszkodtam hozzájuk, számos alkalommal a beszélgetés során ott helyszínen fogalmazódott kérdéseket intéztem a kliens felé. A koordinálás keretén belül megfelelően működött a kapcsolatfelvétel, bemutatkozást, információ feltárás és gyűjtés az egyén szükségleteivel és az erőforrásaival kapcsolatosan.

Jövőre nézve fontosnak tartom bővíteni az elméleti ismereteimet a börtönpszichológia terén, illetve elsajátítani olyan módszereket, melyek segítenek a váratlan helyzetek kezelésében.

IX. Konkluziók

A mindennapi életben alapvető szerepet tölt be más személyek elfogadása és ennek kifejezése, a személyre mint egyénre, az egyén elfogadására kerül a hangsúly. Az első nagy lépés ami meghatározó volt a börtönben levő nőkkel való munka során, az elfogadó magatartás.

Kutatási részben kimutatott eredmények azt bizonyították, hogy az anya életkora és a gyerekhez való érzelmi kötődés korrelál egymással, felismerhető egy enyhe kapcsolat a két változó között (szignifikancia szint 0.793) Második eredmény az anya életkor és az empátia korrelál egymással, felismerhető egy igen enyhe kapcsolat a két változó között (szignifikancia 0.182). A beavatkozás során csoportfoglalkozás keretén belül fontos szerepet töltött be az értékes tanulási tapasztalat, magas fokú hatékonyság, csapat fejlesztés, tárgyalás, konfliktuskezelés és megvalósítás, fejlesztés és elősegíteni a hatékony kapcsolatot a csoport tagjai között.

Fontos szerepet tölt be a munka során a rugalmasság. Voltak olyan alkalmak, amikor a csoportfoglalkozásra való készülődés során volt A és B tervem. A kettő közül mindig azt választottam ki, ami a csoporttagok számára abban az időszakban prioritást jelentett, ami az adott helyzetüknek megfelelőbb volt.

A csoporttagok felvállalták önmagukat, őszinték voltak, és az utolsó alkalom során elmondták, hogy a foglalkozást követően számos dolgon gondolkodtak el, ami életükkel, családjukkal, gyerekeikkel kapcsolatosak. Úgy éreztem és a nők visszajelzéseiből is azt tapasztaltam, hogy sikerült számos fontos, alapvető témát érinteni, átbeszélni, feldolgozni. Az alkalmazott módszerekre és technikákra nyitottak voltak a csoporttagok. Játékokban aktívak részt vettek. A börtön belső szomorú hangulata miatt igyekeztem szórakoztató, jó hangulatot teremtő játékokat is alkalmazni (az ülés céljával egybehangolva), mely kiváltotta a nők tetszését, érdeklődését.

Meghatározó szerepet tölt be az anya-gyerek kapcsolat minősége, hiszen számos anya esetében éppen az elősegíti a túlélést a börtön falai között.

Megfigyelhettem, hogy a nők másképp élik meg az anyaságukat, annak függvényében, gyerekük melyik fejlődési szakaszban vannak.

A beavatkozás során számos tapasztalattal gazdagodhattam. A börtönről eddigi ismereteimet csak elméleti megközelítések, könyvek, világhálón levő információk és saját elképzelésemen keresztül szereztem. A börtönbe történő rendszeres foglalkozások által lehetőségem nyílt egy valóság-hű belátást szerezni a börtön világáról, ehhez hozzásegítettek a csoporttagok és a börtönben dolgozókkal való beszélgetések és csoportfoglalkozások. Beszélgetéseket folytathattunk csoportban, belátást nyerhettem különféle gondolkodásmódokba, nézőpontokba, lelkivilágokba, ugyanakkor a csoport vezetés során megtanultam nem csak magamra figyelni, hanem a csoporttagokra is, figyelemmel követni, folyamatban megfigyelni a megnyilvánulásaikat, fejlődésüket, szükségleteiket.

X. Ajánlások, javaslatok

A társadalomba való integráció elérése céljából, a szükséges lépéseket már a börtönben töltött időszak alatt kellene elkezdni.

A börtönben lévő anyákra különösképpen figyelmet- és hangsúlyt kellene fektetni, hiszen az által, hogy egy anya kerül börtönbe, nem csupán az egyén szintjén beszélhetünk problémáról, hanem a család is veszteséget szenved, hiszen leggyakoribb esetben nem csupán a börtönbüntetésre ítélt személy (az anya) kerül ki a családból, hanem az esetek többségében az apa is kilép a családból (elhagyja gyerekeit, külföldre megy dolgozni, új családot hoz létre), s a gyerekek jó esetben a tágabb család tagjainak gondozásába kerülnek, rosszabb esetekben intézeti felügyelet alá (esetleg az alá sem) esnek.

Ebből kiindulva igen fontos hangsúlyozni, hogy a börtönben lévő anyákat segíteni kell abban, hogy fenntartsák kapcsolataikat gyerekeikkel.

Az e célból történő munka két szinten kellene megvalósuljon: egyrészt, az anyával kellene dolgozni (az anyai szerep fejlesztése és tudatosítása, fejlődési és változási lehetőségek; megértetni vele, mennyire fontos a gyereknek ha a hangját hallja, ha levelet kap tőle, hogy mindez azt erősíti meg a gyerekekben, hogy bár az anyja nincs mellette, ő továbbra is igencsak fontos számára, törődik vele), másrészt azonban a gyereket sem szabad szem elől téveszteni, vele külön kellene szakszerűen foglalkozni (pl. veszteség feldolgozás, átalakult szerepviszonyok, előítélettel szembeni megküzdés, az anyával való kapcsolattartás fontossága)..

Társadalmi szempontból a börtönből szabadult személyeknek nagyon kevés lehetőségük van az újrakezdésre. Az újrakezdés alappillére a családba való integráció. Annak érdekében, hogy ez az integráció megvalósuljon elsősorban elfogadásra van szükség: a büntetett személy önfogadására illetve a családja részéről (elsősorban gyerekei részéről) tanúsított elfogadásra, mely elfogadás a személy elfogadását jelenti, s nem a büntetett elfogadását.

Könyvészet

Albert Lőrinc E. (2004). *Csoportokkal való munka módszertani kérdései*. Kolozsvár: Scientia Kiadó, p. 73-15.

Asch, Solomon E. (1951). *Effects of Group Pressure upon the Modification and Distortion of Judgment*. In H. Guetzkow (ed.) *Groups, leadership and men*. Pittsburgh, PA: Carnegie Press

Büntetés-végrehajtási jog. Szerk.: dr. Horváth Tibor. Bp., 2003. Rejtjel

Csáki A. & Mészáros M., (2005). Szociális munka a büntetés-végrehajtásban és az utógondozásban. Esély, 2005/2. (www.valtosav.hu)

Gönczöl K. & Kerezsi K., (1996). *Deviancia, emberi jogok, garanciák*. Szöveggyűjtemény. Budapest, OKRI - Bíbor Kiadó

Hilscher R. (2003) *Társadalmi Bűnmegelőzés. Nemzeti Stratégiája* Szociálpolitikai Egyesület, Budapest

Borbíró, A., Kiss, A., & Velez, E. (2009). *A kriminálpolitik és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve*. Budapest. Frash Art Design KFT, p. 165-180

Bócz E, (1998). *A kriminális korrupció a magyar büntetőjogban*. In Gombár, Cs. – Hankiss, E., Lengyel, L. & Volosin, H., (szerk): *Írások a korrupcióról*, Budapest, Helikon–Korridor,

Boros J. & Csetneky L., (2002). *Börtönpszichológia*, Egyetemi és Főiskolai jegyzet, Budapest, Rejtjel Kiadó

- Bowker, Lee H. (1977). *Prisoner Subcultures*. Lexington Book, Lanham
- Widom, C. S. (1989). Does violence beget violence? A critical examination of the literature. *Psychological Bulletin*, 106(1), 3-28.
- Denis, Sz. (1981). *Kriminológia és kriminálpolitika*. Budapest: Gondolat Könyvkiadó, p. 61-71
- Fliegauf G. & Ránki S.(2008). *Fogva tartott gondolatok*. Budapest, L'Harmattan kiadó.
- Foucault M.(1990). *A fegyelmező társadalom kialakulása* (részlet). in: *Felügyelet és büntetés. A börtön története* Budapest. Gondolat Kiadó.
- Kerezsi K. (2004.)A bűnmegelőzés különböző dimenzióinak megjelenése egy attitűdvizsgálatban In: áldozatok és vélemények I. k. (szerk: Irk, F.) Országos Kriminológiai Intézet, Budapest, 2004. 121-155.old.
- Kabódi, Lőrincz & Mezey (2005). *Büntetéstan alapfogalmak c. tankönyv alapján*. Budapest, Rejtél Kiadó
- Komor Levente (2003) *Szervezetfejlesztés. SZIE egyetemi jegyzet*
- Klaniczka G. (1998). *Foucault és a történetírás* Lettre-beszélgetés. Magyar Lettre Internationale, 30. 13–16. o.
- Gallos J. V. (2006) *Organization Development – A Jossey-Bass Reader*. Jossey-Bass
- Gönczöl K., Kerezsi K. & Korinek L. (2006). *Kriminológia-szakkriminológia*, Budapest, CopLex Kiadó.
- Ioan D. (2009). *Asistență socială în penitenciari*. Editura Polirom, Iași

- Marrow, Alfred J. (1977) *The practical theorist: the life and work of Kurt Lewin*, New York: Teachers College Press.
- Markus, T. A.(1993). *Buildings and Power*. Freedom and Control in the Origin of Modern Building Types. Routledge
- Michel Foucault: (1990). *A fegyelmező társadalom kialakulása*. in: Felügyelet és büntetés. A börtön születése. Budapest: Gondolat Kiadó. p. 285-308
- Mureșan I. A. (2010). Program de dezvoltare a abilităților parentale „Ez și copilul meu” București: Administrația Națională a Penitenciarelor Direcția Reintegrarea Socială
- Popa C. (2008). *Sistemul românesc privat de libertate - perspectiva asistentei sociale asupra sanataii mentale in penitenciar si asupra minorilor din Centrele de Reeducare*. Editura Lumen, Iași.
- Rédai D., Sáfrány R. & Tóth H. (2005) Családon belüli erőszak és bűnelkövetés (Részlet "A családon belüli erőszak jelenségének kutatása női és férfi fogvatartottak körében" című kutatási összefoglalóból
- Rusu D. O., Müller-Fabian A. & Domokos D.(2010). *Women in Prison*. A Theoretical Approach about Mothers Profile, Family Communication, and Parenting Programs
- Steven F. (2010). How to survive in prison? Bloonington, Author House United States of America

Tuckman, Bruce W. (1965) '*Developmental sequence in small groups*', *Psychological Bulletin*, 63, 384-399. The article was reprinted in *Group Facilitation: A Research and Applications Journal* - Number 3, Spring 2001 and is available as a Word document:<http://dennislearningcenter.osu.edu/references/GROUP%20DEV%20ARTICLE.doc>. Accessed January 14, 2005.

Administratia Nationala a penitenciarelor

<http://www.anp-just.ro/>

Szamosújvári Börtön - Penitenciarul Gherla

<http://www.penitenciarulgherla.ro/>

Szamosújvári Börtön történelmi áttekintés - Istoria Penitenciarului Gherla

http://www.penitenciarulgherla.ro/despre_institutie/repere_istorice

A börtön mint intézmény - Despre Institutie

http://www.penitenciarulgherla.ro/despre_institutie

A fogvatartottakról - Despre Persoanele Private de Libertate

http://www.penitenciarulgherla.ro/pentru_vizitatori/programul_de_vizitare

A fogvatartottak körülményei- Condiții de detenție

http://www.penitenciarulgherla.ro/despre_institutie/respectarea_drepturilor_omului

Ábrák és táblázatok jegyzéke

Táblázatok jegyzéke

	Oldal
1. számú táblázat Családi erőszak fogvatartottak körében.....	25
2. táblázat Gyerekek száma szerinti megoszlás a kérdőíves kutatásban.....	37
3. számú táblázat Életkor, empátia és megértés korreláció.....	38
4. számú táblázat Életkor, érzelem és kötődés közötti korreláció.....	39
5. számú táblázat Életkor és kontroll közötti korreláció.....	39

Grafikonok jegyzéke

1. számú ábra. Magyar fogvatartott nők jellemző bűncselekmények alapján	26
2. számú ábra. Életkor szerinti megoszlás a kérdőíves kutatásban.....	36
3. ábra Életkor szerinti felépítése a csoportnak.....	41
4. ábra Nők gyerekeinek száma szerinti felosztás.....	42
5. ábra Etnikai hovatartozás alapján a csoport felépítése.....	42
6. ábra Csoport felépítése vallási megoszlás alapján.....	43

Mellékletek

1. ICAST –R & ICAST - P kérdőív

Diane Caddle, Debbie Crisp (2007). *Imprisoned Women and Mothers Home Office Research Study* 162 .WOMEN IN PRISON AND CHILDREN OF IMPRISONED MOTHERS

<http://www.mendeley.com/research/imprisoned-women-mothers-home-office-research-study-162-1/>

2. Csoporttevékenység

Albert Lőrinc E. (2004) *Csoportokkal való munka módszertani kérdései.*

Kolozsvár: Scientia Kiadó. p. 73-15

Gabnai K. (1987). *Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek.*

Budapest: Tankönyvkiadó.

Kurt L. (1975). *Csoportdinamika.* Válogatás Kurt Lewin műveiből.

[Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó](#), Budapest

Rudas J. (1990), *Delfi örökösei.* Önismereti csoportok: Elmélet, módszer, gyakorlatok. Harmadik kiadás. Budapest. Kairosz Kiadó,

Somorjai I.& Török E., (2006). *A játék lendületbe hoz. Felelős kiadó:* Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium és a Jász-Nagykunszolnok megye Esély Szociális Közalapítványa Regionális Szellemi Forrásközpont,

3. Ecomap

Friedman Bruce D. (1997). *Systems Theory.* In: Theory and Practice in Clinical Social Work. Ed. Brandell J. Free Press, pp. 12-17

4. Félmondat technika

Mureșan I. A. (2010). Program de dezvoltare a abilităților parentale „Ez și copilul meu” București: Administrația Națională a Penitenciarelor Direcția Reintegrarea Socială

5. Time-line módszer

Grafton, Anthony; Rosenberg, Daniel (2010), *Cartographies of Time: A History of the Timeline*, Princeton Architectural Press, pp. 272,

6. „Gyökerem, törzsem, virágaim”

7. Szimbólumok

Tóth Á., Kemény V., Détár B., Báthory Z. & Borhi K. (1998). Instruktor Öntevékeny Csoport. Budapest

www.mekdsz.hu/otlettar/wiki/images/7/7e/ALK-jatekok.doc

1. CTS2 – Revised Conflict Tactic Scale¹**Relationship Behaviours Questionnaire**

No matter how well a couple gets along, there are times when they disagree, get annoyed with the other person, want different things from each other, or just have spats or fights because they are in a bad mood, are tired, or for some other reason. Couples also have many different ways of trying to settle their differences. I am going to read you a list of things that might have happened when you had differences.

For each of them, please tell me, if you have done it to your partner or if your partner have ever done this to you; and if yes, please let me know, how many times this has happened in a period of one year.

How often did this happen?

0 = This has never happened.

1 = Once in the past year.

2 = Twice in the past year.

3 = 3-5 times in the past year.

before.

4 = 6-10 times in the past year.

5 = 11-20 times in the past year.

6 = More than 20 times in the past year.

7 = Not in the past year, but it did happen

1. I showed my partner I cared even though we disagreed.

2. My partner showed care for me even though we disagreed.

3. I explained my side of a disagreement to my partner.

4. My partner explained his or her side of a disagreement to me.

5. I insulted or swore at my partner.

6. My partner did this to me.

7. I threw something at my partner that could hurt.

8. My partner did this to me.

9. I twisted my partner's arm or hair.
10. My partner did this to me.
11. I had a sprain, bruise, or small cut because of a fight with my partner.
12. My partner had a sprain, bruise, or small cut because of a fight with me.
13. I showed respect for my partner's feelings about an issue.
14. My partner showed respect for my feelings about an issue.
15. I made my partner have sex without a condom.
16. My partner did this to me.
17. I pushed or shoved my partner.
18. My partner did this to me.
19. I used force (like hitting, holding down, or using a weapon) to make my partner have oral or anal sex.
20. My partner did this to me.
21. I used a knife or gun on my partner.
22. My partner did this to me.
23. I passed out from being hit on the head by my partner in a fight.
24. My partner passed out from being hit on the head in a fight with me.
25. I called my partner fat or ugly.
26. My partner called me fat or ugly.
27. I punched or hit my partner with something that could hurt.
28. My partner did this to me.
29. I destroyed something belonging to my partner.
30. My partner destroyed something belonging to me.
31. I went to a doctor because of a fight with my partner.
32. My partner went to a doctor because of a fight with me.

33. I choked my partner.

34. My partner did this to me.

35. I shouted or yelled at my partner.

36. My partner did this to me.

37. I slammed my partner against a wall.

38. My partner did this to me.

39. I said I was sure we could work out a problem.

40. My partner was sure we could work it out.

41. I needed to see a doctor because of a fight with my partner, but I didn't.

42. My partner needed to see a doctor because of a fight with me, but didn't.

43. I beat up my partner.

44. My partner did this to me.

45. I grabbed my partner.

46. My partner did this to me.

47. I used force (like hitting, holding down, or using a weapon) to make my partner have sex.

48. My partner did this to me.

49. I stomped out of the room or house or yard during a disagreement.

50. My partner did this to me.

51. I insisted on sex when my partner did not want to (but did not use physical force).

52. My partner did this to me.

53. I slapped my partner.

54. My partner did this to me.

55. I had a broken bone from a fight with my partner.

56. My partner had a broken bone from a fight with me.

57. I used threats to make my partner have oral or anal sex.

58. My partner did this to me.

59. I suggested a compromise to a disagreement.

60. My partner did this.

61. I burned or scalded my partner on purpose.

62. My partner did this to me.

63. I insisted my partner have oral or anal sex (but did not use physical force).

64. My partner did this to me.

How often did this happen?

0 = This has never happened.

1 = Once in the past year.

2 = Twice in the past year.

3 = 3-5 times in the past year.

4 = 6-10 times in the past year.

5 = 11-20 times in the past year.

6 = More than 20 times in the past year.

7 = Not in the past year, but it did happen before.

65. I accused my partner of being a lousy lover.

66. My partner accused me of this.

67. I did something to spite my partner.

68. My partner did this to me.

69. I threatened to hit or throw something at my partner.

70. My partner did this to me.

71. I felt physical pain that still hurt the next day because of a fight with my partner.

72. My partner still felt physical pain the next day because of a fight we had.

73. I kicked my partner.

74. My partner did this to me.

75. I used threats to make my partner have sex.

76. My partner did this to me.

77. I agreed to try a solution to a disagreement my partner suggested.

78. My partner agreed to try a solution I suggested.

2a. Obsessive Relational Intrusion (ORI)—Short Form²

2b. Relational Pursuit²

People often pursue intimate relationships without realizing that the person being pursued does not want such a relationship. This pursuit may intend friendship, or romantic intimacy, or perhaps just recognition. In addition, this pursuit may involve behaviors that do not appear in normal circumstances to be intimate, such as invading privacy, intruding into someone's personal life, making threats (e.g., "if you don't go out with me, I'll kill myself"), or just refusing to let go. We are interested in finding out if you have ever experienced such a "relationship," and what kinds of actions this pursuer displayed. We are also interested in finding out if you have ever pursued a relationship with a person in ways that this person did not want, and what kinds of actions you engaged in.

In your lifetime, how often, if at all, has anyone ever obsessively pursued you over a period of time (or have you ever persistently pursued someone over a period of time) for the purpose of establishing an intimate relationship that you (or the other person) did NOT want? That is,...

Provide a card with the choices of answers

0	1	2	3	4
Never	Only Once	2 or 3 times	4 to 5 times	Over 5 times

Has anyone ever undesirably & obsessively pursued you by...

1. LEAVING UNWANTED GIFTS (e.g., flowers, stuffed animals, photographs, jewelry, etc.)?

Have you ever persistently pursued someone in unwanted ways by...

- 1a. LEAVING UNWANTED GIFTS (e.g., flowers, stuffed animals, photographs, jewelry, etc.)?
2. LEAVING UNWANTED MESSAGES OF AFFECTION (e.g., romantically-oriented notes, cards, letters, voice-mail, e-mail, messages with friends, etc.)
2a. Have you ever done something like that to someone?
3. MAKING EXAGGERATED EXPRESSIONS OF AFFECTION (e.g., saying “I love you” after limited interaction, doing large and unsolicited favors for you)
3a. Have you ever done something like that to someone?
4. FOLLOWING YOU AROUND (e.g., following you to or from, work, school, home, gym, daily activities, etc.)
4a. Have you ever done something like that to someone?
5. WATCHING YOU (e.g., driving by home or work, watching you from a distance, gazing at you in public places, etc.)
5a. Have you ever done something like that to someone?
6. INTRUDING UNINVITED INTO YOUR INTERACTIONS (e.g., “hovers” around your conversations, offers unsolicited advice, initiates conversations when you are clearly busy, etc.)
6a. Have you ever done something like that to someone?
7. INVADING YOUR PERSONAL SPACE (e.g., getting too close to you in conversation, touching you, etc.)
7a. Have you ever done something like that to someone?
8. INVOLVING YOU IN ACTIVITIES IN UNWANTED WAYS (e.g., enrolling you in programs, putting you on mailing lists, using your name as a reference, etc.)
8a. Have you ever done something like that to someone?
9. INVADING YOUR PERSONAL PROPERTY (e.g., handling your possessions, breaking and entering into your home, showing up at your door or car, etc.)
9a. Have you ever done something like that to someone?
10. INTRUDING UPON YOUR FRIENDS, FAMILY OR COWORKERS (e.g., trying to befriend your friends, family or coworkers; seeking to be invited to social events, seeking employment at your work, etc.)
10a. Have you ever done something like that to someone?
11. MONITORING YOU AND/OR YOUR BEHAVIOR (e.g., calling at all hours to check on your whereabouts, checking up on you through mutual friends, etc.)
11a. Have you ever done something like that to someone?
12. APPROACHING OR SURPRISING YOU IN PUBLIC PLACES (e.g., showing up at places such as stores, work, gym; lying in wait around corners, etc.)

12a. Have you ever done something like that to someone?

0	1	2	3	4
Never	Only Once	2 or 3 times	4 to 5 times	Over 5 times

13. COVERTLY OBTAINING PRIVATE INFORMATION (e.g., listen to your message machine, taking photos of you without your knowledge, stealing your mail or e-mail, etc.)

13a. Have you ever done something like that to someone?

14. INVADING YOUR PROPERTY (e.g., breaking & entering your home, car, desk, backpack or briefcase, etc.)

14a. Have you ever done something like that to someone?

15. LEAVING UNWANTED THREATENING MESSAGES (e.g., hang-up calls; notes, cards, letters, voice-mail, e-mail, messages with friends, implying harm or potential harm, etc.)

15a. Have you ever done something like that to someone?

16. PHYSICALLY RESTRAINING YOU (e.g., grabbing your arm, blocking your progress, holding your car door while you're in the car, etc.)

16a. Have you ever done something like that to someone?

17. ENGAGING IN REGULATORY HARASSMENT (e.g., filing official complaints, spreading false rumors to officials—boss, instructor, etc., obtaining a restraining order on you, etc.)

17a. Have you ever done something like that to someone?

18. STEALING OR DAMAGING VALUED POSSESSIONS (e.g., you found property vandalized; things missing, damaged or hurt that only this person had access to, such as prior gifts, or pets, etc.)

18a. Have you ever done something like that to someone?

19. THREATENING TO HURT HIM- OR HERSELF (e.g., vague threats that something bad will happen to him- or herself, threatening to commit suicide, etc.)

19a. Have you ever done something like that to someone?

20. THREATENING OTHERS YOU CARE ABOUT (e.g., threatening harm to or making vague warnings about romantic partners, friends, family, pets, etc.)

20a. Have you ever done something like that to someone?

21. VERBALLY THREATENING YOU PERSONALLY (e.g., threats or vague warnings that something bad will happen to you, threatening personally to hurt you, etc.)

21a. Have you ever done something like that to someone?

22. LEAVING OR SENDING YOU THREATENING OBJECTS (e.g., marked up photographs, photographs taken of you without knowledge, pornography, weapons, etc.)

22a. Have you ever done something like that to someone?

23. SHOWING UP AT PLACES IN THREATENING WAYS (e.g., showing up at class, office or work, from behind a corner, staring from across a street, being inside your home, etc.)

23a. Have you ever done something like that to someone?

24. SEXUALLY COERCING YOU (e.g., forcefully attempted /succeeded in kissing, feeling, or disrobing you, exposed him/herself, forced sexual behavior, etc.)

24a. Have you ever done something like that to someone?

25. PHYSICALLY THREATENING YOU (e.g., throwing something at you, acting as if s/he will hit you, running fingers across neck implying throat slitting, etc.)

25a. Have you ever done something like that to someone?

26. PHYSICALLY HURTING YOU (e.g., pushing or shoving you, slapping you, hitting you with fist, hitting you with an object, etc.)

26a. Have you ever done something like that to someone?

27. KIDNAPPING OR PHYSICALLY CONSTRAINING YOU (e.g., by force or threat of force, trapped you in a car or room; bound you; took you places against your will; etc.)

27a. Have you ever done something like that to someone?

28. PHYSICALLY ENDANGERING YOUR LIFE. (e.g., trying to run you off the road, displaying a weapon in front of you, using a weapon to subdue you, etc.)

28a. Have you ever done something like that to someone?

3. ICAST – R³

We would like to ask you questions about your early life, from when you were a small child to before you were 18 years old. The questions are about violent or upsetting things that can happen to children and young people. Everything you say is private. Your name will not appear nowhere on this paper. No one in your family, your neighborhood, or the authorities will know what you tell us. Please answer all of the questions even if you think some of them do not apply to you.

Demographic information (1-6) to be removed in the beginning of this Form/ or in the needs assessment study

The questions that follows are about violent or upsetting things that can happen to young people. **Please think only about the years before you were 18.**

Question	Yes	No	Cannot Remember
7. When you were growing up (before age 18), did any person ever hit or punch you very hard so that it hurt you?	☐ → page 6	☐ → 8	☐ → 8
8. Before you were age 18, did any person ever kick you very hard so that it hurt you?	☐ → page 6	☐ → 9	☐ → 9
9. Before you were age 18, did anyone ever beat you very hard with an object like a stick, cane, whip or belt so that it hurt you?	☐ → page 6	☐ → 10	☐ → 10
10. Before you were 18, did anyone shake your body very hard so that it hurt you?	☐ → page 6	☐ → 11	☐ → 11
11. Before you were 18, did anyone ever stab or cut you with a knife or sharp object so that it hurt you?	☐ → page 6	☐ → 12	☐ → 12

12. Many children have experiences where someone hurts their body on purpose, by hitting, beating or doing other acts. This might have happened to you. In general, how do you think about your childhood now?

- ☐ I was never hurt on purpose by anyone
- ☐ When I was hit or beaten, mostly it was discipline and it was reasonable and justified
- ☐ When I was hit or beaten, mostly it was discipline but it was **NOT** reasonable or justified
- ☐ When I was hit or beaten, mostly it was **NOT** discipline and it was not justified

13. In general before you were 18, how often were you physically hurt (beaten, hit or other acts) compared with other children around your age at the time?

- ☐ Much less than most children
- ☐ A little less than most children
- ☐ About the same as most children
- ☐ A little more than most children
- ☐ Much more than most children

Sometimes things happen that make children feel very frightened or worried. They may also be made to feel embarrassed or ashamed, or unloved. Please answer each of these questions about events that may have happened to you before you were 18.

Question	Yes	No	Cannot Remember
14. When you were growing up (before age 18), did anyone insult and criticize you, to make you feel that you were bad, stupid or worthless?	☐ → page 7	☐ →15	☐ →15
15. Before you were age 18, did any member of your <u>family or household</u> say that you were not loved or did not deserve to be loved?	☐ → page 7	☐ →16	☐ →16
16. Before you were age 18, did any members of your <u>family or household</u> say that they wish you had never been born, or were dead?	☐ → page 7	☐ →17	☐ →17
17. Before age 18, were you ever personally threatened that you would be badly hurt or killed?	☐ → page 7	☐ →18	☐ →18
18. Before you were age 18, did anyone in your <u>family or household</u> threaten to abandon you, or refuse to let you live in the house anymore?	☐ → page 7	☐ →19	☐ →19

If YES,

how often did this happen?	Question				
	7.1	8.1	9.1	10.1	11.1
1 or 2 times					
Between 3-10 times					
More than 10 times					

at what times in your life did this happen to you? (put X in one or more boxes)	Question				
	7.2	8.2	9.2	10.2	11.2
Before I was 5 yrs					
Between age 5-9					
Between age 10-13					
Between age 14-17					

Which people did this to you? (put X in one or more boxes)

Female Adult (or female 5 or more years older than you at the time)	Question					Male Adult (or male 5 or more years older than you at the time)	Question				
	7.3	8.3	9.3	10.3	11.3		7.3	8.3	9.3	10.3	11.3
Mother						Father					
Step Mother						Step Father					
Foster /Adoptive Mother						Foster /Adoptive Father					
Grandmother						Grandfather					
Older Sister (incl. step/foster)						Older Brother (incl. step/foster)					
Other relatives (e.g. aunt-cousin)						Other relatives (e.g.uncle- cousin)					
Older female friend of family						Older male friend of family					
Woman in my neighborhood						Male in my neighborhood					
Female teacher						Male teacher					
Female boss or other worker(s)						Male boss or other worker(s)					
Female religious leader						Male religious leader					
Older female stranger						Older male stranger					

Other (please write) (domestic servant, baby sitter, youth leader, police etc)						Other (please write) (domestic servant, baby sitter, youth leader, police etc)					
Female (around your age or younger at the time)	Question					Male (around your age or younger at the time)	Question				
	7.3	8.3	9.3	10. 3	11. 3		7.3	8.3	9.3	10. 3	11. 3
Sister (includes step/foster)						Brother (includes step/foster)					
Cousin or other female relative						Cousin or other male relative					
Girlfriend, ex- girlfriend						Boyfriend, ex- boyfriend					
Girl at school						Boy at school					
Girl in my neighborhood						Boy in my neighborhood					
Young female stranger						Young male stranger					
Other (please write)						Other (please write)					

When you were, did this cause bruises, broken bones or teeth or make you bleed?	hit or punched	kicked	beaten this way
	7.4	8.4	9.4
Yes	☐	☐	☐
No	☐ ➔ 8	☐ ➔ 9	☐ ➔ 10

Were you ever so badly that you: (put X in one or more boxes)	hit or punched	kicked	beaten with a stick, cane, whip or other object	shaken	stabbed or cut
	7.5	8.5	9.5	10.5	11.5
Needed to go to a doctor, hospital, clinic or traditional healer					
Missed school or work because of injury					
Had to stay in the house because of injury					

Had a permanent injury (like loss of hearing, missing teeth, skin scars, difficulty walking)					
I was never ... so badly that it caused these problems					

If YES,

how often did this happen?	Question				
	14.1	15.1	16.1	17.1	18.1
1 or 2 times					
Between 3-10 times					
More than 10 times					

at what times in your life did this happen to you? (put X in one or more boxes)	Question				
	14.2	15.2	16.2	17.2	18.2
Before I was 5 yrs					
Between age 5-9					
Between age 10-13					
Between age 14-17					

Which people did this to you? (put X in one or more boxes)

Female Adult (or female 5 or more years older than you at the time)	Question					Male Adult (or male 5 or more years older than you at the time)	Question				
	14.3	15.3	16.3	17.3	18.3		14.3	15.3	16.3	17.3	18.3
Mother						Father					
Step Mother						Step Father					
Foster /Adoptive Mother						Foster /Adoptive Father					
Grandmother						Grandfather					
Older Sister (incl. step/foster)						Older Brother (incl. step/foster)					
Other relatives (e.g. aunt-cousin)						Other relatives (e.g.uncle- cousin)					
Older female friend of family						Older male friend of family					
Woman in my neighborhood						Male in my neighborhood					
Female teacher						Male teacher					
Female boss or other worker(s)						Male boss or other worker(s)					
Female religious leader						Male religious leader					
Older female stranger						Older male stranger					

Other (please write) (domestic servant, baby sitter, youth leader, police etc)						Other (please write) (domestic servant, baby sitter, youth leader, police etc)					
Female (around your age or younger at the time)	Question					Male (around your age or younger at the time)	Question				
	14. 3	15. 3	16. 3	17. 3	18. 3		14. 3	15. 3	16. 3	17. 3	18. 3
Sister (includes step/foster)						Brother (includes step/foster)					
Cousin or other female relative						Cousin or other male relative					
Girlfriend, ex- girlfriend						Boyfriend, ex- boyfriend					
Girl at school						Boy at school					
Girl in my neighborhood						Boy in my neighborhood					
Young female stranger						Young male stranger					
Other (please write)						Other (please write)					

17.4. Where did this happen to ~~you~~?

☐ In my home

☐ In my neighborhood

☐ In my school

☐ Other place (please write): _____

19. Many children are insulted or threatened at some time during their lives. This may have happened to you. In general, how do you think about your childhood now?

☐ I was never insulted or threatened by anyone

☐ When I was insulted or threatened, mostly it was discipline and it was reasonable and justified

☐ When I was insulted or threatened, mostly it was discipline but it was **NOT** reasonable or justified

☐ When I was insulted or threatened, mostly it was **NOT** discipline and it was not justified

20. In general before you were 18, how often were insulted or threatened compared to other children around your age at the time?

- ☐ Much less than most children
- ☐ A little less than most children
- ☐ About the same as most children
- ☐ A little more than most children
- ☐ Much more than most children

The next questions are about sexual experiences that sometimes happen to children or young people. It is important to remember that all of the questions are only about sexual acts that may have happened before you were 18 years old, when you did not want them to happen.

Question	Yes	No	Cannot Remember
21. When you were growing up (before age 18), did anyone expose their genitals to you when you did not want them to?	☐ → 21.1	☐ → 22	☐ → 22
22. Before age 18, did someone make you pose naked in front of any person or for photographs, video or internet webcam when you did not want to do this?	☐ → 22.1	☐ → 23	☐ → 23
23. Before age 18, did anyone touch your private parts (genitals or breasts), when you did not want them to?	☐ → 23.1	☐ → 24	☐ → 24
24. Before age 18, did anyone make you touch their private parts (genitals or breasts) when you did not want to do this?	☐ → 24.1	☐ → 25	☐ → 25
25. Before age 18, did anyone ever have sexual intercourse with you, when you did not want them to? (By 'intercourse', we mean that penis enters vagina or anus)	☐ → 25.1	☐ → 26	☐ → 26

If YES,

how often did this happen?	Question				
	21.1	22.1	23.1	24.1	25.1
1 or 2 times					
Between 3-10 times					
More than 10 times					
at what times in your life did this happen to you? (put X in one or more boxes)	Question				
	21.2	22.2	23.2	24.2	25.2
Before I was 5 yrs					
Between age 5-9					
Between age 10-13					

Which people did this to you? (put X in one or more boxes)

Female Adult (or female 5 or more years older than you at the time)	Question					Male Adult (or male 5 or more years older than you at the time)	Question				
	21. 3	22. 3	23. 3	24. 3	25. 3		21. 3	22. 3	23. 3	24. 3	25. 3
Mother						Father					
Step Mother						Step Father					
Foster /Adoptive Mother						Foster /Adoptive Father					
Grandmother						Grandfather					
Older Sister (incl. step/foster)						Older Brother (incl. step/foster)					
Other relatives (e.g. aunt-cousin)						Other relatives (e.g.uncle- cousin)					
Older female friend of family						Older male friend of family					
Woman in my neighborhood						Male in my neighborhood					
Female teacher						Male teacher					
Female boss or other worker(s)						Male boss or other worker(s)					
Female religious leader						Male religious leader					
Older female stranger						Older male stranger					
Other (please write) (domestic servant, baby sitter, youth leader, police etc)						Other (please write) (domestic servant, baby sitter, youth leader, police etc)					
Female (around your age or younger at the time)	Question					Male (around your age or younger at the time)	Question				
	21. 3	22. 3	23. 3	24. 3	25. 3		21. 3	22. 3	23. 3	24. 3	25. 3
Sister (includes step/foster)						Brother (includes step/foster)					

Cousin or other female relative						Cousin or other male relative					
Girlfriend, ex-girlfriend						Boyfriend, ex-boyfriend					
Girl at school						Boy at school					
Girl in my neighborhood						Boy in my neighborhood					
Young female stranger						Young male stranger					
Other (please write)						Other (please write)					

If no unwanted sexual things have happened to the respondent → to next Questionnaire (page 10)

For each of the unwanted sexual experiences that has happened to the respondent → page 9

26.1. Have you ever told any person about this unwanted sexual experience that you had, before now?	Question				
	21.4	22.4	23.4	24.4	25.4
Yes	☐	☐	☐	☐	☐
No	☐ → 22	☐ → 23	☐ → 24	☐ → 25	☐ end → page 10

If yes, who have you told about this? (put X in one or more boxes)

Female (or female 5 or more years older than you at the time)	Question					Male (or male 5 or more years older than you at the time)	Question				
	21.3	22.3	23.3	24.3	25.3		21.3	22.3	23.3	24.3	25.3
Mother						Father					
Step Mother						Step Father					
Foster /Adoptive Mother						Foster /Adoptive Father					
Wife						Husband					
Grandmother						Grandfather					
Older Sister (incl. step/foster)						Older Brother (incl. step/foster)					
Other relatives (e.g.						Other relatives					

aunt-cousin)						(e.g.uncle- cousin)					
Mother of a friend						Father of a friend					
Woman neighbor						Male neighbor					
Female teacher						Male teacher					
Female boss or other worker(s)						Male boss or other worker(s)					
Female religious leader						Male religious leader					
Female doctor						Male doctor					
Female counsellor/social worker						Male counsellor/ social worker					
Other (please write)						Other (please write)					
Female (around your age or younger at the time)	Question					Male (around your age or younger at the time)	Question				
	21.3	22.3	23.3	24.3	25.3		21.3	22.3	23.3	24.3	25.3
Sister (includes step/foster)						Brother (includes step/foster)					
Cousin or other female relative						Cousin or other male relative					
Girlfriend						Boyfriend					
My female friend(s)						My male friend(s)					
Other children at school						Other children at school					
Girl in my neighborhood						Boy in my neighborhood					
Other (please write)						Other (please write)					
Helpline						Police					

26.2. How much time passed before you <u>first</u> told someone about the unwanted sexual act or acts? (put X in one box only)	Question				
	21.2	22.2	23.2	24.2	25.2
Within one day					
After a few days					
After a few weeks					
After a few months					

After a year or two					
Three or more years later					
26.3. When you first told someone, how did that person react? (put X in one box only)	Question				
	21.2	22.2	23.2	24.2	25.2
They believed me and supported me					
They believed me, but did not care					
They blamed me for causing it					
They did not believe at all					

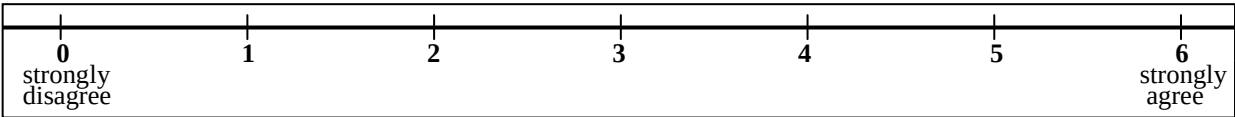
Thank you very much for helping with this research. If this questionnaire raised difficult or upsetting issues, we encourage you to call _____ (local resource) for information or help. If you have questions about this survey, please fell free to contact the investigator _____ by calling _____.

4. Relationships Structures (RS) Questionnaire⁴

For the interviewer: Please replace the term “this person” with the appropriate term¹ each time (e.g. for the 1st column, your mother/stepmother/foster mother or other appropriate term)

I am going to ask you now some questions in regards to your relationship with some persons. First I am going to ask you about your mother/ stepmother/ foster mother/_____

For each of the statements that I am going to read, I would like you to tell me how much you agree or

disagree with what the statement says, by using a number from 0 to 6 (provide card with the scale to the respondent).

	Mother/ - like figure	Father/ - like figure	Dating or marital partner	Best friend
1. It helps to turn to this person in times of need.				

¹ The “appropriate term” for each of the columns will be derived by the answers to a question that is to be included in the needs assessment survey

2.	I usually discuss my problems and concerns with this person.				
3.	I talk things over with this person.				
4.	I find it easy to depend on this person.				
5.	I don't feel comfortable opening up to this person.				
6.	I prefer not to show this person how I feel deep down.				
7.	I often worry that this person doesn't really care for me.				
8.	I'm afraid that this person may abandon me.				
9.	I worry that this person won't care about me as much as I care about him or her.				
	10. I don't fully trust this person.				

I am going to ask you now the same questions in regards to your relationship with your father/ stepfather/ foster father/_____

I am going to ask you now the same questions in regards to your relationship with your dating/ marital partner/_____

Note: *If you are not currently in a dating or marital relationship with someone, answer these questions with respect to a former partner or a relationship that you would like to have with someone.*

The last person that I would like to ask you about is your best friend

NOTE to the partners: On the basis of our contract, our obligation is to measure only the attachment that the imprisoned mother has with her own mother; but as we estimate that the additional questions won't take much additional time, please let us know which of these relationships you would like to include into your measures.

5. TOPSE-Tool to Measure Parenting Self-Efficacy⁵

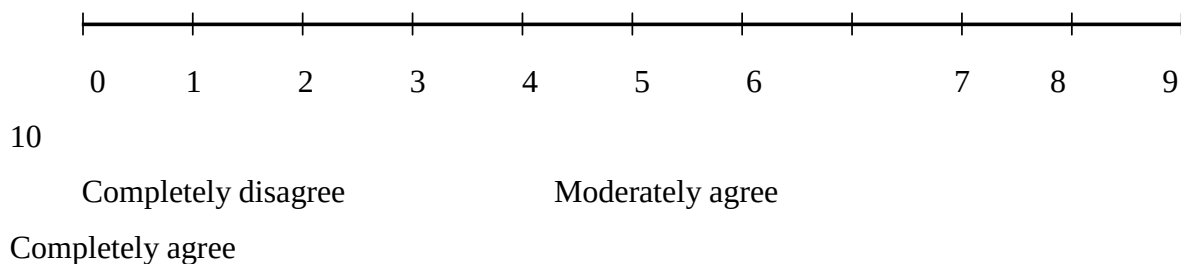
Date of 1st Measure: ____/____/____

I am going to ask you now some questions regarding your experiences as a mother.

(if she has more than one child) While answering the questions, please focus on one of your children: e.g. to the child with which you have more difficulties to communicate or to set limits or something else

By answering to these questions you will help us to evaluate our parenting programmes and enable us to make improvements that will help other parents in the future. There are **no right or wrong answers**. Your answers will not be compared with other parents' and will remain confidential.

For each of the statements that I am going to read to you, please use this scale (provide card) in order to tell me how much you agree with each statement. Zero means that you completely disagree while 10 that you completely agree with this statement.

**The following section is about...
about...**

...emotion and affection

- ☐ 1. I am able to show affection towards my child.
- ☐ 2. I can recognise when my child is happy or sad.
- ☐ 3. I am confident my child can come to me if they're unhappy.
- ☐ 4. When my child is sad I understand why.
- 5. I have a good relationship with my child.
- 6. I find it hard to cuddle my child.

... play and enjoyment

- ☐ 7. I am able to have fun with my child.
- ☐ 8. I am able to enjoy each stage of my child's development.
- ☐ 9. I am able to have nice days with my child.
- ☐
- ☐

**The following section is
...pressures**

- 31. It is difficult to cope with other people's expectations of me as a parent.
- ☐ 32. I am not able to assert myself when other people tell me what to do with my child.
- ☐ 33. Listening to other people's advice makes it hard for me to decide what to do.
- ☐ 34. I can say 'no' to other people if I don't agree with them.
- ☐ 35. I can ignore pressure from other people to do things their way.
- ☐ 36. I do not feel a need to compare myself to
- ☐

10. I can plan activities that my child will enjoy.

11. Playing with my child comes easily to me.

12. I am able to help my child reach their full potential.

...empathy and understanding.

☐ 13. I am able to explain things patiently to my child.

☐ 14. I can get my child to listen to me.

☐ 15. I am able to comfort my child.

☐ 16. I am able to listen to my child.

17. I am able to put myself in my child's shoes.

18. I understand my child's needs.

...control

☐ 19. As a parent I feel I am in control.

☐ 20. My child will respond to the boundaries I put in place.

☐ 21. I can get my child to behave well without a battle.

☐ 22. I can remain calm when facing difficulties.

23. I can't stop my child behaving badly.

24. I am able to stay calm when my child is behaving badly.

...discipline and setting boundaries

☐ 25. Setting limits and boundaries is easy for me.

☐ 26. I am able to stick to the rules I set for my child.

☐ 27. I am able to reason with my child.

☐ 28. I can find ways to avoid conflict.

29. I am consistent in the way I use discipline.

30. I am able to discipline my child without feeling guilty.

...self-acceptance

☐ 37. I know I am a good enough parent.

☐ 38. I manage the pressures of parenting as well as other parents do.

☐ 39. I am not doing that well as a parent.

☐ 40. As a parent I can take most things in my stride.

☐ 41. I can be strong for my child.

☐ 42. My child feels safe around me.

... learning and knowledge

☐ 43. I am able to recognise developmental changes in my child.

☐ 44. I can share ideas with other parents.

☐ 45. I am able to learn and use new ways of dealing with my child.

☐ 46. I am able to make the changes needed to improve my child's behaviour.

☐ 47. I can overcome most problems with a bit of advice.

48. Knowing that other people have similar

6. ICAST-P^{vi}

The modified for BECAN version of the ICAST-P is going to be inserted here, as soon as it will be finalized and translated into our languages.

7. SDQ – Strengths & Difficulties Questionnaire (Parent Version)^{vii}

The SDQ in each country's official language/s is to be downloaded and inserted here

Please visit the SDQ website (<http://www.sdqinfo.com/b3.html>) in order to download the questionnaire in Bulgarian, Romanian and Hungarian languages

Note for partners: Cards illustrating the scales are to be provided only to respondents that are able to read them

Csoportfoglalkozás részletes bemutatása

I. Csoportfoglalkozás

Téma: „Ismerkedjünk”

Találkozás időpontja: 2011 .01 .03.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,

Tanuló terem

Résztevők száma: 12 személy

Tárgyilagos műveletek:

A csoporton résztvevő nők megérték a program célját, közösen tűzzük ki a csoportszabályokat amelyeket be kell tartaniuk a csoporttagoknak, keretek megbeszélése, a csoporttagok együttműködjenek és kommunikáljanak egymással.

Csoportfoglalkozás menete:

Címerem és pajzsom

A csoporttagok bejönnek a terembe és helyet foglalnak. A székek körbe vannak helyezve. Minden résztvevőnek egy fehér lapot adtam, és megkértem, hogy készítse el mindenki a címerét, amelyen feltünteti önmagáról a legfontosabb információkat. Ezt követően sorra, mindenki bemutatja a címerét.

Ezt követően felkértem a tagokat, hogy közös megegyezés alapján tűzzünk ki csoport szabályokat, amelyek elősegítik a csoport megfelelő működését. Mindegyik csoporttagot biztattam a saját véleménymegosztásra.

A csoport szabályok:

1. Egymást tiszteljük
2. Titoktartás
3. Pontosak vagyunk
4. Egymásra odafigyelünk
5. Bátran mondhatok „NEM”-et

A szabályok kitűzését követte a felmerülő kérdések megbeszélése, tisztázása.

Záró gyakorlatként a csoporttagok egy szóban kellett megfogalmazni azt hogy, hogy érzik magukat.

II. Csoportfoglalkozás

Téma: „Anyakép”

Találkozás időpontja: 2011.01.10.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,

Tanuló terem

Résztvevők száma: 12. személy

Tárgyilagos műveletek:

Átbeszélni a csoportban levő nőkkel, hogy a saját édesanyjukról kialakított kép milyen hatással van az egyénre. Értékelni a nevelési módszert amelyben ők részesedtek, ők milyen dolgokon változtatnának.

Csoportfoglalkozás menete:

A csoporton résztvevőket, arra kértem fel, hogy idézzék fel azt, ha valami különleges dolog történt velük az utolsó találkozásunk óta, melyről röviden szeretnének beszélni. Újra felidéztem az első találkozás során kitűzött szabályokat és alap nézőpontokat melyeket megbeszeltünk.

A csoporttagok jellemzik édesanyjukkal való kapcsolatukat. Felidéznek az édesanyjukról kialakított képüket, röviden körbeírják, hogy ők milyennek látják, a nevelési módszerükből mit tartanának meg, mit tennének másképp.

Gyökerem, törzsem című technika alkalmazása. Mindegyik csoporttag kap egy lapot egy fát rajzol rá, mely tartalmazza a fa gyökerét, törzsét és leveleit. A fa részei generációkat jelképeznek, a gyökerek jelképezik a nagyszülőket, a törzs a szülőket és a fa lombja a személy generációját, aki a fát rajzolta. A csoportban megbeszéljük, hogy milyen tulajdonságokat, jellemzőket írt az egyén a generációkhoz, van-e közös jellemző? Mi az, amit jónak tartanak, mi az, amit nem. Milyen jellemzőket vinnének át egyik generációból a másikba.

Következőkben a csoporttagok párokat választanak és a feladatuk, hogy megosszanak egymással egy emléket, amely pozitív töltetű és saját gyermekkorukkal kapcsolatos.

Feladat, a következő találkozásra, csoporttagok hozzanak három általuk kiválasztott fényképet.

III. Csoportfoglalkozás

Téma: „Én és a gyermekem”

Találkozás időpontja: 2011.01.17.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,

Tanuló terem

Résztevők száma: 12. személy

Tárgyilagos műveletek:

Csoporttagok megosszák egymással a múltjukban történt eseményeket, amelyeknek meghatározó szerepet tulajdonítanak. Az énazonosság-tudat erősítése, a jövőtudat megalapozása. Beszélgetni a múlt, jelen, jövő perspektívájában.

Csoportfoglalkozás menete:

Mutatom...

A csoporttagok körbe állnak. Egyik csoporttag előre lép és egy gesztussal, arc kifejezéssel kifejezi, hogy jelenleg hogy érzi magát. Majd visszalép a körbe. Ezt követően a csoport minden egyes tagja előlép egyet és leutánozza a társuk által non verbálisan, gesztusokkal, bemutatott hangulatot. Sorra minden csoporttag ezt megteszi, majd a csoport leutánozza, ezzel elősegítve, hogy empatikusan átélhessék a csoporttagok társaik jelenlegi hangulatát megtudva, hogy ki hogyan van jelen a csoporttevékenységen.

Idő egyenes, Életvonal, jövő egyenes

Egy lapra a csoporttagok egy vonalat húznak, és az így létrejövő idővonalon ábrázolják azokat az időpontokat, amikor valami fontos dolog történt velük. Párokban vagy három fős csoportokban mesélnek egymással a felidézett eseményekről. Majd ezt követően húznak egy

vonalat, és bejelölnek rajta néhány számukra fontos eseményt. Először kijelölik a számegyenesen az éveket, majd megnyilazzák az eseményeket a megfelelő korszakhoz. Pl. „10 éves koromban új lakásba költöztünk” A csoporttagok vegyék fel a vonalat ugyanúgy, mint az előbb és jelöljék az éveket addig a korig, míg szabadulnak. Mi minden történik vajon addig velük? Próbálják meg bejelölni az idő egyenesen! Sorban mindenki bemutatja és ez alapján beszélgetés történik.

A csoporttagok bemutatják az általuk hozott fényképeket, elmondják kik vannak a képen, mikor készült és miért azt a képet választották. A csoporttagok körbe ülnek és sorban mindenki felidéz egy szép emléket, mely gyerekével kapcsolatos.

IV. Csoportfoglalkozás

Téma: Gyerek szükségletei és szülői adottságok

Találkozás időpontja: 2011.01.24.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztevők száma: 8 személy

Tárgyilagos műveletek:

Fogalmak tisztázása és ezeknek megértése. Csoporttagok megismerjék a gyerekek sajátos szükségleteit, és elsajátítsák azokat a módszereket amelyek befolyásolják pozitív irányba a gyerek viselkedését.

Csoportfoglalkozás menete:

Fogalmak tisztázásának keretén belül szabad beszélgetésre hívtam a csoporttagokat a származásról, házasságról, családtagokról, élettársról, családtagokról. Mindegyik csoporttagnak el kellett mondania a származási családjába kik tartoznak és jelenleg kik alkotják a családot.

Beszélgetés zajlik a szülői adottságok, képességek és a gyerek alapszükségleteiről, a felelősségről, a gyerek értékelésének fontosságáról és képességeinek elismerésének szükségességéről, az új tapasztalatok szükségességéről, szeretet és biztonság szükségletéről. Szülői adottságok: új tapasztalatok során a gyerek kognitív és affektív fejlődését előidőzni, empatis kapcsolatot legyen a gyerekekkel, megküzdjön a nehézségeivel és fájdalmaival, és

agresszív indulataival, anélkül hogy ártana a gyerekekkel való kapcsolatnak, reális elvárásai legyenek a gyerekekkel szemben.

Reális módon értse meg a gyerekeit, képesség arra hogy értékelje és jutalmazza a gyerekeit.

Minden gyerek elkövet olyan dolgokat melyek nem tetszenek a szülőknek és minden gyerek tesz olyat amiben a szülők örömeiket lelik és büszkék lehetnek. A csoporttagoknak válaszolniuk kell arra hogy: „Mi az amit szerettek a gyerekembe?” és „Mi az mit nem szerettek a gyerekembe?” Ezekről beszélgetnek a csoporttagok .

Minden egyes csoporttag kap egy lapot melyen egy olyan jó dolog áll amit a gyerek megtett. A csoporttagok feladata megfogalmazza az elismerést, a dicséretet.

Képesség fa. Rajzoltam egy lapra egy fát és papírdarabokat adtam a csoporttagoknak. A csoporttagok feladata az volt, hogy írjanak magukról 2-3 tulajdonságot, majd ezeket elhelyezték a fára.

V. Csoportfoglalkozás

Téma: Kommunikáció

Találkozás időpontja: 2011.01.31.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztevők száma: 10 személy

Tárgyilagos műveletek:

Feltárni az aktív hallgatás fejlesztését és kialakítását. Megérteni a non verbális kommunikáció hatását. Tudatosítani a gyerek nevelés folyamatában a kommunikáció fontosságát és szerepét, a metakommunikációs jelzések megértésének gyakorlása

Csoportfoglalkozás menete:

Tükörkép

A részttevők párokat alkotnak. (Lehetőleg egyforma termetű személyek kerüljenek egy párba.) Az egyikük a „tükör”, a másik a tükör előtt álló, s különböző mozdulatokat végez. (Beszélni nem lehet!) Ezt a párja visszatükrözi. Kis idő múlva a párok szerepet cserélnek. Szem

előtt tartottam hogy a játék alatt nyugodt légkör uralkodják a teremben, figyeljenek egymásra. Csak a feladat végén beszélhetnek a párok egymással.

Linzer gyakorlat

A csoport tagjai párokat alkotnak, majd egy külső és egy belső kört alkotnak olyan módon, hogy a pár egyik tagja a külső, a másik tagja a belső körben áll egymással szembefordulva. A játékvezető különböző témákat nevez meg, amelyekről a párok egy meghatározott időtartam alatt beszélgetnek. Ennek az időtartamnak a felében az egyik fél a beszélő, a másik figyel, majd szerepet cserélnek. A témák váltásánál a körök a játékvezető instrukciójára elmozdulnak, és mindenki új párt kap. A témák kezdetben mindennapi, könnyed dolgok, majd egyre komolyabb és intimebb kérdések kerülnek szóba. A témák komolyodásával nő a ráfordítható időtartam.

Alkalmazott témasor:

- A kedvenc ételed (1 perc). Măncarea preferată
- A múlt heti programod. (1,5 perc) Programul săptămânii trecute
- Véleményed a szülőkről. (2 perc) Părerea despre părinți
- Egy nagyon boldog emlék. (2 perc) O amintire frumoasă
- Egy rossz élményed. (2 perc) O amintire neplăcută
- A gyerekem/gyerekeim.(3 perc) Copii
- A legnagyobb ellenséged (3 perc) Dușmanul meu
- Kommunikáció a gyerekekkel (3 perc) Comunicare cu copii
- Három kívánságod. (4 perc) Trei dorințe

Amitől nagyon rettegsz. (4 perc) Acel lucru de care imi este frica

Ha valaki nem kíván az adott témáról beszélni, kiléphet a körből. Ő dönti el, hogy a következő témánál visszaáll-e vagy végleg kimarad.

A gyakorlathoz kapcsolódó beszélgetés témái a következők voltak:

- Mi volt könnyebb: beszélni vagy meghallgatni a másikat?
- Melyik téma okozott nehézséget, és miért?
- Milyen érzés volt beszélni benső dolgainkról?
- Milyen érzés volt mások benső dolgairól hallani?
- Miért viselkedik negatívan a gyerekem?

VI. Csoportfoglalkozás

Téma: „Érzelmek kifejezése, ennek nehézségei”

Találkozás időpontja: 2011. 02.07.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztevők száma: 12 személy

Tárgyilagos műveletek:

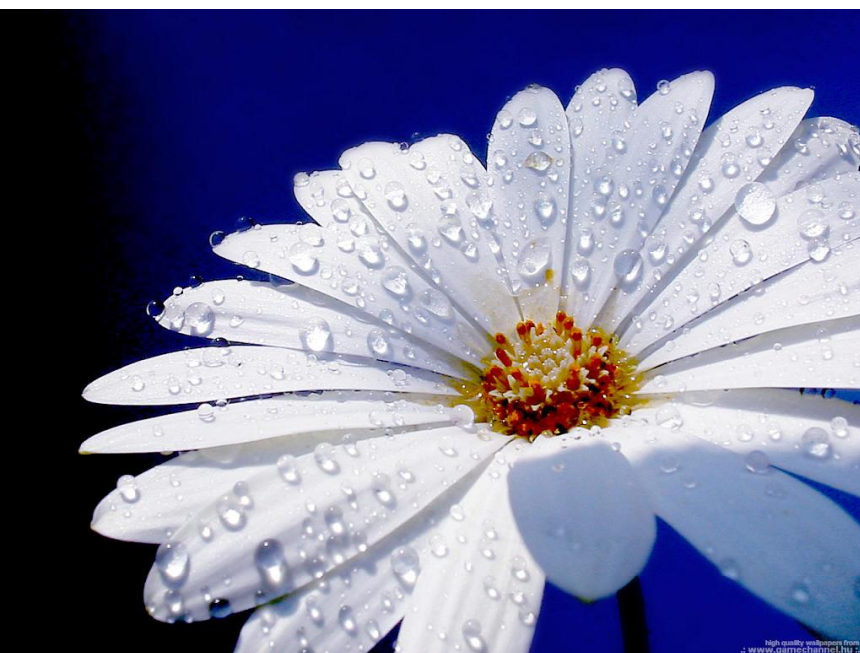
Érzelmek kifejezésének fontossága. Érzelmek verbális és non verbális formában történő kifejezésének nehézségei. A letartoztatás időpontjában milyen érzelmek lehettek a gyerekekbe és mit éreztek ők?

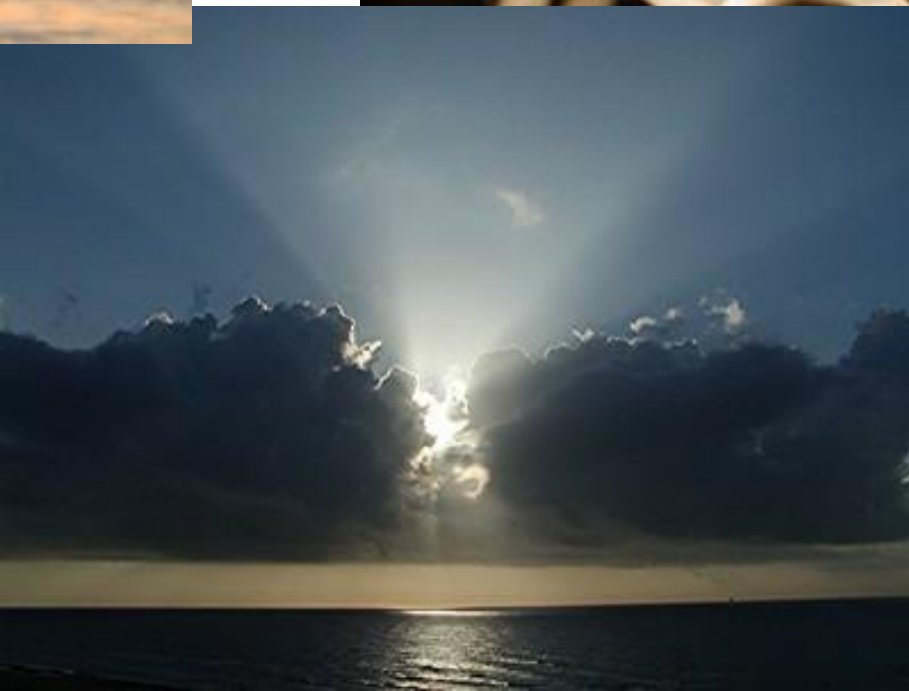
Csoportfoglalkozás menete

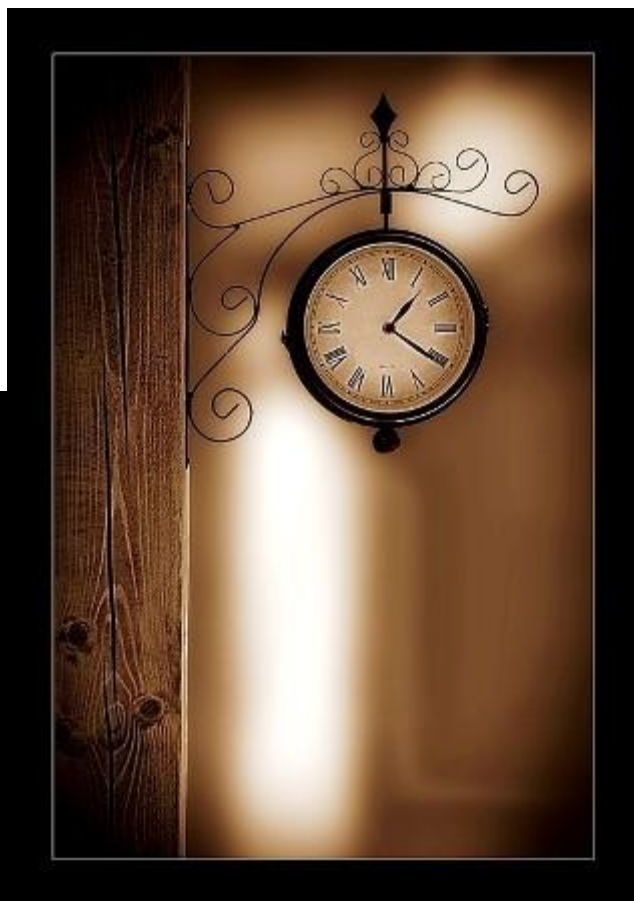
Játék képekkel

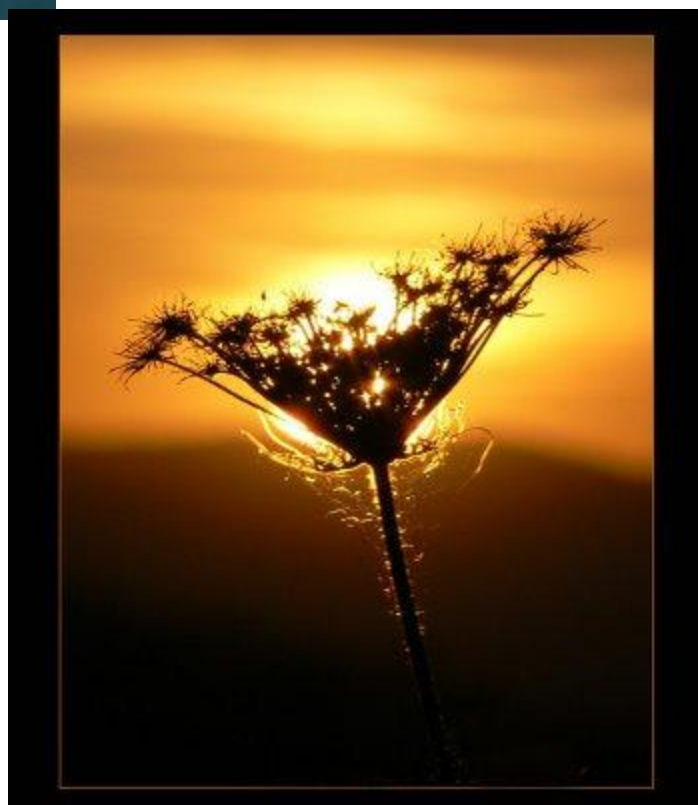
Különböző élethelyzeteket ábrázoló képek. A csoporttagokat arra kértem fel, hogy mindenki válasszon két képet. Egyik kép segítségével fejezze ki azt, hogy most mit érez, másik pedig, hogy érezte magát a múlt héten. Ezt követően sorba mindenki elmondja, mit láthatunk a képen és milyen érzelemmel asszociálta a képet.

ag két két képkártyát
non verbálisan kell
k. A sötét zölddel írt
met.
ek-e a csoporttársak
önnyebb az érzélem

Kártyák melyen érzelmek és állapotok állnak

frică	părere de rău
bucurie	singurătate
tristețe	siguranță
slavă	speranță
invidie	curaj
dragoste	spaimă
ură	depresiv
furie	încântat
uimire	îngănfat
teamă	melancolios
iubire	depresiv

EGYSZERRE INDULNI

Párokat alkotunk. A párok egymás mellett állnak, de nem érhetnek egymáshoz. Kevés koncentráció után - mindenféle külső jelzés nélkül - egyszerre kell elindulniuk, meghatározott

számú lépést szinkronban megtenniük, majd megállniuk. Az indulásra nem beszélhetnek meg előre stratégiát, csak érzéseikre, gesztusaikra hagyatkozhatnak. Ha párosával már jól megy, játszhatják hárman, négyen is.

VII. Csoportfoglalkozás

Téma: Határok kitűzése

Találkozás időpontja: 2011.02. 14.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztevők száma: 12 személy

Tárgyilagos műveletek:

Tudatosítani a szabályok és határok fontosságát a családban, ami elősegíti a gyerek nevelését. Megérteni mi az alapja a gyerek nem kívánt viselkedésének. Elsajátítani olyan megoldásokat, melyek ezeket elősegítik.

Csoportfoglalkozás menete:

Csoportfoglalkozás első felében beszélgettünk arról, hogy vannak-e határok, szabályok a családban. Hogyan látják, szükségesek-e a szabályok, a válaszaikat indokolják.

Milyen messze, milyen közel

Két sort állítunk fel egymással szemben úgy, hogy a két sor között a lehető maximális távolság adódjon. A két sor tagjai előrenyújtott kézzel, becsukott szemmel haladnak lassan egymás felé. Akkor álljanak meg, ha úgy érzik, már nagyon közel vannak a szemben lévőhöz. Figyeljük meg, mekkora a távolság az egyes párosok között. Állítólag a közösség fejlődésével egyre közelebb "merészkednek" egymáshoz az emberek.

Ketten rajzolni egyet

Párosával egymással szembe ültetjük le az embereket, és páronként adunk egy ceruzát és egy papírlapot. A ceruzát egyszerre mindkettőjüknek fogniuk kell, így a rajzolás csak "közös megegyezéssel" válik lehetővé. A feladat: egy közös rajzot készíteni, amelyen általunk előre meghatározott dolgok is szerepelnek (a klasszikus változatban egy ház, egy fa és egy kutya, de

mást is kijelölhetünk). Rajzolás közben nem beszélhetnek! A végén beszéljük meg ki irányított, ki engedelmeskedett inkább.

VIII. Csoportfoglalkozás

Téma: „Fegyelmezési módszerek és szabályok kitűzése”

Találkozás időpontja: 2011.02.21.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,

Tanuló terem

Résztevők száma: 8 személy

Tárgyilagos műveletek:

A csoporttagok egy felmerülő problémával szembesülnek, ezt közösen kell megoldják, a probléma megoldásuk kreativitásuk bevetése segítségével.

Csoportfoglalkozás menete

Problémamegoldás

Csoporttagok 2-3-as tagú csoportba kapnak egy esetet, amire megoldást kell találniuk. Mindegyik csoport esetének fő témája: a gyerek valami rosszat tesz. Ezt követi a megbeszélés nagy csoportba hogyan jártak el? Mit mondanának? Hogyan oldanák meg a felmerülő problémát?

- *mi-a pregătit o felicitare cu ocazia zilei de nastere..*
- *s-a bătut cu un coleg de clasa*

- *a dat o mână de ajutor bunicii, a ajutat la cumpărături..*
- *a luat bani, fără să ceară voie*

- *a venit acasa beat*
- *pe durata excursiei cu colegii avea un comportament disciplinat*

- *a venit acasa dupa doua zile*

- ***m-a ajutat sa fac curățenie***
- ***a primit nota zece la lucrarea de matematica***
- ***a vorbit urat cu tata***

Formulări care demonstrează acceptarea:

“Pare să-ți placă activitatea aceasta”.

“E frumos că-ți face plăcere să înveți.”

“Se vede că-ți place foarte mult să faci asta”.

“Dacă nu ești mulțumit cu ceea ce a ieșit, ce crezi că ai putea face ca să te simți mai bine în acest sens?”

“Cum te face asta să te simți?”

Formulări ce exprimă încrederea:

“Cunoscându-te, sunt sigur(ă) că ai să reușești.”

“Ai să reușești!”

“Am încredere în tine că vei ști ce să faci.”

“Nu-i ușor deloc, dar cred că ai să reușești.”

“Ai s-o scoți la capăt.”

Formulări care subliniază contribuțiile și aprecierile:

“Mulțumesc, a fost de mare ajutor ce ai făcut.”

“A fost o idee bună din partea ta să ...”

“Mulțumesc, chiar apreciez ce ai făcut, pentru că mi-a ușurat mult munca.”

“Am nevoie de ajutorul tău pentru...”

Către toată familia: “Chiar am petrecut un timp bun astăzi! Mulțumesc.”

“Știu că te pricepi la... Ai vrea să faci tu acest lucru pentru noi?”

Formulări prin care este recunoscut efortul și progresul:

“Chiar că ai muncit mult pentru asta!”

“Mi se pare că ai petrecut mult timp gândindu-te la acest lucru.”

“Observ că progresezi.”

“Uită-te cât ai progresat!”

“E clar că ai devenit mai îndemânatic în...”

“Pari cam nemulțumit, dar uită-te cât de mult ai progresat...”

Cuvintele de încurajare pot avea un efect invers asupra copilului, chiar de descurajare, dacă sunt motivate de dorința părintelui de a permanentiza un comportament pe care îl consideră “bun” sau dacă exprimă o atitudine de genul: “Ți-am spus eu!”. Evitați, așadar, comentariile moralizatoare sau care îl „califică” pe copil, ex.: “Pare că ai muncit, nu glumă...”, “... de ce nu poți face asta tot timpul?”, “...era și timpul!”, “...vezi ce poți face dacă te străduiești?”

IX. Csoportfoglalkozás

Téma: „NEM-et mondani és TILTANI”

Találkozás időpontja: 2011.02. 28.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója, Tanuló terem

Résztevők száma: 7 személy

Tárgyilagos műveletek:

Megtanulni nemet mondani a nem helyes dolgokra és a társadalmilag nem elfogadott normákra, viselkedésformákra. Anya szerepe abban, hogy a gyerek ezt megtanulja. Ha az egyén tud nemet mondani, csak úgy képes mást is megtanítani erre.

Csoportfoglalkozás menete

NEM

Egy csoporttag minden kérdésre nemmel kell válaszolnia. A csoport többi tagja olyan kérdéseket kell intézzon felé mellyel elérje azt, hogy minél rövidebb idő alatt igennel válaszoljon. Ezt követően megbeszéljük melyik kérdésekre volt nehezebb nemet mondani, és mi okból.

Fekete – fehér – igen - nem

A játék lényege, hogy a "fekete", "fehér", "igen", "nem" szavakat nem szabad kimondani, ennek ellenére minden kérdésre gyorsan válaszolnunk kell. Aki elrontja, kiesik a játékból.

Milyen szavakkal lehet helyettesíteni a nemet és igent. Miért nem használjuk egyértelműen?
Milyen akadályok vannak? Mennyire könnyű nemet mondani?

X. Csoportfoglalkozás

Téma: Címkék, stigmák

Találkozás időpontja: 2011.03. 07.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,
Tanuló terem

Résztvevők száma: 12 személy

Tárgyilagos műveletek:

A stigmák felismerése, kik részéről érkeznek a megcímkézések, gyerekek szenvedése emiatt, megcímkézés társadalmi viszonylatban. Anya hibásnak érzi-e magát, akkor az érzés ellen mit lehet tenni?

Csoportfoglalkozás menete

Fogalmak tisztázása: címkézés. Csoporttagok felidéznek egy olyan helyzetet, amikor megcímkézték őket, vagy diszkriminatívan viselkedtek velük. Miért alakulnak ki a címkézések? kérdésre kerestük a választ, valamint ha ezek már megvannak, akkor mit kezdünk ezekkel, hogyan kezeljük őket? Első benyomás és attitűdök.

Ilyennek látlak

Figyelmet helyeztünk arra, hogy véletlenül se sértsük meg játékostársainkat!

Egy általunk kiválasztott játékostárs megszemélyesítése a feladat. Két, egyenlő létszámú csapatot alakítunk. Az első csapat tagjai felosztják maguk között, hogy ki kit fog megszemélyesíteni a második csapat tagjai közül, és fordítva. Ezután próbálnak valamennyien valami személyeset eljátszani a másiktól. (Egyszerre csak egy ember játszik.) A játék során lehet utalni a másik termetére, nemére, járására, gesztusaira (ha nem némajátékot játszunk, akkor beszédstílusra, hangjára is). Ha az első csapat valamelyik tagja játszik, akkor a második csapatnak kell kitalálni, hogy a csapatukból éppen kit személyesítenek meg. Váltakozva

játszanak az egyes csapatok. Csoportban beszélgetni, hogy valóban jól utánozta-e az egyén a társát? Mennyire látja őt reálisnak? Az egyén milyennek látja magát? Énképe milyen?

Záró játékként mindenki el kellett mondja, ha virág és szín lennék milyen virág lennék és milyen szín.

XI. Csoportfoglalkozás

Téma: Probléma megoldás

Találkozás időpontja: 2011. 03.14

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,

Tanuló terem

Résztevők száma: 9 személy

Tárgyilagos műveletek:

Probléma megoldási készségek fejlesztése, csoportban együttműködés, közös nevezőre jutás
A csoportnak a feladat megoldásához közös megegyezésre kell jutnia, az egyes személyeknek „áldozatokat” kell hoznia a csoport közös érdekeiért, így a feladat a csoport együttműködését, és az összetartozás érzését is fejleszti.

Csoportfoglalkozás menete

Sziget

A játék leírása: A játékosok körben ülnek. A csoportvezetője arra kéri őket, hogy képzeljék el, hajótörést szenvedtek és egy lakatlan szigetre kerültek. A szigeten van ivóvíz, növények, állatok – lehetségesnek tűnik hosszabb ideig is életben maradni rajta. Azt nem lehet tudni, hogy mennyi ideig marad itt a hajótörött, néhány hónapig, vagy akár néhány évig. A feladat, írjanak össze öt tárgyat, amit feltétlenül magukkal szeretnének vinni. Ha ez megtörtént a csoportot arra kérjük, hogy képzeljék el azt, hogy együtt szenvedték el a hajótörést és közösen kell öt tárgyban megegyezniük. A játéknak akkor van vége, ha sikerült teljes egyetértésre jutniuk. A játékot megbeszélés követi arról, hogy hogyan sikerült megegyezniük, hogy viselték, hogy a csoport kedvéért számukra fontos tárgyokról kellett lemondaniuk.

Egyéb megjegyzések: Nagy létszámú csoport esetén érdemes a csoportot kisebb csapatokra osztani (Bús, 2003).

XII. Csoportfoglalkozás

Téma: „Mit tanultam a találkozásokból?” Záró alkalom

Találkozás időpontja: 2011. 03. 21.

Találkozás időtartama: 60 perc

Helyszín: Szamosújvári Maximális Biztonságú Szigorított Börtön, Kolozsvári Külső Szekciója,

Tanuló terem

Résztevők száma: 12 személy

Tárgyilagos műveletek:

Csoportfoglalkozások záró alkalma, értékelés és visszajelzések, és a pozitív hatások kiemelése, megerősítése.

Csoportfoglalkozás menete

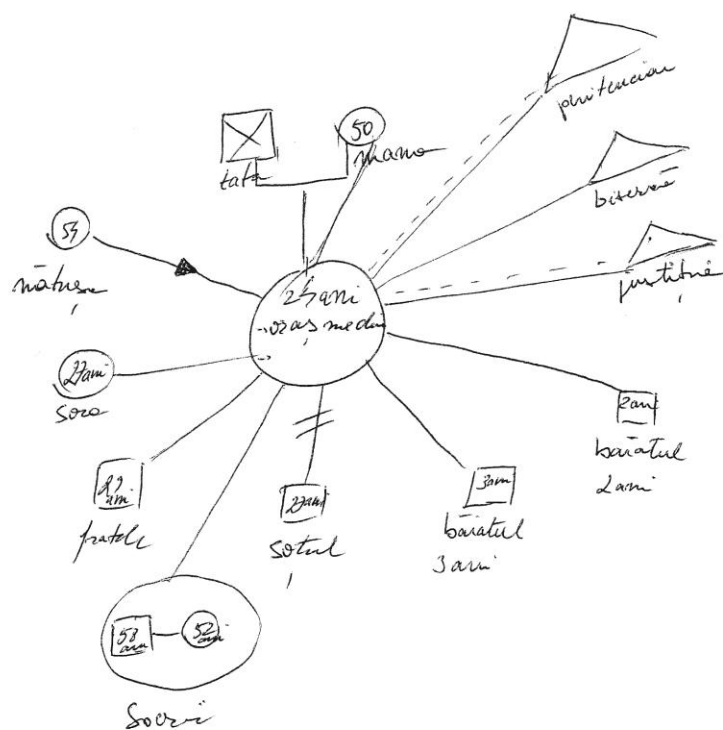
Kocsi - kuka – boríték

Mindenki egyénileg cédulákon összegyűjti és leírja, mit visz haza, mit dobna ki és mit üzen a szervezőknek. Amit fontosnak tart elvinni, azt a cédulát ki-ki elteszi magának. Amit a kukába dobna, azt valóban eldobják egy kukába, szemétkosárba. Egy nagy borítékba tegye bele mindenki, hogy mit üzen a szervezőknek.

Mondd, milyennek látsz?

Zárásként mindenki sorba beül a kör közepébe elhelyezett székre, odafordulhat két csoporttársához és megkérheti, hogy értékeljék őt.

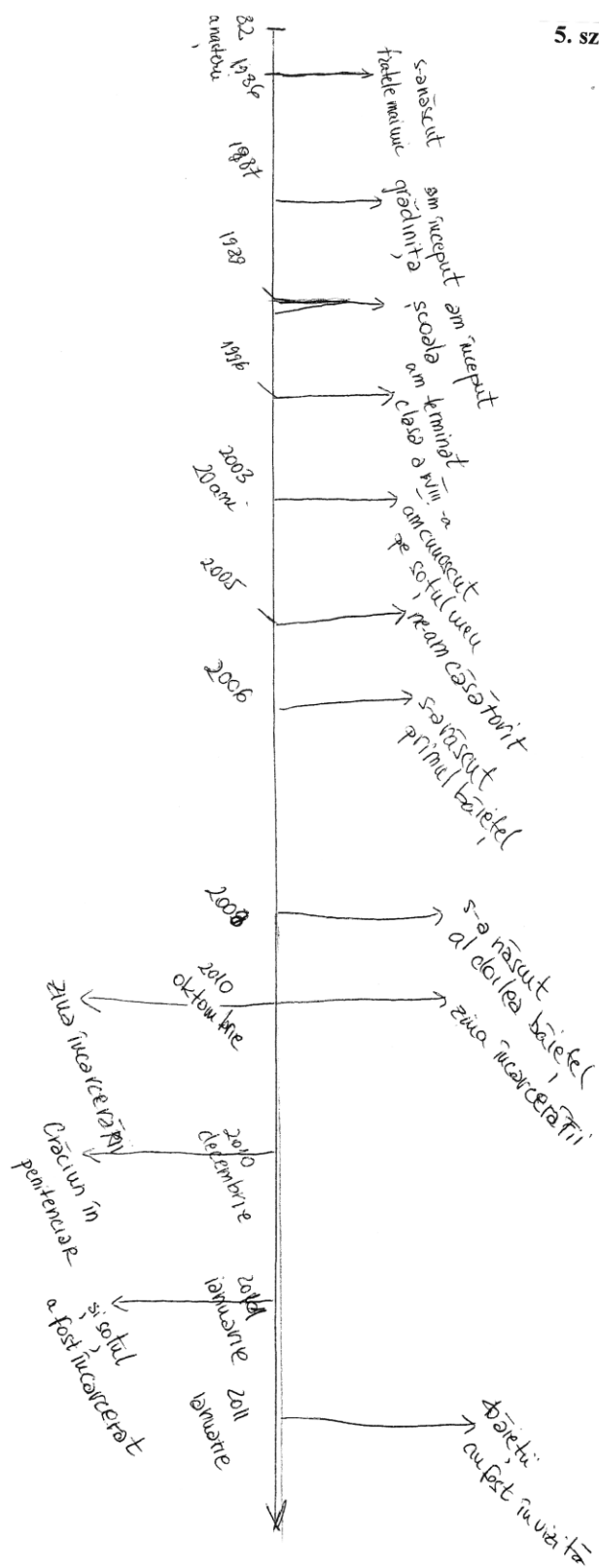

Értesít

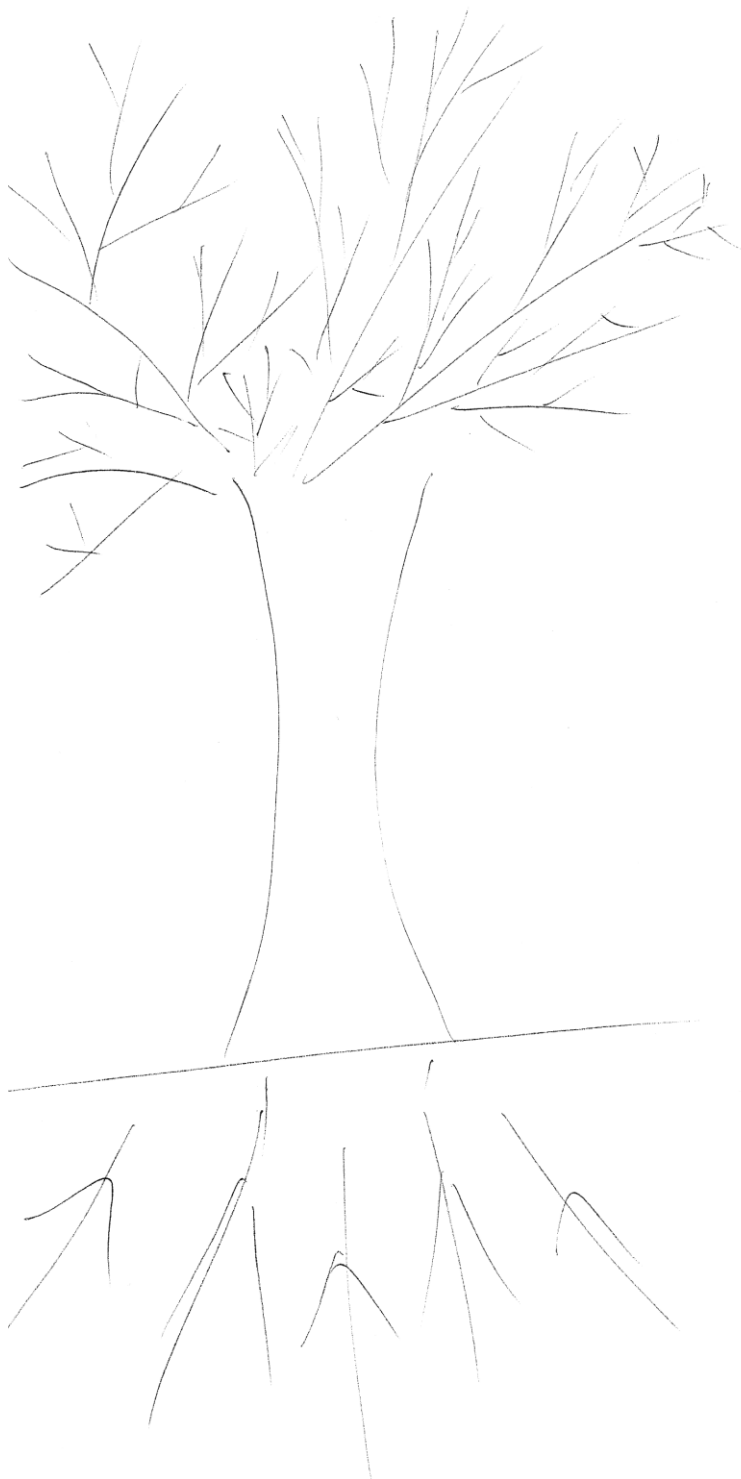
Félmondat technika

Szeretek
Nagyon jól éreztem magam amikor
Kiválóan tudok
Haragszom amikor.....
Boldog voltam, mert.
Szomorú voltam, mert.....
Örülni tudok a
Nem keseredtem el ha
Mindennap arra gondolok, hogy.....
Célként kitűzöm magamnak, hogy
Îmi place.....
M-am simțit foarte bine când,.....
Foarte bine știu că.....
Sunt supărată atunci când.....
M-am bucurat fiindcă.....
Am fost tristă pentru că.....
Mă bucur pentru.....
Nu m- am întristat.....
În fiecare zi mă gândesc la.....
Ca scop am stabilit, că

5. numărul melléklet

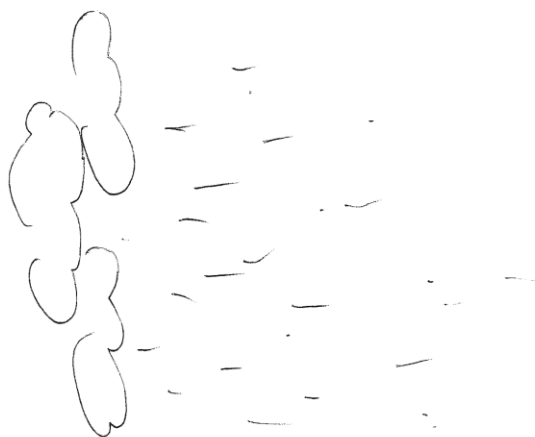
6. számú melléklet

. ambitia
descurcăt
optimistă

. ambitie
sinceritate
respect

. curaj
dragoste față de
Dumnezeu și familie
ambitie

+

